

Bomenbeleidsplan

Noordenveld

Herziening 2018

GEMEENTE

NOORDENVELD

Liedtekst 'Mijn boom'

Bij ons in het dorp staat een prachtige boom
Ze zeggen al honderden jaren
Misschien is het raar
Maar die boom is m'n vriend
Hij mag m'n geheimen bewaren
Hij staat heel alleen op het plein bij de kerk
Ik kan hem verstaan als 'ie fluistert
De anderen hebben nog nooit iets gehoord
Maar ik denk dat niemand goed luistert
Ik ken hem nou al zoveel jaar
We zwaaien altijd naar elkaar
Als ik naar bed ga kijk ik even
Dag lieve boom, lang zal je leven
De mooiste boom van alle bomen
Mijn boom

Het dorp wordt maar groter
En soms is het vol
Met mensen die komen kamperen
De straat wordt wat breder, eenrichtingsverkeer
Zodat ze ook kunnen parkeren
M'n boom ziet 't aan op z'n plek bij de kerk
Het lijkt of 'ie zacht staat te praten
Hij zucht en het klinkt als een angstig geluid
Hij heeft het al lang in de gaten
Hij kent ons nou al zoveel jaar
Hij weet het al, er dreigt gevaar
Ik zou hem graag bescherming geven
Dag lieve boom, lang zal je leven
De mooiste boom van alle bomen
Mijn boom

Bij ons in het dorp stond een boom in de weg
Die boom bij de kerk moest verdwijnen
Ze kwamen met zagen, met bijlen en touw
Ik riep nog: "Blijf af, 't is de mijne"
Maar niemand die 't hoorde, er kwam zo'n lawaai
Van al die gemene motoren
Hij kraakte, hij schreeuwde, ik hoorde zijn stem
Die klonk nog lang na in mijn oren
Om bomen heb je geen verdriet
Om bomen huilen doe je niet
Toch voel ik telkens tranen komen
Ik zal nog vaak eng van hem dromen
De mooiste boom van alle bomen
Mijn boom...

Kinderen voor Kinderen ca 1985

Tekst: Letty Kosterman,

Muziek: Jules de Corte

BOMENBELEIDSPLAN NOORDENVELD

Herziening 2018

Gemeente Noordenveld
Vastgesteld door B&W op 27 november 2012
Evaluatieplan vastgesteld op 19 september 2017
Herziening vastgesteld door B&W op 24 juli 2018

Aangepaste Apv na herziening op 10 oktober 2018

Tekst: Gemeente Noordenveld
P.Dekker, Team Realisatie & Beheer
Herziening S.Dekker, Team Beheer
Afdeling Beheer
Zaaknummer 316980

Rode beuk voor het gemeentehuis in Roden

Voorwoord

Noordenveld is een groene gemeente. Dit is een kwaliteit die door inwoners en bezoekers wordt gewaardeerd en die we moeten koesteren.

De boom speelt een belangrijke rol in die groene kwaliteit. Bomen zijn dragers van landschappelijke en ruimtelijke kwaliteit, zowel in onze dorpen als in het buitengebied. Ook zijn bomen essentieel voor onze gezondheid en voor het klimaat.

In Noordenveld zijn we daarom zuinig op onze bomen. Als gemeente zijn we verantwoordelijk voor de verzorging en het onderhoud van de bomen op ons eigen grondgebied. De gemeente kent een zorgplicht om te voorkomen dat er door onze bomen onveilige situaties ontstaan. Daarvoor moeten we snoeien, verzorgen en soms ook kappen. Ook onze inwoners en organisaties die bomen op hun grondgebied hebben, kennen deze verantwoordelijkheid. Als gemeente gaan we verstandig en kostenbewust om met de zorg voor onze bomen.

Veel beleidsvelden van de gemeente hebben een relatie met bomen. Of het nu gaat om verkeer, duurzaamheid, projectontwikkeling of landschapsinrichting, bomen spelen vaak een rol in onze plannen. Daarom is gekozen voor een integrale aanpak met een bomenbeleidsplan, waarin is vastgelegd hoe we met onze bomen omgaan. Er zijn onder meer uitgangspunten en voorwaarden opgenomen voor bescherming, verzorging, kap en herplantplicht.

In 2013 is de eerste versie van dit bomenbeleidsplan vastgesteld. Onderdeel hiervan was een vereenvoudiging van het kapbeleid. Bij de totstandkoming hebben inwoners en organisaties een belangrijke rol gespeeld.

In 2017 is het bomenbeleidsplan geëvalueerd, wat heeft geleid tot een aantal aanpassingen. Actualisaties zijn onder meer een deregulering van het kapverbod en uitgangspunten voor het behoud van bomen ten opzichte van het gebruik van zonne-energie.

Met dit geactualiseerde plan ligt er een goede basis voor de afwegingen die we moeten maken in de omgang met onze bomen. De insteek is duidelijk, efficiënt en zonder onnodige regelgeving, met oog voor het behoud van de groene kwaliteit die onze gemeente te bieden heeft.

Kirsten Ipema
Wethouder Beheer Openbare Ruimte
2018

Inhoud

Samenvatting	5
1 Inleiding	7
1.1 Waarom een bomenbeleidsplan ?	7
1.2 Visie	8
1.3 Prioriteiten	8
1.4 Doel en reikwijdte	9
1.5 Realisatie met overig gemeentelijk beleid.	9
1.6 Herziening 2018	10
1.7 Uitvoering en kosten	10
2 De betekenis van bomen voor mensen	11
2.1 De waarde van bomen	11
2.2 Overlast en gevaar	13
3 Bomen in Noordenveld	15
3.1 Bijzondere bomen	15
3.2 Brinken	16
3.3 Bossen	16
3.4 Het bomenbestand van de gemeente	16
4 Stand van Zaken 2018	19
4.1 Nieuwe aanplant	19
4.2 Kap	20
4.3 Monumentale bomen	25
4.4 Brinken	27
4.5 Beheer en zorgplicht	27
4.6 Bestrijding van ziekten en plagen	32
4.7 Boombescherming bij planvorming en (weg)werkzaamheden	32
4.8 Schade en ongevallen	33

4.9	Verkeersveiligheid	35
4.10	Contact met de inwoners	39
4.11	Klimaatbeleid	41
5	Analyse	43
5.1	Een goede basis	43
5.2	Noodzakelijke verbeteringen	43
5.3	Zorgplicht, veiligheid en risico's	44
5.4	Behoud van waardevolle bomen	45
5.5	Ontwikkeling van het bomenbestand	48
6	Bomenbeleid	49
6.1	Regels en manier van werken	49
6.2	Instrumenten	51
6.3	Dunningsprojecten	51
6.4	Participatie en communicatie	51
6.5	De uitvoering van het bomenbeleid	55
7	Uitvoering vanaf 2018	57
8	Kosten	59

Bijlagen

Bijlage 1	Aanpassing Apv Afdeling 3 (Het bewaren van houtopstanden)	61
Bijlage 2	Beleidsregel ter uitvoering van afdeling 3 Apv (kapverbod)	63
Bijlage 3	Toetsingscriteria voor het kappen van particuliere bomen (uitgezonderd bomen die in de openbare ruimte staan)	67
Bijlage 4	Toetsingscriteria kap gemeentelijke bomen bij gestelde overlast door de burger en kap particuliere bomen in de openbare ruimte	69
Bijlage 5	Groentoets ruimtelijke plannen	70
Bijlage 6	Ontwerprichtlijn voor de aanplant van bomen in de openbare ruimte	71
Bijlage 7	Richtlijn boombescherming bij (grond)werkzaamheden	72
Bijlage 8	Omschrijving dunning en normaal onderhoud	73
Bijlage 9	Toedeling van taken in het bomenbeheer	75
Bijlage 10	Poster boombescherming tijdens de uitvoering	76

Heerestraat in Roden

Samenvatting

Noordenveld is een groene gemeente, en dat wordt door de inwoners gezien als een belangrijke kwaliteit. Bomen zijn hierbij beeldbepalend. Het is daarom belangrijk om het bomenbestand voor de huidige inwoners en komende generaties goed te beheren.

De gemeente heeft ongeveer 48.000 bomen in de openbare ruimte in eigendom. Per inwoner zijn dat er 1,6, dat is drie keer zoveel als het gemiddelde in Nederlandse gemeenten. De gemeente heeft een zorgplicht voor deze bomen. Achterstallig onderhoud kan leiden tot schade en letsel, waar de gemeente als eigenaar aansprakelijk voor is. Ook uit het oogpunt van veiligheid moet het beheer van de gemeentelijke bomen op orde zijn.

Daarnaast is de gemeente verantwoordelijk voor beleid en regelgeving over het planten en kappen van bomen op het hele grondgebied van de gemeente Noordenveld. Dit beleid is met name gericht op behoud en versterking van landschappelijke kwaliteiten.

Sinds de herindeling is gewerkt aan het structureren van het bomenbeheer van de gemeente. Er zijn de afgelopen jaren belangrijke stappen gezet. Voor een goede invulling van de zorgplicht is met regelmaat een visuele boominspectie uitgevoerd van alle gemeentelijke bomen, waarvan de resultaten zijn gedigitaliseerd. Daarnaast is in 2009 een monumentale bomenlijst vastgesteld, waarmee oude en waardevolle bomen extra onderhoud en bescherming krijgen.

De laatste jaren zijn er dus belangrijke ontwikkelingen die van invloed zijn op het takenpakket van de gemeente. Bij de uitvoering daarvan komen een aantal verbeterpunten naar voren.

Uit de boominspecties komen extra taken naar voren waar onvoldoende tijd en geld voor is.

Ook valt op dat het bomenbeleid bij werkzaamheden en nieuwe ontwikkelingen nog onvoldoende gericht is op het behoud van de eigen bomen. Inwoners zien regelmatig dat er waardevolle gemeentelijke bomen moeten wijken of beschadigd raken, terwijl ze zelf toestemming

moeten vragen voor kap van hun eigen bomen.

Het doel van dit beleidsplan is allereerst om meer structuur en samenhang in het bomenbeleid te brengen. Het budget is beperkt, en daarom is het noodzakelijk om prioriteiten te stellen. Op de eerste plaats staat het behoud en versterking van de kwaliteit van het huidige bomenbestand tegen aanvaardbare kosten. Even belangrijk is het nakomen van de zorgplicht, zodat de veiligheid van de weggebruiker voldoende aandacht krijgt. Ook de raakvlakken met andere beleids-terreinen, zoals klimaatbeleid en verkeersveiligheid, komen aan bod.

Dit bomenbeleidsplan analyseert de huidige gang van zaken en brengt sterke punten en verbeterpunten in beeld. Het belangrijkste sterke punt is de belevingswaarde van de bomen voor de inwoners. Belangrijke verbeterpunten liggen op het terrein van de zorgplicht, het wegwerken van de achterstand in éénmalige beheerstaken en de bescherming van bomen bij werkzaamheden.

Om aan de zorgplicht te kunnen voldoen is extra geld nodig. Dit geld is gezocht door het herstructureren van taken in het bomenbeheer. Daarnaast heeft de gemeenteraad vanaf 2018 € 50.000 structureel het beheerbudget hiervoor verhoogd.

Een in het oog lopende bezuiniging is het halveren van de gemeentelijke bijdrage aan het onderhoud van particuliere bomen op de monumentale bomenlijst. Aan eigenaren wordt in het vervolg een eigen bijdrage gevraagd, zoals gebruikelijk in de meeste andere Drentse gemeenten.

Bij nieuwbouwplannen en werkzaamheden worden waardevolle gemeentelijke bomen beter beschermd. Zo wordt onnodige beschadiging of kap voorkomen. De regels voor kap van particuliere bomen is na de evaluatie van het bomenbeleid in 2017 en de wijziging van de Apv (hfst 4, Afdeling 3) verder vereenvoudigd. In 2012 heeft de aanpassing van de Apv niet geleid tot een vermindering van het aantal kapaanvragen maar juist voor meer. Ook de tijdsbesteding is hierdoor sterk toegenomen. De Apv is op bovenstaand punt aangepast door deregulering van de vergunningplicht voor particuliere bomen,

behalve voor bomen dikker dan 30 centimeter als zijnde erfbeplanting gelegen bij (voormalig) agrarische bebouwing of monumentale panden, en het behoud van de vergunningplicht voor bomen op brinken en in laanstructuren. Ook de vergunningplicht voor bomen dikker dan 10 centimeter op terreinen met recreatiewoningen gelegen in het bos blijft van toepassing. Het behoud van de waardevolle bomen voor de leefomgeving en hiermee het groene karakter van de gemeente blijft hiermee behouden.

Naast de verandering in de vergunningplicht heeft er in 2017 ook een actualisatie van de beoordelingsmatrixen plaatsgevonden. Afgelopen 5 jaar zijn er 35 waardevolle-monumentale bomen verloren gegaan door overlast van schaduwwerking bij zonnepanelen. Het inzicht in de waarde van bomen ten opzichte van zonnepanelen is afgelopen jaren gewijzigd.

Het maatschappelijk belang van bomen is immers groter dan het particulier belang van zonnepanelen. Hierdoor is dit overlastcriterium (substantiële vermindering rendement zonnepanelen en/of boilers) uit beide matrixen verwijderd.

Kap als dunning, waarbij 50% van de kroonbedekking van een houtopstand behouden blijft, is van het kapverbod uitgezonderd.

Ook kap als onderhoudsmaatregel voor houtwallen en singels valt buiten het kapverbod.

Voor een goede uitvoering van alle taken is het nodig dat de regie op het bomenbeheer wordt verstevigd. De koppeling tussen de resultaten van boominspecties en uit te voeren onderhoud wordt verbeterd.

Reguliere taken en specialistisch onderzoek worden uitbesteed. Taken die lokale kennis van het gemeentelijk bomenbestand vereisen en die flexibiliteit vragen worden uitgevoerd door eigen medewerkers.

In 2018 vindt een wijziging van de taken van de buitendienst plaats om een efficiëntieslag in het beheer uit te kunnen voeren. Door het aanbesteden van meerjarige onderhoudscontracten voor het planmatig onderhoud komt meer tijd vrij voor het beheerproces en het op orde brengen van de beheergegevens.

Tot slot wordt de omvang van het gemeentelijke bomenbestand ten behoeve van een duurzaam beheer begrensd tot een omvang van 40.000 tot 50.000 bomen.

De meeste gemeentelijke bomen zijn aangeplant tussen 1950 en 1990. De komende decennia zal het bomenbestand van Noordenveld 'vergrijzen'. Hierdoor nemen de onderhoudskosten toe.

In veel woonwijken zijn beplantingen aanwezig die gedund moeten worden. Het totale aantal bomen wordt daarmee teruggebracht. De besparing die hiermee gerealiseerd wordt kan worden ingezet voor het onderhoud van het toenemende aantal oude bomen. De beeldkwaliteit van het bomenbestand neemt hiermee toe.

Leeswijzer

De eerste 3 hoofdstukken geven algemene informatie over het doel van het plan, de waarde van bomen in het algemeen en het bomenbestand van de gemeente.

Hoofdstuk 4 geeft een overzicht van de stand van zaken van de uitvoering van het huidige gemeentelijke beleid voor bomen. In de opeenvolgende paragrafen worden de volgende thema's behandeld: Aanplant van nieuwe bomen, Vervanging, Kap, Monumentale bomen, Boombescherming, Regulier beheer, Veiligheid en zorgplicht, Brinkenplan, Bosbeheerplan, Klimaatbeleid en Contact met de inwoners. Iedere paragraaf start met de wet- en regelgeving die van toepassing is en de uitvoering daarvan in de recente praktijk. Vervolgens worden sterke punten en verbeterpunten uitgelicht.

In hoofdstuk 5 en 6 worden deze verbeterpunten geanalyseerd en met elkaar in verband gebracht. Op basis hiervan worden keuzes gemaakt voor nieuw gemeentelijk bomenbeleid. Het beleid is in 2017 geëvalueerd. De actualisatiepunten in het beleid zijn in deze herziening opgenomen.

Hoofdstuk 7 gaat in op de uit te voeren taken.

Hoofdstuk 8 geeft een overzicht van de kosten die hieraan verbonden zijn.

1 Inleiding

1.1 Waarom een bomenbeleidsplan ?

De gemeente Noordenveld heeft ca. 48.000 bomen in lanen en plantsoenen in eigendom. De gemeente is verantwoordelijk voor een goed beheer van deze bomen. Daarnaast ondersteunt de gemeente het onderhoud van 230 monumentale bomen die eigendom zijn van particulieren. De gemeente is verder verantwoordelijk voor de beoordeling van omgevingsvergunningen voor kap en de ontwikkeling en handhaving van regelgeving over kap en aanplant.

Op deze uitvoeringstaken zijn verschillende beleidsdocumenten ¹, wettelijke regels en uitvoeringsplannen van toepassing. Bij de uitvoering zijn meerdere afdelingen betrokken. Landelijk speelt dat er steeds meer aandacht gevraagd wordt voor een goede invulling van de zorgplicht. Enerzijds komt dit omdat de risico's op ongevallen door bomen in de openbare ruimte toenemen, anderzijds omdat schades eerder geclaimd worden. Hier komen nieuwe werkzaamheden uit voort die ingepast moeten worden in de reguliere werkzaamheden van het gemeentelijk bomenbeheer.

De laatste jaren blijkt dat het niet mogelijk is om alle bestaande taken plus de nieuwe taken met de beschikbare middelen en menskracht goed uit te voeren. Er is te weinig samenhang in het bomenbeleid en er ontbreken onderdelen. Er is behoefte aan duidelijkheid over te stellen prioriteiten. En de juridische kwaliteit zou verbeterd worden door de richtlijnen voor de toetsing van kapaanvragen en beplantingsplannen een formele status te geven.

Bomen zijn belangrijk voor de inwoners van de gemeente Noordenveld. Dit blijkt ondermeer uit de resultaten van het 'Rondje Noordenveld' zoals omschreven in de visie op Noordenveld 2025:

'Als er één ding is waarover de Noordenvelders het eens zijn, dan is het wel de natuur en het groen. Noordenveld is een groene gemeente met veel natuur en dat moet zeker zo blijven'.

Ook in de 'Barometer leefbaarheid' komt naar voren dat een hoge landschappelijke waarde in belangrijke mate bijdraagt aan de tevredenheid over de eigen leefomgeving (Leven in Noordenveld, Barometer leefbaarheid, juni 2012).

De kwaliteit van landschap, natuur en groen wordt voor een belangrijk deel bepaald door de bomen die er deel van uitmaken. De gemeentelijke bomen staan hierbij letterlijk en figuurlijk vooraan. Zij hebben hun standplaats langs wegen of in woonwijken, dus op zichtbare plaatsen waar vaak mensen zijn. Dit brengt met zich mee dat ook veiligheid een bijzonder aandachtspunt is. Daarom is een goed bomenbeheer noodzakelijk. Om ook de kosten beheerbaar te houden moet het beheer op een efficiënte manier worden uitgevoerd. Noordenveld wil naast een groene ook een duurzame gemeente zijn. Daarom is de vraag relevant wat vanuit het bomenbeheer de bijdrage kan zijn aan CO2 reductie door hout en snoeiafval in te zetten als energiebron.

Samenvattend is er behoefte aan een meer gestructureerd bomenbeleid. Dit beleid moet het behoud van het bomenbestand borgen, aandacht besteden aan duurzaamheid en het nakomen van de zorgplicht. Het beleid moet op een efficiënte manier kunnen worden uitgevoerd. Dit is de reden voor het opstellen van dit bomenbeleidsplan.

¹ Landschapsbeleidsplan 2002, Groenvisie 2002, Beheerplan Monumentale Bomen (concept 2008), Brinkenplan 2009, Apv 2009, Bosbeheerplan 2008-2018, bestemmingsplannen

1.2 Visie

De gemeente Noordenveld is een bij uitstek groene gemeente. Het bomenbestand wordt gekarakteriseerd door opgaande beplantingen langs wegen, in dorpskernen, bij landhuizen en boerderijen. De nieuwere wijken in de dorpen zijn ruim van opzet met veel groen. Dit groene karakter willen we behouden voor nu en voor de toekomst. Dit komt ook duidelijk naar voren in de toekomstvisie van Noordenveld:

‘Groen’ is misschien wel de belangrijkste kernwaarde van Noordenveld. De gemeente gaat dan ook zuinig om met natuur en groen binnen haar grenzen. In de woongebieden draagt het openbare groen bij aan het groene karakter van Noordenveld. De gemeente betreft haar inwoners nadrukkelijk bij het beheer van de groene ruimte. Hoe willen zij dat hun openbaar groen eruit ziet en wat doen ze zelf om hieraan bij te dragen? Bij uitbreidingsplannen stelt de gemeente een norm voor de minimale hoeveelheid groen en neemt bestaande groenstructuren op in de plannen, zodat nieuwe wijken meteen een groene uitstraling hebben. Bron: Visie Noordenveld 2025 “Natuurlijk samen”

Een nadere beschouwing leert dat, zeker in de dorpen, de meeste oude bomen geen eigendom van de gemeente zijn. Bomen op brinken en rond kerken zijn van de boermarkes en de kerkgenootschappen. Bij landhuizen, op erven en tuinen zijn particulieren eigenaar van de prachtige oude bomen die er te zien zijn. In de openbare ruimte hebben de laatste jaren veel ontwikkelingen plaatsgevonden waarbij aanwezige waardevolle beplanting werd beschadigd of moest worden gekapt. Terugkijkend had een deel hiervan behouden kunnen blijven als er bij de start van de planvorming meer aandacht was besteed. Dit willen we in de toekomst anders gaan doen. Het behoud van waardevolle gemeentelijke bomen moet voorop staan. Als gemeente hebben we een voorbeeldfunctie, en we willen een goed voorbeeld zijn.

De bescherming van particuliere bomen blijft belangrijk. Oudere en waardevolle bomen mogen niet zomaar worden gekapt. Maar de

regelgeving hierover willen we eenvoudiger en overzichtelijker maken. Zodat voor iedereen duidelijk is wat wel en wat niet kan. En zodat we geen tijd en geld steken in regelingen die onvoldoende effectief zijn.

Ook willen we ervoor zorgen dat we als gemeente een goede invulling geven aan de zorgplicht. Het beheer van onze bomen moet op orde zijn, zodat onze inwoners niet blootgesteld worden aan risico's die redelijkerwijs voorkomen hadden kunnen worden.

De gemeente heeft ervaren en goed opgeleide medewerkers in dienst voor de uitvoering van het beleid en het beheer. Deze medewerkers willen we behouden voor onze organisatie. We willen ze gericht inzetten op die taken die bij voorkeur in eigen beheer moeten worden uitgevoerd.

Voor iedereen is duidelijk dat we ons moeten beperken tot datgene wat echt noodzakelijk is. Dit betekent dat we goed in beeld willen hebben wat de stand van zaken is, zodat we goed onderbouwde prioriteiten kunnen stellen. We kunnen niet alles doen, maar wat we doen, willen we goed doen.

1.3 Prioriteiten

Bovenstaande visie leidt tot het stellen van de volgende prioriteiten:

1. Het behoud van het groene karakter van de gemeente Noordenveld. De gemeente geeft het goede voorbeeld door waardevolle eigen bomen waar mogelijk te behouden;
2. Een gestructureerd bomenbeheer dat onnodige risico's op schade en letsel wegneemt;
3. Het vereenvoudigen van de regelgeving in combinatie met een goede communicatie met inwoners en ondernemers. Inwoners worden goed geïnformeerd en worden betrokken bij de uitvoering van het beleid;

4. Een integrale toepassing van het bomenbeleid in alle beleidsterreinen van de gemeente.

1.4 Doel en reikwijdte

Het doel van het bomenbeleidsplan is om te komen tot een bomenbeheer dat het behoud van het bomenbestand waarborgt. Daarnaast moeten de risico's van het bomenbeheer beheerbaar zijn en moet aandacht worden besteed aan duurzaamheid. Dit moet gerealiseerd worden binnen het beschikbare budget en menskracht.

In dit beleidsplan worden deze doelen gespecificeerd. Het plan is opgebouwd uit de volgende bouwstenen:

Helder beleid

1. Een onderbouwing van het belang van bomen voor Noordenveld;
2. Een overzicht van de huidige stand van zaken en actuele ontwikkelingen in het bomen-beleid en -beheer;
3. Wat knelpunten zijn en welke oplossingsrichtingen hierbij gekozen worden;
4. Welke prioriteiten er moeten worden gesteld
5. Formeel vastgestelde en praktische richtlijnen voor de beoordeling van kapaanvragen en het behoud en de aanplant van bomen in ruimtelijke plannen en bij werkzaamheden in de openbare ruimte.

Goed beheer

6. Hoe de zorgplicht ten behoeve van de veiligheid van weggebruikers wordt ingevuld;
7. Hoe waardevolle bomen kunnen worden behouden;
8. Hoe nieuwe aanplant met het oog op de toekomst moet worden vormgegeven;
9. Hoe we sturing houden op de omvang van het gemeentelijk bomenbestand en het onderhoud dat daaraan gekoppeld is.

Planmatige uitvoering

10. Welke taken we beter zelf kunnen doen en welke we beter kunnen uitbesteden ;

Reikwijdte

Dit bomenbeleidsplan richt zich op die bomen waar de gemeente verantwoordelijkheid voor draagt. Hetzij als eigenaar, hetzij als beleidsmaker, vergunningverlener of toezichthouder.

De looptijd van het bomenbeleidsplan is onbepaald.

1.5 Relatie met overig gemeentelijk beleid

Het bomenbeleid heeft raakvlakken met andere beleidsterreinen en is daarom bedoeld voor alle betrokken afdelingen. Dit zijn de afdelingen Beleid en Realisatie, Ontwikkeling en Strategie, en Beheer. Het team Communicatie van de Afdeling Bedrijfsvoering levert een bijdrage aan de voorlichting en de communicatie.

In het bomenbeleids zijn de volgende beleidsdocumenten geïntegreerd:

- Visie Noordenveld 2025 'Natuurlijk samen' (2011)
- Beleidskader Openbare Ruimte (2008)
- Brinkenplan (2009)
- Monumentale bomenlijst (2008)
- Bosbeheerplan (2008)
- Landschapsbeleidsplan en Groenvisie(2002)
- Algemene Plaatselijke Verordening (2009)
- Bestemmingsplan Buitengebied (Ontwerp 2012)
- Noordenveld 2.0; participatie en communicatie in Noordenveld (2012)
- Verkeer en Vervoersplan (2007)
- Klimaatnota (2011)
- Omgevingsvisie (2017)

1.6 Herziening 2018

De visie, de prioriteiten, het doel en de rijkwijdte zijn bij de 2^e herziening ongewijzigd gebleven. In 2017 is de omgevingsvisie vastgesteld.

1.7 Uitvoering en kosten

Naar aanleiding van de evaluatie verandert in 2018 een aantal onderdelen in de uitvoering en hiermee ook in de kosten. Uit deze visie komt naar voren dat groen een grote rol speelt in de openbare ruimte voor de inwoners. Het bomenbeleid sluit hierop aan.

Na een aantal jaar zal moeten worden bekeken of dit de juiste weg is of dat een herziening nodig is.

2 De betekenis van bomen voor mensen

Bomen hebben vele kwaliteiten die gewaardeerd worden door de mens, maar ze kunnen ook voor overlast zorgen. En zelfs voor gevaar. Dit hoofdstuk geeft een overzicht van kwaliteiten van bomen die reden zijn om ons in te spannen voor het behoud ervan. Vervolgens wordt ook beschreven in welke situaties mensen bomen als negatief ervaren. Vaak speelt de standplaats daarbij een cruciale rol. Deze informatie is daarom relevant voor richtlijnen voor nieuwe aanplant, of het opstellen van afwegingscriteria voor kap.

2.1 De waarde van bomen

Mensen zijn vaak erg gehecht aan bomen in hun woonomgeving. De reden daarvoor kan verschillen. De waarde van bomen wordt op allerlei manieren ervaren. Het meest genoemd worden de landschappelijke, de ecologische of de emotionele waarde van bomen. Het lied *'Mijn boom'* van Kinderen voor kinderen geeft een mooie verbeelding van de emotionele waarde. (zie binnenkant omslag) Maar de waarde van bomen is veel breder. Hieronder wordt een overzicht gegeven van allerlei kwaliteiten van bomen die voor de mens belangrijk zijn. Hier zijn bekende, maar ook minder bekende kwaliteiten bij.

Bomen ontspannen

Bomen zijn belangrijk voor het welzijn en de gezondheid. Wanneer mensen zich gestrest voelen zoeken ze vaak de natuur op. Bomen en groen helpen ook om stress te voorkomen. Groen in de wijken nodigt kinderen uit om buiten te spelen en heeft een positieve invloed op hun motorische en sociale ontwikkeling. Een goed onderhouden woonomgeving met veel groen gaat vandalisme tegen. Bewoners voelen zich er veiliger en ervaren meer binding met andere bewoners van de wijk².

Bomen beschermen tegen de zon en de wind

Bomen in stad of dorp geven schaduw en verlagen de temperatuur op warme dagen. Voor boerderijen werden vaak knotlindes geplant als zonnescerm. Ook voor vee zorgen bomen voor verkoeling; op zonnige dagen schuilt het onder de bomen langs weilanden. Bomen zorgen ook voor een vermindering van blootstelling aan de wind. Hoge kronen verminderen de windsnelheid, en aaneengesloten beplantingen werken als windscherm.

Bomen zorgen voor structuur

Bomen spelen een grote rol bij de vormgeving van de openbare ruimte. Bomen vormen het raamwerk van het openbaar groen. Ze zijn sfeerbepalend en dragen bij aan de herkenbaarheid en het karakter van plekken, routes en landschappen. Bomen begrenzen de ruimte tot een begrijpelijke maat.

Bomen halen de natuur het dorp in

Bomen zijn een belangrijke schakel in het ecosysteem en dragen bij aan de biodiversiteit van insecten, schimmels, vogels en zoogdieren. Ze leveren schuil- en nestelgelegenheid voor vogels, vleermuizen, vlinders en tal van andere organismen. Bovendien functioneren bomen als 'stapstenen' tussen het buitengebied en tuinen en plantsoenen. Dieren als vogels, vleermuizen en vlinders gebruiken lintvormige boombeplantingen als oriëntatiemiddel om de weg te vinden van bijvoorbeeld slaapplek naar foerageergebied. Bomen in het dorp verhogen het natuurbesef en de beleving van de seizoenen en hebben daarmee ook een educatieve waarde.

² De positieve effecten van groen op de leefbaarheid hangen samen met de vormgeving van het groen. In de bebouwde omgeving worden kleine parken positiever gewaardeerd dan grote. Open of halfopen groenstructuren bevorderen de veiligheidsbeleving, dichte, afschermdende groenstroken kunnen juist een gevoel van onveiligheid oproepen.

Bomen zorgen voor een schoner milieu

De bladeren filteren stof uit de lucht en slaan zware metalen op. Bomen absorberen, weerkaatsen en verstrooien geluid en verzachten daardoor het verkeerslawaai. Een locatie met bomen voelt daarom comfortabeler aan dan een omgeving die alleen uit steen bestaat. Bomen houden gebouwen uit de wind. In windluwe omstandigheden verliezen gebouwen minder warmte. Onderzoek heeft aangetoond dat dit bij betrekkelijk lage windsnelheden al energiebesparingen oplevert van 10%, ongeacht de mate van isolatie van een gebouw.

Bomen leveren biomassa voor energieopwekking

Door fotosynthese leggen bomen zonne-energie en CO₂ uit de lucht vast in hout en bladeren. Deze energie kan weer benut worden door hout en snoeiafval te gebruiken als biomassa voor energieopwekking door bijvoorbeeld verbranding of vergisting. Weliswaar komt de CO₂ hierbij weer terug in de atmosfeer, maar dit geldt als 'korte cyclus CO₂'. Dit betekent dat er door het benutten van biomassa geen toename is van CO₂ in de atmosfeer. Dit is wel het geval bij de verbranding van gas en olie uit fossiele voorraden.

Bomen verhogen de verkeersveiligheid

Laanbeplantingen kunnen zowel een positief als een negatief effect hebben op de verkeersveiligheid. Dit hangt af van de vrije ruimte die tussen het wegdek en de bomen aanwezig is. Als deze afstand groot genoeg is hebben laanbomen een positief effect op de verkeersveiligheid. Laanbeplantingen zorgen ervoor dat het wegennet in de ruimte zichtbaar wordt. Hierdoor kan de weggebruiker zich aan de hand van de bomenrij oriënteren. Ook remt een besloten laanbeplanting de snelheid af omdat het een risicogevoel bij een automobilist veroorzaakt. De meeste weggebruikers zijn geneigd tot risicoverminderend gedrag en zullen hun snelheid minderen. Een groep bomen aan het eind van een kale, rechte weg zorgt er voor dat de weggebruiker eerder afremt en de kruising of bocht met lagere snelheid nadert. Waar laanbomen te dicht op de weg staan leiden stuurfouten sneller tot een ongeval.

De bomen zorgen dan juist voor een vermindering van de verkeersveiligheid.

Bomen verhogen de waarde van woningen

Groen in de directe nabijheid van de woning leidt tot aantoonbare waardevermeerdering. Bij woningen die uitkijken op groen is dit effect het duidelijkst. Goed ontwikkelde bomen scoren hoger dan pas aangeplant groen.

Bomen zijn geld waard

Bij het bepalen van de economische waarde van een boom speelt mee voor welk doel de boom is aangeplant. Als dat primair een economische reden is, zoals bij bomen in een productiebos of een fruitboomgaard, hangt de economische waarde samen met de inkomsten die de boom oplevert.

Bij een boom die aangeplant is als onderdeel van openbaar groen is de reden van aanplant niet primair economisch. Deze hangt samen met een combinatie van alles wat hierboven genoemd is.

De functie van de boom in openbaar groen is nauw verbonden met de plek waar hij staat. Door de Vereniging van Nederlandse Taxateurs van Bomen is een rekenmethode ontwikkeld om deze 'aanwezigheidswaarde' in geld uit te drukken. Deze methode weegt de soort en de leeftijd van de boom mee, maar ook de standplaats en de levensverwachting. De methode is algemeen geaccepteerd in Nederland en wordt veel gebruikt om de waarde te bepalen bij het verhalen van schade aan een boom op de veroorzaker. De op deze manier beoordeelde schade kan oplopen tot duizenden euro's per boom.

Overigens geldt voor een deel van het gemeentelijke bomenbestand dat deze wel primair om de economische waarde of gebruikswaarde is aangeplant. Dit geldt voor de bomen op brinken en in houtwallen. Deze leveren hout voor de bouw, geriefhout en brandhout. Nu hebben deze bomen primair een landschappelijke waarde. De primaire economische waarde van de bomen wordt zelden meer benut.

2.2 Overlast en gevaar

Hoe waardevol bomen ook zijn, soms staan ze op een plek waar ze voor overlast of gevaar zorgen voor omwonenden of voorbijgangers.

Overlast kan bijvoorbeeld ontstaan doordat boomwortels metselwerk beschadigen of bestrating opdrukken. Ook kan het zijn dat de schaduwwerking van de boom ongewenst is omdat de kroon te veel zon wegneemt uit de woning of de tuin. Inwoners kunnen dit vervelend vinden omdat de woning te donker wordt, omdat men niet meer in de zon kan zitten in de eigen tuin, of omdat er in zware schaduw weinig tuinplanten kunnen groeien.

Waar boomwortels in contact staan met het grondwater kunnen bomen grote hoeveelheden water verdampen via hun naalden of bladeren. De mogelijke verlaging van de grondwaterstand die hierdoor ontstaat kan door omwonenden zowel positief als negatief gewaardeerd worden.

Een indirecte vorm van overlast door bomen kan veroorzaakt worden door insecten die op bomen leven. Voorbeelden zijn bladluizen die honingdauw afscheiden of de eikenprocessierups die brandharen loslaat. Bomen met fruit kunnen wespen aantrekken.

Gevaar ontstaat als dikke takken uit de boom vallen of zelfs hele bomen omvallen. Bomen kunnen de verkeersveiligheid verlagen als ze te dicht langs een weg staan waar hard gereden wordt.

Goed onderhoud kan gevaar voor vallende takken of bomen voor een groot deel wegnemen.

Voor de overige vormen van overlast of gevaar gaat het meestal om een verkeerd gekozen combinatie van plantlocatie en boomsoort. Het komt ook voor dat bebouwing te dicht bij een bestaande boom is neergezet. Vaak had de overlast voorkomen kunnen worden door bij aanplant rekening te houden met de uiteindelijke omvang van de boom en daar de plantafstand op af te stemmen.

Overlast door plaaginsecten is vaak lastig te voorspellen en daardoor ook moeilijker te voorkomen. In het algemeen kan plaagvorming worden beperkt door te kiezen voor een gevarieerde soortensamenstelling van beplantingen.

Kerkbrink in Norg

3 Bomen in Noordenveld

Er zijn weinig plekken in de gemeente Noordenveld waar je geen bomen ziet. Ze groeien in tuinen en plantsoenen, in lanen, houtwallen, houtsingels, bosjes en bossen. Bomen zorgen ervoor dat Noordenveld ervaren wordt als een groene gemeente.

De meest algemene boomsoort in lanen, op brinken en in houtwallen is de Zomereik of Inlandse eik. Zoals de naam al aangeeft is dit een inheemse boomsoort. De soort gedijt goed op droge en voedselarme standplaatsen en is relatief goed bestand tegen strooizout en windinvloeden. Daarom is het een geschikte soort voor de armere zandgronden van het Drents Plateau, en voor de aanplant in de openbare ruimte en langs wegen. De Zomereik is in het verleden veel aangeplant om zijn goede kwaliteit hout.

De linde komt na de zomereik het meest voor in dorpen en op boerenerven. De linde werd vroeger veel aangeplant als knotlinde voor de woning om het huis koel te houden.

Andere beeldbepalende boomsoorten zijn de berk en in wat nattere gebieden ook de els. Deze soorten komen hier net als de zomereik van nature voor en zijn ook veel aangeplant in singels, erfbosjes en laanbeplantingen. Deze soorten worden minder oud en zijn daarom minder vaak aangewezen als monumentale boom. Als laanbeplanting is ook de beuk langs meerdere uitvalswegen aangeplant.

In de bossen komen Grove den en Zomereik het meest voor. Daarnaast zijn ook Beuk, Es, Amerikaanse eik, Fijnspar en Japanse larix algemene bossoorten.

3.1 Bijzondere bomen

Beroemdheden

De meest bekende bomen in de gemeente zijn waarschijnlijk de lindes op de brink van Norg die geplant zijn in 1671. Deze bomen zijn dus al 340 jaar oud. De bomen zijn de eeuwen door veel gefotografeerd en geschilderd. De schilder van Bree heeft ze in 1987 bijvoorbeeld afgebeeld (afbeelding rechts). Pas na de ontdekking dat dit schilderij een samenvoeging is van twee losse schetsen kon de locatie worden bepaald³. Eén van de bomen is afgebeeld op de foto op blz 14.

Krasse knarren

De oudste boom in de gemeente is waarschijnlijk de 'Wodaneik' (zie foto op het omslag). Deze is tenminste 364 jaar oud⁴. De boom staat langs het fietspad op de rand met het Mensinghebos en is in het voorbijrijden te herkennen aan zijn omvang en de dikke tak die over de weg heen steekt.

De knotlinde bij café Hofsteenge in Een is geplant in 1780. De ringen om de paarden aan vast te zetten zitten nog in de stam. In Alteveer staat de oudste boom bij de Stuwweg 4. Het is een linde uit 1840. Aan de Roderwolderweg in Foxwolde staat een mispel uit 1905. Dit is bijzonder, want oude Mispels zie je nauwelijks meer. Pas de laatste jaren worden ze weer regelmatig geplant.

In Roderwolde valt landgoed Waalborg op door zijn prachtige oude bomen. Op en rond dit complex staan 167 bomen met een monumentale status, waarvan 150 eiken. Er zijn ook bomen waar sommige inwoners een persoonlijke herinnering hebben omdat hun namen met die van

³ Informatie Roel Sanders, auteur van ondermeer 'Schilders van Drenthe'

⁴ Mensinghe, het verhaal van de dikke boom, R.Blauw in 'Van Rottum tot Reest' Staatsbosbeheer 1999.

oude liefdes in de stam gekerfd zijn. Mooie voorbeelden hiervan zijn te zien op de stammen van de beuken in de bomenlaan van Nieuw-Roden naar Nietap.

Dit is een greep uit de vele bijzondere bomen in de gemeente. Er zijn er veel meer, maar het voert te ver om ze hier allemaal te beschrijven.

3.2 Brinken

In de gemeente Noordenveld zijn 18 brinken waarop 1370 bomen staan. Voor een groot deel zijn dit eiken ouder dan 100 jaar. Ongeveer 150 van deze bomen zijn eigendom van de gemeente. De overige bomen zijn eigendom van de Boermarkes. Hoofdstuk 4.4 geeft informatie over de uitvoering van het brinkenplan.

3.3 Bossen

Van de ca 20.000 ha die de gemeente groot is wordt naar schatting een kleine 1000 ha ingenomen door permanent bos. Een groot deel hiervan maakt deel uit van de ecologische hoofdstructuur, en heeft daarmee een functie als verbindingszone tussen grotere natuurgebieden.

Zelf heeft de gemeente ongeveer 120 ha bos in eigendom, grotendeels bestaande uit opstanden van Grove den en Zomereik.

De grootste gemeentelijke bosterreinen zijn de Langeloërduinen ten Noorden van Norg (50 ha). Deze bosterreinen worden gekenmerkt door een goede ontsluiting en door een groot stelsel aan bospaden. De recreatieve druk is hoog. De bossen dienen als uitloopgebieden en speelplek voor de inwoners van de aanliggende dorpen.

Daarnaast bevinden zich op een aantal locaties recreatiebedrijven en huisjesterreinen voor verblijfsrecreatie. Deze onderscheiden zich van andere recreatieterreinen door het bosachtige karakter.

Het ruimtelijke beleid voor de aanplant of functiewijziging van bos is vastgelegd in de verschillende bestemmingsplannen. Daarnaast heeft de gemeente Noordenveld een bomenbeheerplan voor de bossen die eigendom van de gemeente zijn. Deze bossen worden sinds 2008 beheerd volgens FSC-richtlijnen ⁵. Dit houdt in dat het beheer uitgaat van belang van natuur en recreatie.

Dit bomenbeleidsplan heeft weinig of geen betrekking op de bomen in bossen. Alleen voor bospercelen kleiner dan 10 are en bossen binnen de bebouwde kom is dit bomenbeleidsplan relevant, omdat hiervoor een gemeentelijke vergunning nodig is voor kap.

3.4 Het bomenbestand van de gemeente

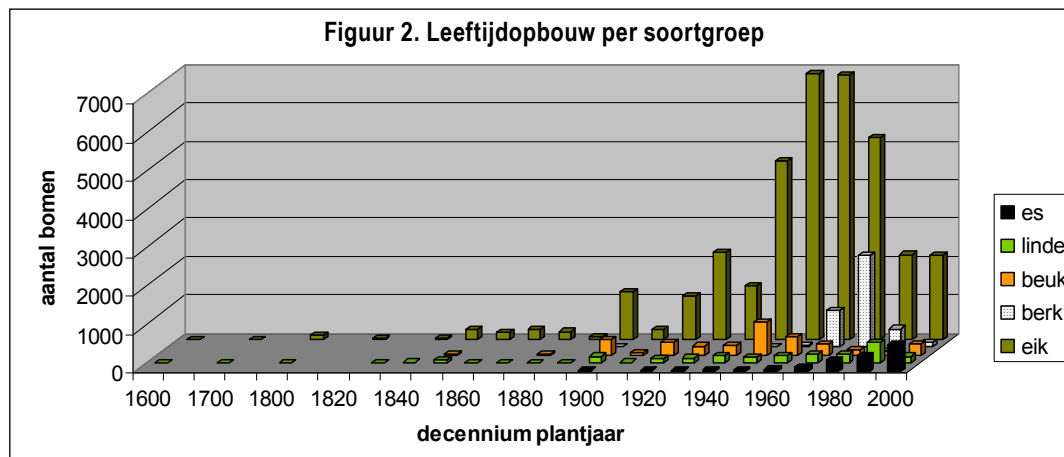
De gemeente heeft ca. 49.000 bomen in het openbaar groen in eigendom en beheer. Hiermee is Noordenveld een boomrijke gemeente. Het aantal gemeentelijke bomen per inwoner ligt in Noordenveld op 1,6. Dit is ruim drie keer zoveel als het gemiddeld aantal bomen per inwoner in Nederlandse gemeenten ⁶.

De meeste bomen in het openbaar groen van de gemeente zijn na de oorlog aangeplant (zie grafiek). In de periode tussen 1950 en 1990 zijn relatief veel bomen aangeplant, gemiddeld zo'n 800 per jaar ⁷. De reden hiervan is dat in deze periode veel nieuwe woonwijken zijn aangelegd.

⁵ Bosbeheerplan Noordenveld 2008-2018

⁶ Gemiddelde in gemeenten in Nederland is één boom per 2 inwoners. BTL Bomendienst, Bomenbeheerplan gemeente De Bilt 2008.

⁷ De grafiek geeft de plantperiode van bomen die er nu nog staan. Dit is een onderschatting van het aantal aangeplante bomen. Om te berekenen hoeveel bomen er werkelijk zijn aangeplant zou je het aantal dat in de tussentijd verdwenen is erbij op moeten tellen.

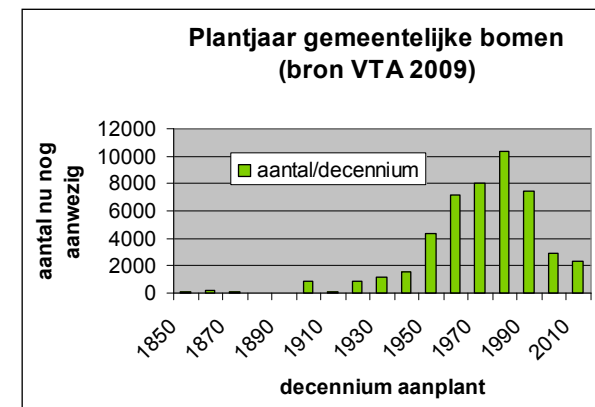
Tabel 1. Meest voorkomende soortgroepen

	aantal	% van totaal
eik	35314	73
berk	3990	8
beuk	3496	7
linde	2364	5
es	1615	3
totaal	46779	97

En in het buitengebied werden als onderdeel van ruilverkavelingen veel nieuwe lanen aangeplant. De laatste decennia zijn minder nieuwe bomen geplant, gemiddeld rond de 250 per jaar.

In de figuur en de tabel hierboven is de soortensamenstelling weergegeven van het gemeentelijke bomenbestand. 73% van de gemeentelijke bomen zijn eiken, voor het merendeel zomereik.

Ongeveer 1300 gemeentelijke bomen zijn ouder dan 100 jaar en zijn voor het merendeel zomereiken. Onder de oude bomen komt een enkele linde of beuk voor.

Boomplantdag in 2011 bij Maallustcomplex te Veenhuizen

4 Stand van Zaken 2018

In dit hoofdstuk wordt de stand van zaken van de uitvoering van het huidige gemeentelijke beleid en beheer 2018 beschreven. In de opeenvolgende paragrafen worden de volgende thema's behandeld: Nieuwe aanplant, Vervanging, Kap, Monumentale bomen, Boombescherming in plannen en bij werkzaamheden, Regulier beheer, Veiligheid en zorgplicht, Brinkenplan, Bosbeheerplan, Duurzaamheid en Inwoners.

Iedere paragraaf start met de wet- en regelgeving die van toepassing is en de uitvoering daarvan in de recente praktijk. Vervolgens worden sterke punten en verbeterpunten uitgelicht. In hoofdstuk 5 wordt deze informatie samengevoegd en geanalyseerd.

4.1 Nieuwe aanplant

Bestemmingsplan

De gemeente regelt in het bestemmingsplan welke gronden bestemd zijn voor permanent bos of natuur. Daarnaast regelt het bestemmingsplan waar tijdelijk bos of productiebos is toegestaan. Openbaar groen, bermen, woonerven en tuinen mogen naar believen worden ingericht met groen en bomen.

In veel landschapstypen in de gemeente Noordenveld is de afwisseling van open ruimte met begroeiing van bomen karakteristiek. Daarom regelt het bestemmingsplan ook waar geen bomen geplant mogen

worden. Niet alleen de bomen, maar ook de open ruimte er tussenin wordt op deze wijze behouden.

Agrarische grond is bestemd voor de teelt van voedselgewassen. Hier mogen dus geen bomen worden geplant⁸. Ook niet als het perceel eigendom is geworden van een particulier die het wil gebruiken voor uitbreiding van de tuin van een woonboerderij. Onder voorwaarden kan hiervan worden afgeweken⁹. Alleen als daar een bijzondere reden voor is kan het bestemmingsplan worden gewijzigd.

Burgerlijk Wetboek

In het burgerlijk wetboek is geregeld dat je met de aanplant van een boom geen overlast mag veroorzaken voor anderen. Als vuistregel geldt dat bij aanplant de afstand tussen het hart van een boom en de perceelsgrens minimaal 2 meter moet bedragen¹⁰.

Als deze afstand niet wordt aangehouden heeft de benadeelde partij tot 20 jaar na aanplant de tijd om om verwijdering van de boom te verzoeken. Na 20 jaar¹¹ wordt de aanwezigheid van de boom op de plantlocatie door de rechter gezien als een bestaande situatie. Degene die zich erdoor benadeeld voelt moet zwaarwegende argumenten aanvoeren om een kapverzoek bij de rechter gehonoreerd te krijgen.

Openbaar groen

Bij het ontwerp van openbaar groen wordt gekeken naar de standplaats en de gewenste beeldkwaliteit. Als wegbeplanting, in houtwallen of bosjes wordt gekozen voor boomsoorten die hier van oudsher

⁸ Afhankelijk van landschapstype zijn randbeplantingen als houtsingels en houtwallen hiervan uitgezonderd.

⁹ Ontwerp BP Buitengebied art. 45.6 Bij omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het bepaalde in het plan ten behoeve van het inrichten van tuinen en erven buiten de voor een woonfunctie bestemde gronden, met dien verstande dat: 1. het inrichten van tuinen en erven direct aansluitend aan het bestaande erf dient plaats te vinden; 3. geen afbreuk wordt gedaan aan de essentiële ruimtelijke randvoorwaarden; 4. deze afwijkingmogelijkheid niet van toepassing is, indien deze betrekking heeft op percelen tussen twee (woon)erven met als gevolg dat erven gaan aansluiten. Om legalisering van grotere percelen agrarisch gebied die nu al als tuin zijn ingericht mogelijk te maken wordt in het ontwerp-bestemmingsplan de bestemming 'agrarisch' uitgebreid met het gebruik als tuin ter plaatse van de aanduiding 'landschapstuin'

¹⁰ BW art 5 lid 37 t/m 59

¹¹ www.boomrechtinfo – Boomjuristen

voorkomen. Deze soorten zijn goed aangepast aan de bodem en het klimaat, en zijn ook ecologisch het meest waardevol. Ook uit het oogpunt van cultuurhistorie genieten traditioneel aangeplante boomsoorten de voorkeur.

In woonwijken is de sierwaarde van bomen in straten en plantsoenen richtinggevend. Afhankelijk van de standplaats kunnen hier ook uitheemse soorten worden toegepast.

Boomplantdag

Op de jaarlijkse boomplantdag in maart worden in het hele land bomen geplant door leerlingen uit het basisonderwijs. Als aangesloten kan worden op reguliere planactiviteiten doet de gemeente Noordenveld ook mee aan de boomplantdag. Recent was dit het geval in 2008, 2011, 2012, 2015 en 2017. In 2017 hebben burgemeester Smit en wethouder Kusters samen met de schoolkinderen van de SWS De Schans in Een het schoolplein rondom de nieuwe MFA De Schans ingeplant met bomen en struiken.

Verbeterpunten

Een boom planten wordt algemeen gezien als een goede en duurzame daad. Jammer genoeg horen medewerkers van de gemeente regelmatig dat inwoners ervan afzien omdat er zoveel regels zijn rond kap. Veel mensen durven het daarom niet aan om een boom in hun tuin te planten. Om de huiver voor het planten van nieuwe bomen weg te nemen verdient het de aanbeveling om het kapverbod in te perken tot waardevolle of dikkere bomen. Zo krijgen inwoners meer tijd om te beoordelen of de aanplant van hun nieuwe boom wel een gelukkige keus was, en of de boom niet te groot wordt op de gekozen plek. Soms worden bomen geplant op plaatsen waar dat op grond van het bestemmingsplan niet is toegestaan. Bijvoorbeeld door particulieren die agrarische grond aankopen grenzend aan hun woonboerderij. Vaak gaat het om grotere percelen met een omvang van een hectare of meer. Soms belt één van de burens met de vraag of dit zomaar mag. Tot nu toe wordt hier zelden of nooit handhavend tegen opgetreden. Inwoners die de formele weg bewandelen en een aanvraag indienen

voor een uitbreiding van hun tuin krijgen vaak een afwijzing van hun aanvraag.

Voor de uitbreiding van tuinen van woonboerderijen in het agrarisch gebied blijft toetsing aan landschappelijke waarden gewenst. In het ontwerp van het nieuwe bestemmingsplan buitengebied is een algemene afwijkingsregel opgenomen om een dergelijke uitbreiding onder voorwaarden mogelijk te maken (zie voetnoot nr.9). Het is belangrijk dat voldoende aandacht wordt besteed aan communicatie over dit onderwerp.

4.2 Kap

Bomen in bossen groter dan 10 are of rijbeplantingen van meer dan 20 bomen vallen onder de werking van de Wet natuurbescherming (voorheen de Boswet). Deze wet regelt dat kap altijd gevolgd moet worden door herplant. De Wet Natuurbescherming wordt uitgevoerd door de provincie.

De Apv van de gemeente Noordenveld van 2016 regelt dat voor het vellen van een houtopstand een vergunning vereist is. Onder houtopstand wordt verstaan: één of meer bomen, hakhout, een houtwal, een grotere lintbegroeiing van heesters en struiken of bosplantsoen.

Volgens deze Apv is in de volgende gevallen geen vergunning nodig:

- bij acuut gevaar voor schade of letsel;
- voor gemeentelijke bomen, niet monumentaal, en het vellen wordt uitgevoerd overeenkomstig het door het bevoegd gezag vastgesteld beleid;
- voor het periodiek terugsnijden van een houtopstand als regulier onderhoud;
- voor kap van bomen bij wijze van dunning;
- voor vruchtbomen en windschermen om boomgaarden;
- voor eenrijige beplantingen van niet-geknotte populieren of

- wilgen langs landbouwgronden;
- voor een houtopstand buiten de bebouwde kom die onder de wet natuurbescherming valt ¹², tenzij de houtopstand een zelfstandige eenheid vormt die: ofwel geen grotere oppervlakte beslaat dan 10 are; ofwel bestaat uit rijbeplanting van niet meer dan 20 bomen, gerekend over het totale aantal rijen;
- voor een houtopstand die moet worden geveld op grond van de Plantenziektewet of een aanschrijving of last van het college.

Voor bomen dikker dan 10 centimeter op een recreatieterrein gelegen in het bos, voor bomen in een houtwal of -singel, voor bomen die ter uitvoering van de herplantplicht is geplant en voor de overige bomen dikker dan 30 centimeter is volgens de Apv van 2016 wél een vergunning nodig. Ook voor bomen die op de monumentale bomenlijst staan moet altijd een vergunning worden aangevraagd.

Bij een kapaanvraag weegt het college het belang van het kappen af tegen het belang van het behoud van de boom. De vergunning kan worden geweigerd op grond van:

- de monumentale waarde van een houtopstand;
- de natuurwaarde van de houtopstand;
- de landschappelijke waarde van de houtopstand;
- de waarde van de houtopstand voor het dorpschoon;
- de leeftijd van de houtopstand;
- de cultuurhistorische waarde van de houtopstand.
- de waarde van de houtopstand als speelplek en/of voor de recreatie

Herplantplicht

Burgemeester en wethouders kunnen aan het verlenen van een vergunning voor kap een herplantplicht opleggen. De leges voor een omgevingsvergunning voor het vellen van een houtopstand van één of meerdere bomen bedragen in 2018 €27,75.

¹² Voorheen de Boswet.

Aanvraag door eigenaar

Een vergunning kan alleen worden aangevraagd door de eigenaar van de boom of met toestemming van de eigenaar. Inwoners die overlast hebben van een gemeentelijke boom kunnen een verzoek indienen of de gemeente bereid is de boom te vellen. Voor het vellen van gemeentelijke bomen wordt een werklijst met criteria gehanteerd of op grond waarvan wel of geen medewerking wordt verleend. Een verzoek wordt hieraan getoetst. Wordt het verzoek ingewilligd, dan zal de gemeente de inwoners informeren middels de media over de kap van gemeentelijke bomen. Indien de kap niet volgens de beleidsregels voor het behoud van gemeentelijke bomen plaatsvindt of als de gemeentelijke boom is opgenomen op de monumentale bomenlijst dan vraagt de gemeente zelf een vergunning voor kap aan.

Het bestemmingsplan bevat bepalingen om karakteristieke beplantingen te beschermen, bijvoorbeeld bossingels of houtwallen in agrarisch gebied. Als het kappen tevens vergunningplichtig is op grond van het bestemmingsplan is voor het kappen een omgevingsvergunning 'voor het uitvoeren van werken' vereist

Illegale kap of nalatigheid van beheer

Het zonder vergunning vellen of rigoureuus snoeien (bijv. kandelaberen) van een boom is gelijk aan illegale kap waarvoor een omgevingsvergunning voor kap nodig is. Maar ook het nalaten van noodzakelijk beheer om een houtopstand te behouden is niet toegestaan. In de Apv van 2016 is geregeld dat de gemeente de eigenaar een herplantplicht kan opleggen, of de verplichting om maatregelen te nemen om een houtopstand te beschermen. De gemeente kan een eigenaar bijvoorbeeld verplichten om een afrastering te plaatsen om bast schade door vraat van vee te voorkomen.

Kapaanvragen

Tot 2018 worden per jaar rond de 200 kapaanvragen ingediend. Meestal wordt een kapaanvraag van een particulier pas ingediend nadat een medewerker van de gemeente ter plaatse is komen kijken.

Bij dit bezoek wordt informatie gegeven over de regels voor het kappen van bomen. Bij 10 tot 15% van deze bezoeken blijkt dat het om een boom gaat waar waarschijnlijk geen vergunning voor afgegeven zal worden. Meestal ziet de eigenaar dan af van een kapaanvraag. Hierdoor worden vrijwel alleen vergunningen aangevraagd die ook kunnen worden verleend. Als daar een goede reden voor is wordt aan de kap van de boom een herplantplicht gekoppeld. De praktijk wijst uit dat in de helft van de aanvragen een herplantplicht wordt opgelegd.

De advisering over de verlening van omgevingsvergunningen voor kap inclusief veldbezoeken kost ongeveer 1,5 dag per week.

Bezwaar en beroep

In 2011 is er drie maal een bezwaar ingediend tegen de verlening van een vergunning voor kap. Hiervan heeft er één geleid tot een beroep bij de Raad van State. Bij deze zaken ging het zowel om gemeentelijke als particuliere bomen. De bezwaren werden allemaal ingediend door een vereniging voor natuur- en milieubescherming.

In al deze gevallen werd de gemeente door de bezwaarcommissie of de rechter in het gelijk gesteld.

Handhaving

Volgens de huidige regelgeving is voor de kap van een particuliere boom een vergunning nodig als het gaat om een monumentale boom of bomen dikker dan 10 cm op terreinen met recreatiewoningen gelegen in het bos, bomen in houtwal of houtsingel, of bij bomen dikker dan 30 cm. Met name in het buitengebied is weinig toezicht of sociale controle. De gemeente treedt circa 10 maal per jaar op tegen illegale kap. In de helft van de gevallen wordt de illegale activiteit opgespoord na een melding van een derde. De andere helft van de gevallen wordt opgespoord doordat de opsporingsambtenaar toevallig het geluid van een motorzaag hoort en gaat kijken wat er aan de hand is. Als hierbij blijkt dat de vereiste vergunning weliswaar ontbreekt, maar dat het om een dode of zieke boom gaat wordt geen verdere actie ondernomen. Als het om een gezonde boom gaat waarvan aantoonbaar is dat de

boom zonder vergunning is gekapt wordt proces verbaal opgemaakt. Na het procesverbaal beslist het Openbaar Ministerie over de strafmaat. Voor illegale kap kan een maximale boete van €3900,- worden opgelegd.

De beschreven gang van zaken maakt waarschijnlijk dat de meeste gevallen van illegale kap niet worden opgespoord. Wel wordt regelmatig gecontroleerd op de naleving van de herplantplicht.

Sterke punten

De afhandeling van de kapaanvragen kost gemiddeld 1,5 dag per week. De ervaring is dat het erg zinvol is om de situatie ter plaats te beoordelen en informatie te geven over het kapbeleid. Het gevolg hiervan is dat aanvragen die afgewezen moeten worden meestal niet worden ingediend. Dit komt regelmatig voor.

De inwoners zijn tevreden over deze dienstverlening.

De conclusie moet daarom zijn dat het huidige kapbeleid van de gemeente zinvol is, in die zin dat er jaarlijks rond de 10 waardevolle bomen behouden blijven die zonder kapbeleid zouden zijn gekapt.

Verbeterpunten

Naar aanleiding van de evaluatie in 2017 zijn er 3 verbeterpunten te benoemen. De eerste is de deregulering van de Apv (kapverbod) voor particuliere bomen. In 2012 heeft de aanpassing van de Apv niet geleid tot een vermindering van het aantal kapaanvragen maar juist voor meer. Het aantal kapaanvragen is opgelopen van 120 stuks in 2012 tot circa 200 aanvragen in 2017. Hiervan is 60% een kapaanvraag voor particuliere bomen in tuinen. Deze vertegenwoordigen zelden een waarde op grond waarvan een kapaanvraag moet worden geweigerd. Het is daarom beter om de vergunningplicht voor deze particuliere bomen af te schaffen door deregulering van het kapverbod met uitzondering van de oudere particuliere bomen als zijnde erfbeplanting en bomen op de brinken en in de laanstructuren. Het behoud van de waardevolle bomen voor de leefomgeving en hiermee het groene karakter van de gemeente blijft hiermee behouden. Wellicht wordt hierdoor ook de schroom voor het planten van een nieuwe boom verminderd en zal er eerder een boom terug worden geplant.

Als tweede verbeterpunt ten opzichte van het beleid in 2012 is de wijziging van het inzicht in de waarde van bomen in relatie tot zonnepanelen. Uit de vele projecten van de gemeente (zoals de omgevingsvisie) blijkt dat inwoners het groene karakter van de gemeente Noordenveld een belangrijke kwaliteit voor hun leefomgeving vinden. Daarbij zijn bomen beeldbepalend en leveren ze een belangrijke bijdrage aan een duurzame leefomgeving, zorgen voor de filtering van CO₂ (koolstofdioxide) en fijnstof en zijn hiermee belangrijk voor het welzijn en de gezondheid. Bomen verhogen de kwaliteit van de samenleving.

Op basis van deze argumenten weegt het particulier belang van zonnepanelen niet meer op tegen het maatschappelijk en landschappelijk belang van bomen. Als overlastcriteria voor kap van particuliere en gemeentelijke bomen is het toetsingscriterium “overlast substantiële vermindering rendement van zonnepanelen en/of boilers” opgenomen. Deze dient met het gewijzigde belang van bomen uit de

toetsingscriteria te worden verwijderd zodat de bestaande bomen met een bepaalde beschermwaarde meer waarde krijgen dan de aanleg van nieuwe zonnepanelen door een particulier.

Het derde verbeterpunt is het efficiënter inrichten van het beheerproces om beter te kunnen voldoen aan de zorgplicht. Afgelopen 5 jaar is gebleken dat door tijd en budget tekort het niet mogelijk was om het bomenbeheer uit te voeren volgens het uitvoeringsprogramma 2012-2032. Voorgesteld wordt om met de tijdswinst die behaald wordt door de deregulering van het kapverbod, door het toepassen van meerjarige onderhoudscontracten en het verhogen van het budget voor planmatig onderhoud de kwaliteit van het totale bomenbeheer te verbeteren.

Overige verbeterpunten zijn het intensiveren van de handhaving bij het opleggen van een herplantplicht en een duidelijkere communicatie over wat onder dunning en regulier onderhoud wordt verstaan. Aan de herplantplicht zou de verplichting moeten worden gekoppeld om de boom tot een bepaalde dikte waarbij het kapverbod in werking treedt in stand te houden.

Hoofdweg 156/158, voormalig Directiehotel te Veenhuizen

4.3 Monumentale bomen

In de Apv van Noordenveld van 21 september 2016 is vastgelegd dat het college bevoegd is lijsten op te stellen met waardevolle en monumentale bomen en houtopstanden. In 2009 heeft het college de eerste monumentale bomenlijst voor de hele gemeente vastgesteld. Inwoners waren in de gelegenheid om zienswijzen over de lijst kenbaar te maken.

In de oude gemeenten Peize en Roden werd ook al met monumentale bomenlijsten gewerkt. Deze lijsten zijn opgenomen in de nieuwe monumentale bomenlijst voor de hele gemeente.

Als de eigenaar van een boom op de monumentale bomenlijst zich daarvoor aanmeldt neemt de gemeente het onderhoud inclusief kosten over. In 2008 zijn alle eigenaren van monumentale bomen door de gemeente aangeschreven met het aanbod het onderhoud van hen over te nemen. Tweederde van de particuliere eigenaren hebben van dit aanbod gebruik gemaakt. Sinds 2008 worden zo nu en dan nog steeds bomen aangemeld voor onderhoud.

Voor de waardevolle en monumentale bomen worden in beginsel geen omgevingsvergunningen voor kap verleend, tenzij sprake is van een ernstige bedreiging van de openbare veiligheid, een noodtoestand of andere uitzonderlijke situaties. De eigenaar bezit een bijzondere onderhoudsplicht voor de eigen waardevolle of monumentale houtopstand. Als de eigenaar de boom wil kappen omdat deze schade veroorzaakt moet de eigenaar op eigen kosten een rapport laten opstellen door een deskundige waarin het verband tussen schade en boom wordt aangetoond.

De monumentale bomenlijst is samengesteld aan de hand van een toetsing aan een aantal basisvoorwaarden en specifieke voorwaarden. Alleen bomen vanaf een bepaalde leeftijd kunnen aangewezen worden als monumentaal. Voor bomen binnen de bebouwde kom is die leeftijd 50 jaar. Buiten de bebouwde kom is dat pas vanaf 80 jaar ¹³.

Een andere basisvoorwaarde om als monumentaal te worden aangewezen is dat de boom zichtbaar is vanaf de openbare weg, in goede conditie verkeert en een karakteristieke groeivorm heeft. Een boom komt in aanmerking voor plaatsing op de monumentale bomenlijst wanneer aan alle basisvoorwaarden en één van de specifieke voorwaarden wordt voldaan, of als niet aan het leeftijdscriterium wordt voldaan maar wel aan de overige basisvoorwaarden en aan minimaal 2 specifieke voorwaarden.

Herdenkingsbomen en bomen met een anderszins bijzondere waarde kunnen ook op de lijst geplaatst worden zonder dat ze aan deze criteria voldoen.

Basisvoorwaarden:

1. De leeftijd is minimaal 50 jaar (binnen de bebouwde kom) of minimaal 80 jaar (buiten de bebouwde kom) en de boom is zichtbaar vanaf openbare wegen en/of ruimte;
2. De boom heeft een voor de soort karakteristieke vorm;
3. De boom is in goede conditie of kan in beginsel weer in een redelijke conditie worden gebracht, volledig verval mag niet binnen 5 jaar te verwachten zijn.

Specifieke voorwaarden:

1. De boom heeft een bijzondere waarde omdat de soort of variëteit hier zeldzaam is of zelden de bereikte leeftijd haalt;
2. De boom is bijzonder door zijn uitzonderlijke hoogte, dikte (minimaal omtrek van 2,00 meter op een hoogte van 1,30 meter boven het maaiveld gemeten) of snoeiwijze;
3. De boom is cultuurhistorisch waardevol of beeldbepalend;
4. De boom vormt een onderdeel van een geheel intact zijnde boomgroep of uniforme laanbeplanting, die de karakteristieke structuur in dorp of landschap zichtbaar maakt.

¹³ Op de Monumentale bomenlijst staan geen bomen die deel uitmaken van een bosbestand. Bomen in bos hebben een groeiplaats die onderhoud minder belangrijk maakt. Het zijn vooral de oudere bomen buiten het bos die baat hebben bij beschermende maatregelen.

De monumentale bomenlijst is eind 2009 door het college vastgesteld en telt 5942 bomen. Bijna 30% is eigendom van instellingen, 33% van de bomen is eigendom van particulieren en 37% van het bomenbestand is eigendom van de gemeente. Tabel 2 hieronder geeft een overzicht.

	eigendom			totaal
	gemeente	instelling	particulier	
gemeentelijke lijst (inclusief bomen van provinciale lijst)	2169	1799	1974	5942
provinciale lijst	280	366	529	1175
Aangemeld voor onderhoudsregeling:				
bomenwacht (lijst provincie)	264	78	403	745
gemeente	nvt	4	801	805

Provinciale lijst monumentale bomen

Ongeveer éénvijfde van de door de gemeente aangewezen monumentale bomen zijn ook aangemerkt als provinciale monumentale boom. Deze bomen zijn tenminste 125 jaar oud. De provincie biedt aan het onderhoud van deze bomen te verzorgen en betaalt hiervan eenderde van de kosten.

De provinciale monumentale bomen in de gemeente worden onderhouden door de bomenwacht. De bomenwacht wordt aangestuurd door Stichting Landschapsbeheer Drenthe.

Het beantwoorden van vragen over de monumentale bomenlijst en het coördineren van het onderhoud aan particuliere bomen kost tot nu toe ongeveer 2 uur per week.

Verbeterpunten

Bij het werken met de monumentale bomenlijst komen drie onderwerpen naar voren wat verbeterpunten zijn. Dit zijn het tijdsbeslag, het onderhoud van de bomen en de bescherming tegen kap. Hieronder worden deze onderwerpen één voor één belicht.

Het opstellen van de monumentale bomenlijst heeft veel ambtelijke uren gekost. Na het vaststellen ervan blijft het beantwoorden van vragen van eigenaars van monumentale bomen veel tijd vragen. In de APV is vastgelegd dat de lijst periodiek moet worden geactualiseerd. Dit is nodig omdat de leeftijd van een boom, het basiscriterium voor aanwijzing, aan verandering onderhevig is. Voor actualisatie zijn uren nodig die niet beschikbaar zijn.

Door het overnemen van het reguliere onderhoud van de bomen hebben sommige particuliere eigenaren het idee dat hun boom volledig de verantwoordelijkheid van de gemeente is geworden. Als de boom aan het eind van zijn levensduur is en gekapt moet worden vindt men dat de gemeente ook hiervan de kosten moet dragen. Tot nu toe is hier twee maal aan tegemoet gekomen. Omdat de leeftijd van de bomen op de lijst toeneemt zal dit in de toekomst steeds vaker voorkomen. Dit is een niet beoogde ontwikkeling.

Zoals het nu geregeld is wordt voor de kap van een monumentale boom geen vergunning verleend, tenzij onomstotelijk vaststaat dat de boom voor onevenredige schade of gevaar zorgt. Bij schade aan een woning moet die schade worden vastgesteld door een deskundige voordat een kapaanvraag in behandeling wordt genomen. Dit kan inhouden dat meer dan €1000 moet worden uitgegeven voor duidelijk is wat het resultaat van de beoordeling is. Lang niet iedere eigenaar kan dit opbrengen. Het gevolg kan zijn dat de eigenaar er noodgedwongen vanaf ziet en dat de schade door de groei van de boom verder toeneemt. Het is niet ondenkbaar dat de gemeente aansprakelijk wordt gesteld voor schade die veroorzaakt wordt door een boom die van de gemeente niet mag worden gekapt.

4.4 Brinken

In 2008 is de onderhoudstoestand van de gemeentelijke brinken in kaart gebracht. De resultaten zijn samen met aanbevelingen voor renovatie en beheer vastgelegd in een adviesrapport ¹⁴. Het maatregelenpakket richt zich op het onderhoud van de bomen, maar ook op de ondergroei, de bodemgesteldheid en op gebruik door inwoners en recreanten. De gemeenteraad heeft het plan van aanpak voor de brinken in 2009 vastgesteld, met een jaarlijks budget van €5000,- voor uitvoeringsmaatregelen. In 2012 is daarbij extra provinciaal budget beschikbaar gekomen waardoor inmiddels alle brinken zijn opgeknapt en bijna alle beheermaatregelen op de brinken zijn uitgevoerd. In de komende jaren wordt nog gestart met bemestingsmaatregelen.

4.5 Beheer en zorgplicht

Tot een jaar of 10 geleden bestond het gemeentelijke bomenbeheer voornamelijk uit regulier onderhoud ¹⁵. Dit hield in dat dood hout werd verwijderd en dat de kronen eens per 6 tot 10 jaar worden opgesnoeid ten behoeve van de doorrijhoogte.

De meeste laanbomen in Noordenveld zijn aangeplant tussen 1950 en 1980. Deze bomen bereiken nu een leeftijd waarop er vaker dood hout in hogere kroondelen ontstaat.

Landelijk, en ook in Noordenveld, is de verkeersintensiteit de laatste decennia sterk gestegen. Daarnaast neemt door de klimaatverandering de kans op stormen in het voor- en najaar, dus in de periode dat de bomen veel wind vangen doordat er blad aan zit, toe. Al deze factoren

dragen eraan bij dat het risico op ongelukken met vallende takken of bomen is toegenomen.

Wettelijke regels over de zorgplicht

De gemeente is verantwoordelijk voor de bomen die ze in eigendom heeft. Ze moet deze bomen zo verzorgen dat letsel en schade en de verspreiding van ziektes zoveel mogelijk wordt voorkomen. Als de gemeente hierin nalatig is kan ze aansprakelijk worden gesteld voor schade of letsel die daardoor optreedt ¹⁶.

Door het toegenomen risico op ongelukken is de invulling van de zorgplicht landelijk in de schijnwerpers komen te staan. De laatste jaren is er veel expertise ontwikkeld op dit gebied.

Bij zorgplicht kan onderscheid worden gemaakt tussen algemene zorgplicht, verhoogde zorgplicht en onderzoeksplicht.

De algemene zorgplicht houdt in dat de eigenaar verplicht is zijn bomen regelmatig en systematisch op deskundige wijze te (laten) onderzoeken en op basis daarvan zo nodig actie te ondernemen. Langs wegen en verhardingen geldt als vuistregel een inspectiefrequentie van eens per 3 jaar. In beplantingen is eens per 6 jaar voldoende.

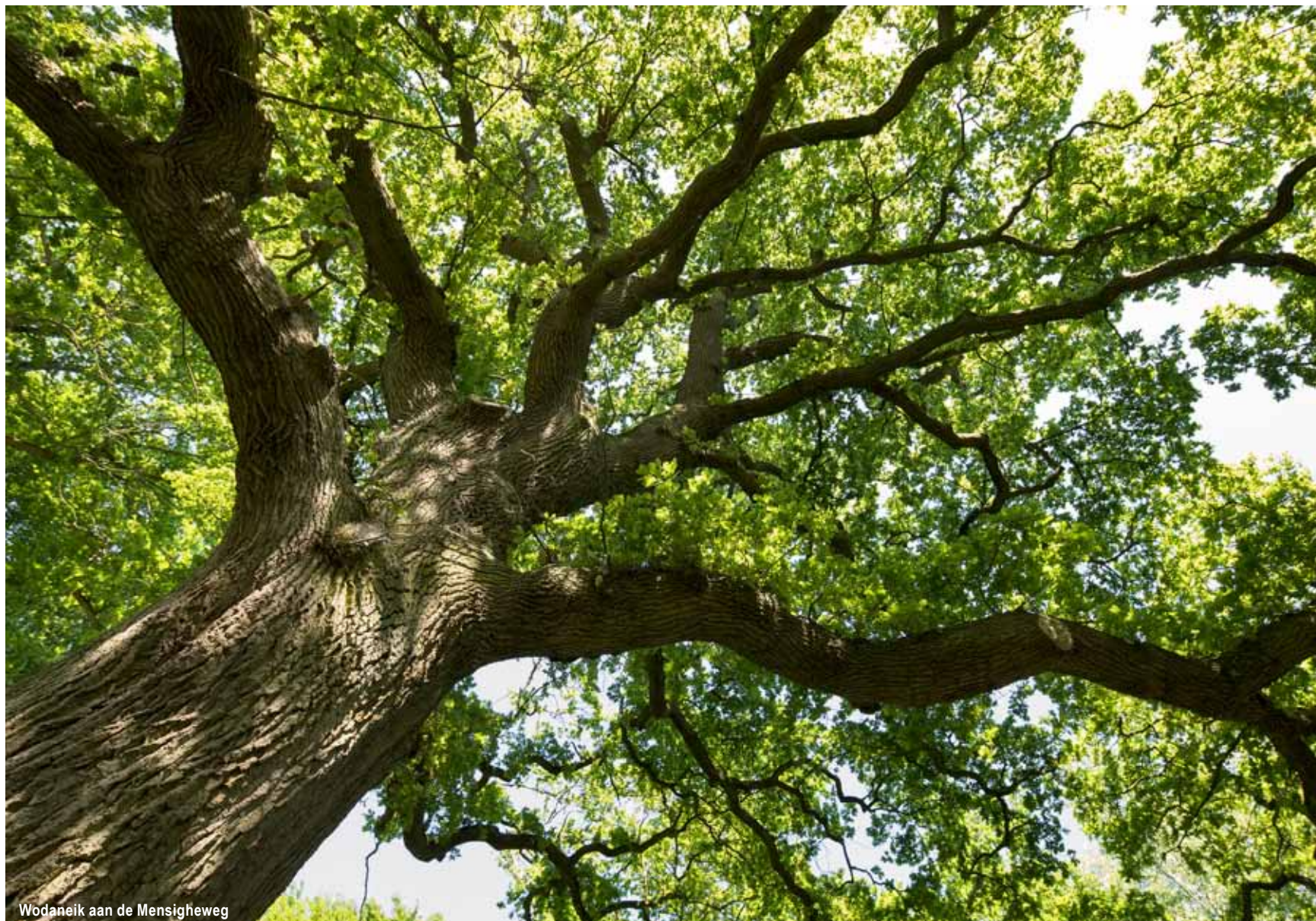
Als uit dat onderzoek een verhoogde gevaarstelling blijkt is een verhoogde zorgplicht aan de orde. Bomen moeten dan vaker dan normaal worden geïnspecteerd.

De onderzoeksplicht ontstaat op het moment dat er bij bomen uitwendige gebreken of symptomen van verborgen gebreken zijn vastgesteld. De aard en ernst van die gebreken moeten dan nader worden onderzocht zodat vastgesteld kan worden welke maatregelen nodig zijn om de eventuele risico's te minimaliseren.

¹⁴ Plan van aanpak Beheer en onderhoudsplan brinken gemeente Noordenveld, Landschapsbeheer Drenthe, maart 2009.

¹⁵ Onder onderhoud worden in dit beleidsplan alle maatregelen en werkzaamheden verstaan die tot doel hebben de boom in een goede conditie te houden of te brengen, en om ervoor te zorgen dat de boom op zijn standplaats niet voor gevaarlijke situaties, schade of onevenredige overlast zorgt.

¹⁶ boek 6 van het Burgerlijk Wetboek, artikel 162 lid 2 (onrechtmatige daad)

Wodaneik aan de Mensigheweg

Boominspecties

Op grond van de zorgplicht is in Noordenveld in 2001 €20.000 per jaar beschikbaar gesteld voor het uitvoeren van visuele boominspecties¹⁷. De intentie is om de bomen eens per zes jaar te inspecteren. Deze frequentie geldt als minimaal.

De VTA wijst uit of er bijzondere onderhoudsmaatregelen nodig zijn, variërend van een nader onderzoek tot kap. De gegevens worden per boom digitaal in een individueel te raadplegen rapport opgeslagen. Dit werkt goed als informatie over één specifieke boom nodig is, bijvoorbeeld bij de onderbouwing van een voorgenomen kap. Voor het raadplegen van gegevens van het hele bomenbestand is deze manier van registreren echter niet optimaal. Dit is bijvoorbeeld nodig voor het maken van een planning van onderhoudswerkzaamheden.

Risicomanagement

Deskundigen adviseren om de inspectiefrequentie af te stemmen op het risico dat de boom vormt voor zijn omgeving. Dit hangt zowel van de boom zelf als van de omgeving af. Een oude boom heeft een grotere kans op takbreuk dan een jonge. En op plaatsen waar het druk is is de kans groter dat iemand door een vallende tak geraakt wordt. Voor bomen hoger dan 6 meter die langs wegen of binnen verharding staan wordt een inspectiefrequentie van eens in de drie jaar geadviseerd. In Noordenveld betreft dit meer dan de helft van het bomenbestand.

Regulier onderhoud

Het regulier onderhoud als opkronen en verwijderen van dood hout wordt uitgevoerd door aannemers. De eigen bomenploeg van de gemeente, bestaande uit 2 medewerkers, verzorgt de speciale (vorm)

¹⁷ Visuele boominspectie ofwel Visual Tree Assessment (VTA) een beoordeling van de gezondheid van de boom en de boomveiligheid op basis van met het oog zichtbare kenmerken van bladeren, takken, stam en bovengrondse worteldelen.

¹⁸ VTA = Visual Tree Assessment; een beoordeling van de gezondheid van de boom en de boomveiligheid op basis van met het oog zichtbare kenmerken van bladeren, takken, stam en bovengrondse worteldelen.

snoei en de overige verzorgingsmaatregelen. Beide zijn gecertificeerd om VTA-inspecties uit te voeren. Eén medewerker is opgeleid tot European Treeworker.

Bijzonder onderhoud

Andere onderhoudsmaatregelen worden extern aanbesteed. Voorbeelden hiervan zijn het uitvoeren van kap, het planten van nieuwe bomen en het snoeien van monumentale bomen. De snoei van monumentale bomen heeft hierbij de hoogste prioriteit. Afhankelijk van het resterende budget worden daarnaast alleen de meest urgente taken uitgevoerd.

Aanvullend beheer voortkomend uit de VTA-inspecties

In 2016 is als laatste een VTA controle¹⁸ uitgevoerd voor een deel van het bomenareaal in Noordenveld. Bij alle controles worden de bomen ingedeeld in één of meer van de volgende categorieën: standaard, attentie, risico of kap. Aan deze categorieën zijn beheermaatregelen en een inspectiefrequentie gekoppeld.

In tabel 3 worden de beoordelingscategorieën weergegeven.

beoordeling	vereiste actie
standaard	regulier onderhoud
attentie	een zichtbaar gebrek wat nog geen verhoogd risico veroorzaakt
risico	een omvangrijk gebrek wat een potentieel verhoogd risico oplevert. Binnen bepaalde termijn zijn beheermaatregelen noodzakelijk.
kap	op stam zetten of kappen
vorm snoei	kunstmatige kroonvormen zoals leilindes, knotwilgen en dakplatanen
nader onderzoek	specialistisch vervolg onderzoek na een visuele beoordeling van de kwaliteit .

Als bij de VTA inspectie de boom is aangemerkt als een risicoboom, heeft deze een onderhoudssnoei nodig.

Bij een boom kan ook een naderonderzoek naar de vitaliteit en/of de boomveiligheid worden ingesteld. Op grond hiervan moet worden beoordeeld hoe de boom eraan toe is, of er extra inspecties nodig zijn of dat de boom verwijderd moet worden. Nadere onderzoeken worden

vanuit het reguliere budget bekostigd.

Zodra een boom de beoordeling kap krijgt is er een potentieel risico voor de veiligheid. Vaak worden deze bomen 'op stam' gezet zodat het risico direct wordt weggehaald. Tijd en geld ontbreken om de kap snel en volledig uit te voeren.

Een deel van de bomen kunnen ook zijn aangemerkt als inspectieboom. Dit betekent dat er geen acuut verhoogd risico bestaat, maar dat jaarlijks geïnspecteerd moet worden of de toestand niet verslechterd is. Dit advies is nog niet opgevolgd.

Vervanging

Zieke of dode bomen, of bomen die gevaar opleveren of ernstige overlast veroorzaken komen in aanmerking voor vervanging. Afhankelijk van de resterende levensduur van de omringende bomen wordt gekeken hoe de vervanging moet plaatsvinden. Het Landschapsbeleidsplan en de Groenvisie bieden richtlijnen voor deze beoordeling.

Het beleid is erop gericht beeldbepalende structuren in boombeplantingen te behouden. Hierbij is het niet altijd mogelijk of gewenst om elke boom die gekapt moet worden te vervangen door een nieuwe. De groenvisie geeft een beoordelingsrichtlijn waarmee maatwerk kan worden geleverd (zie tabel hiernaast). Bomen die deel uitmaken van een laanbeplanting of een brink kunnen op twee manieren vervangen worden. De eerste is om alle bomen, ook de gezonde, in één keer te kappen en een nieuwe boomgroep terugplanten. Het voordeel hiervan is dat de laanbeplanting een uniforme beeldkwaliteit behoudt. Bovendien hebben alle bomen dezelfde omvang en daardoor dezelfde concurrentiepositie om water en licht.

De andere optie is om de boomgroep geleidelijk te vervangen. Bij deze methode worden alleen de slechte bomen weggehaald en groepsgewijs vervangen door nieuwe bomen. Het voordeel hiervan is dat het straatbeeld geleidelijk verandert. Ten tweede kunnen de gezonde bomen allemaal behouden blijven.

Omdat de oude bomen veel meer ruimte innemen dan de jonge moeten de jonge bomen wel op een ruimere plantafstand worden teruggeplant. Het totale aantal bomen in de laan neemt daardoor af.

Bij grootschalige groenrenovaties worden omwonenden en andere belanghebbenden bij de afweging betrokken. Een voorbeeld is de renovatie van de laanbeplanting aan de Lieverseweg tussen Lieveren en Altena in 2011. Een groot deel van de beuken was in slechte staat, mede doordat de standplaats plaatselijk minder geschikt bleek voor beuk. In overleg met de omwonenden en het IVN Roden is ervoor gekozen alleen de slechte beuken te vervangen door zomereik en berk. Het resultaat is een laan met variatie in soort en omvang van de boom.

Tabel 4. Beleid voor vervanging en onderhoud

Maatregel	Huidig beleid
Vervangen bomen in laanbeplanting of brinken	Landschapsbeleidsplan : Binnen laanbeplanting vervanging over een grotere lengte tbv behoud vorm en lijn (p 90) Groenvisie : Alleen structuurbepalende bomen vervangen door een nieuwe boom. Per geval beoordelen of er een enkele of meerdere bomen moeten worden vervangen, of dat structuurverval (ev. tijdelijk) geaccepteerd wordt. Laanbeplanting bij voorkeur als geheel vervangen, maar tenminste in trajecten van 10 bomen aan beide zijden van de weg. Bij uitval van een enkele boom wordt alleen een boom teruggeplant als daar voldoende ruimte voor is. (p 15-16).
Onderhoud singels en houtwallen	Landschapsbeleidsplan : Standaard beheer als opgaande beplanting, alleen in kleinschalige structuren deels beheren als hakhout. Binnen opgaande beplanting worden boomvormers geplant in een plantafstand van 5 tot 10 (jeugd fase) tot 15 tot 30 (volwassen fase) meter. Binnen hakhoutbeheer wordt de begroeiing eens in de 10 à 15 jaar teruggezet, waarbij hier en daar een enkele grote boom wordt gespaard (p 90-91). Tbv ecologische waarden beheer gefaseerd uitvoeren.

Aantalsontwikkeling gemeentelijk bomenbestand

De afgelopen twee decennia zijn gemiddeld 250 nieuwe bomen per jaar aangeplant in gemeentelijk groen. Het aantal bomen dat jaarlijks uit het bomenbestand verdwijnt is niet exact bekend. Bijvoorbeeld door kap zonder dat voor alle bomen herplant plaatsvindt, of als dunningsmaatregel. Waarschijnlijk neemt het aantal bomen in het gemeentelijke bomenbestand nog steeds toe.

Schouw

Eens per jaar wordt de staat van onderhoud van de bomen beoordeeld in relatie tot het kwaliteitsniveau dat met de BOR beoogd wordt.

Het kwaliteitsniveau uit de BOR gaat uitsluitend over beeldkwaliteit. De beeldkwaliteit staat los van het onderhoudsniveau dat volgens de zorgplicht vereist is. Bij de zorgplicht gaat het om veiligheidsrisico's die door de boom worden veroorzaakt.

Snoei-behoefte op grond van beeldkwaliteit zal zeker overlappen met snoei-behoefte op grond van veiligheid, maar het is niet hetzelfde. Over het algemeen kan worden gesteld dat als tegemoetgekomen wordt aan de eisen die door de zorgplicht worden gesteld de beeldkwaliteit die daaraan gerelateerd is op het niveau basis of hoog zal worden beoordeeld.

Uit de BOR-schouwresultaten in 2017 blijkt dat in dit jaar gemiddeld een goede basiskwaliteit is behaald voor het onderhoud van de bomen op basis van de BOR kwaliteitsaspecten

Verbeterpunten

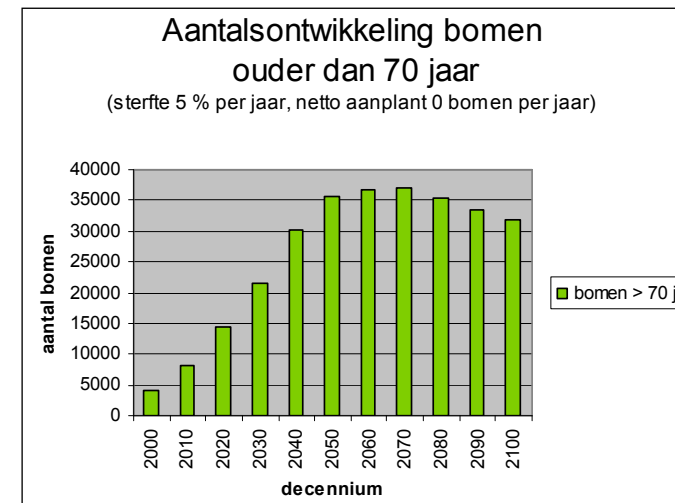
Het belangrijkste verbeterpunt in het bomenbeheer is dat er onvoldoende menskracht en middelen beschikbaar zijn om alle beheermaatregelen uit te voeren die op grond van de zorgplicht vereist zijn. In juridische termen bestaat er een achterstand in het nakomen van de zorgplicht, de verhoogde zorgplicht en de onderzoeksplicht. Naar beheer vertaald gaat het om een te lage frequentie van VTA-inspecties langs wegen, en een te trage uitvoering van noodzakelijke

beheermaatregelen als noodkap en het instellen van nader onderzoek. Het oplossen van deze knelpunten verdient de hoogste prioriteit.

Een aandachtspunt dat met dit knelpunt samenhangt is de wijze van dataregistratie. De resultaten van de VTA-inspecties zouden op een manier moeten worden geregistreerd dat ze eenvoudig kunnen worden geraadpleegd en aangevuld voor het maken van beheerplanningen. Nu is dat nog te bewerkelijk.

Een ander punt dat aandacht vraagt is de ontwikkeling van de beheerinspanning in de toekomst. Omdat de meeste gemeentelijke bomen zijn aangeplant tussen 1950 en 1990 is in de periode tot 2040 een grote toename te verwachten van oude bomen. Deze bomen zijn hoger en ontwikkelen meer dood hout dan jonge bomen. Ze zijn daarom bewerkelijker in het onderhoud.

In figuur 3 is het aantal gemeentelijke bomen ouder dan 70 jaar in 2012 weergegeven. Tot 2050 neemt dit aantal sterk toe.

4.6 Bestrijding van ziekten en plagen

De laatste jaren staat de Eikenprocessie-rups in de schijnwerpers als plaagsoort op eiken. De rups verspreidt brandharen die bij mensen en dieren ernstige irritaties kunnen geven. De overlast van de brandharen van de rups start meestal in mei en loopt door tot en met augustus. De rups is vooral bekend uit het zuiden van het land waar de soort sinds 1990 voor ernstige overlast zorgt. Door de klimaatverandering schuift het leefgebied van de soort op naar het noorden.

Sinds 2009 komt de rups in Drenthe voor. De provincie, de gemeenten en GGD Drenthe werken samen om de risico's te beperken. Er is op regionaal niveau een monitoringsproject gestart waarmee kan worden geschat hoeveel nesten er zijn en waar deze zich bevinden. Inwoners worden in de media opgeroepen om nesten te melden.

De nesten worden vervolgens zo snel mogelijk opgeruimd.

Hierbij wordt de prioriteit gelegd bij de meest risicovolle locaties wat betreft de aanwezigheid van mensen of vee ¹⁹.

Noordenveld draait vanaf de start mee in het preventieprogramma. In 2017 zijn de eerste nesten in de gemeente aangetroffen en verwijderd. Omdat het om een recente invasie van de soort gaat is het moeilijk te voorspellen hoe de populatie zich de komende jaren verder zal ontwikkelen.

Voor de bestrijding van ziekten en plagen is €10.000,- per jaar beschikbaar. Het budget zal in de loop van de jaren niet meer toereikend zijn bij een sterke toename van het aantal nesten. Het huidige budget is alleen om de noodzakelijke preventieve maatregelen te treffen en om een beperkt aantal nesten te verwijderen. Bij een groot aantal nesten moet er op dat moment een besluit worden genomen over het benodigde budget.

Op de langere termijn is het bevorderen van een kruidenrijke bermvegetatie een belangrijk preventiemiddel. In bloemrijke kruidenbermen komen o.a. sluiptwespen en vogels voor die natuurlijke vijanden van de eikenprocessierups zijn.

4.7 Boombescherming bij planvorming en (weg) werkzaamheden

Bij het ontwikkelen van plannen voor woonwijken of industrieterreinen zijn de in het plangebied aanwezige gemeentelijke bomen niet altijd vanaf het begin van de planfase in beeld. Daardoor komt het voor dat bomen moeten wijken voor bebouwing of bestrating, terwijl dat misschien voorkomen had kunnen worden door ze eerder in het ontwerp te betrekken.

Een ander risico voor het behoud van bestaande bomen is de uitvoering van werkzaamheden nabij de standplaats van de boom. Met name de bescherming van het wortelgestel is een belangrijk aandachtspunt. In het verleden zijn hier veel laanbomen door beschadigd geraakt. De laatste 10 jaar is hier meer aandacht voor, maar het is nog geen vast onderdeel van werkprocessen.

Verbeterpunt

Voor de borging van de bescherming van de bomen is het nodig om de boombescherming in de relevante werkprocessen van planvorming en uitvoering van (grond)werken op te nemen.

¹⁹ Beleidskader beheersing eikenprocessierups Noord-Nederland, Noordelijke werkgroep Eikenprocessierups 2010

4.8 Schade en ongevallen

Takbreuk of omvallende bomen

Landelijk vertoont het aantal schades een stijgende lijn. Hieraan dragen een aantal factoren bij. Door de klimaatverandering zijn er vaker stormen in de zomer en het najaar. Omdat er dan blad aan de bomen zit treedt er eerder takbreuk op. Ook is de verkeersintensiteit sterk toegenomen. Daarnaast speelt er een toename in 'claimcultuur', waarbij gedupeerden eerder overgaan tot een schadeclaim.

In Noordenveld speelt bovendien nog mee dat veel bomen vlak na de oorlog zijn aangeplant en nu een leeftijd bereiken dat er meer dood hout in de kroon ontstaat.

In Noordenveld wordt gemiddeld 5 maal per jaar een schade geclaimd bij de gemeente. Meestal gaat het om takbreuk, soms om een hele boom die omgevallen is. Tot nu toe is nooit letselschade geclaimd, alleen economische schade aan hekwerken of voertuigen. De geclaimde bedragen liggen meestal rond de € 2000,-. Er zijn te weinig gegevens voorhanden om te kunnen beoordelen of er ook in Noordenveld sprake is van een toename van schadegevallen. Door het aantal stormen is er de laatste jaren wel een toename van stormschade.

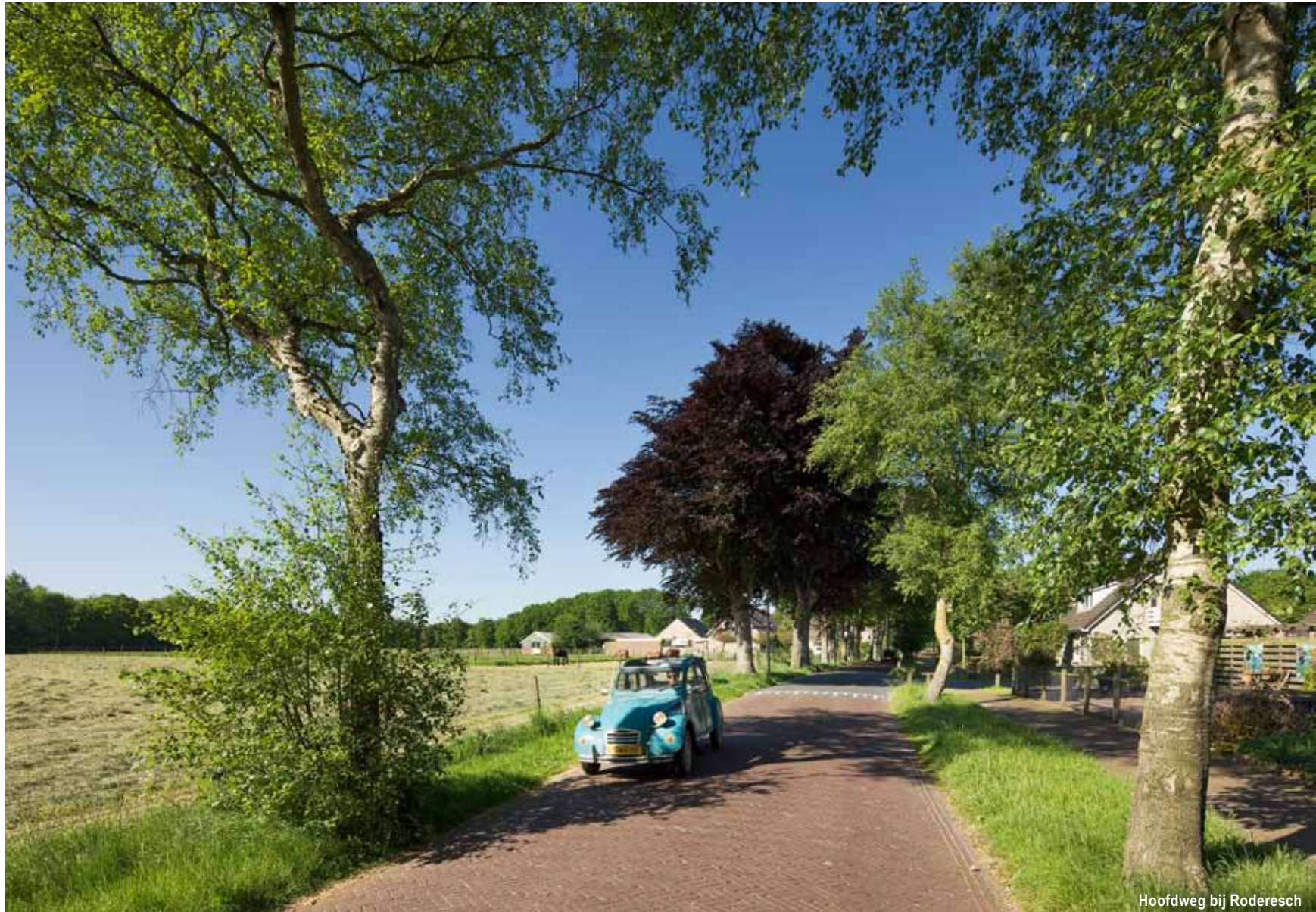
Claimen van boomschade

Wanneer een gemeentelijke boom beschadigd raakt kan de gemeente de schade claimen bij degene die daarvoor aansprakelijk kan worden gesteld. Meestal gaat het om schade die ontstaat door een verkeersongeval of storm.

In Noordenveld worden ongeveer 6 tot 8 boomschades per jaar verhaald. In 2011 zijn in het eerste halfjaar vier schades uitgekeerd, met een totale waarde van rond de €10.000,-.

Verhalen versus uitkeren

Tot nu toe is de totale schade die door de gemeente als aansprakelijke partij wordt uitgekeerd ongeveer gelijk aan de schade die de gemeente als benadeelde kan verhalen.

4.9 Verkeersveiligheid

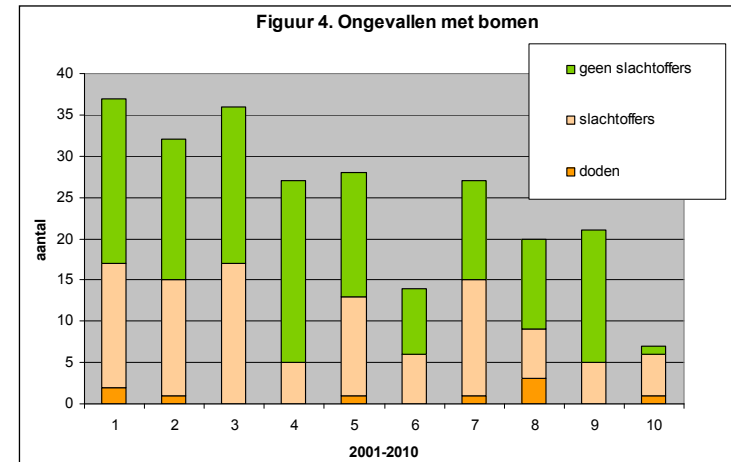
In zijn algemeenheid hebben laanbomen een positieve invloed op de verkeersveiligheid doordat de meeste mensen in smalle lanen hun snelheid minderen. Toch gebeuren er regelmatig aanrijdingen met laanbomen, met name in die gevallen waarbij de weggebruiker zijn snelheid niet heeft aanpast.

Het aantal aanrijdingen kan worden beperkt door het hanteren van een zogenaamde 'obstakelvrije afstand'. Volgens landelijke richtlijnen moet een boom buiten de bebouwde kom 1,5 meter van de weg staan bij een 60 km weg, en 4,5 tot 6 meter bij een 80 km weg.

Veel beplantingen langs wegen in het buitengebied van de gemeente voldoen hier niet aan. Vaak gaat het hierbij om oude laanbeplantingen met een hoge landschappelijke waarde.

Onderstaande gegevens zijn uit de GVVP 2007-2017. In de laatste GVVP 2015 is geen filtering te maken van ongevallen met bomen.

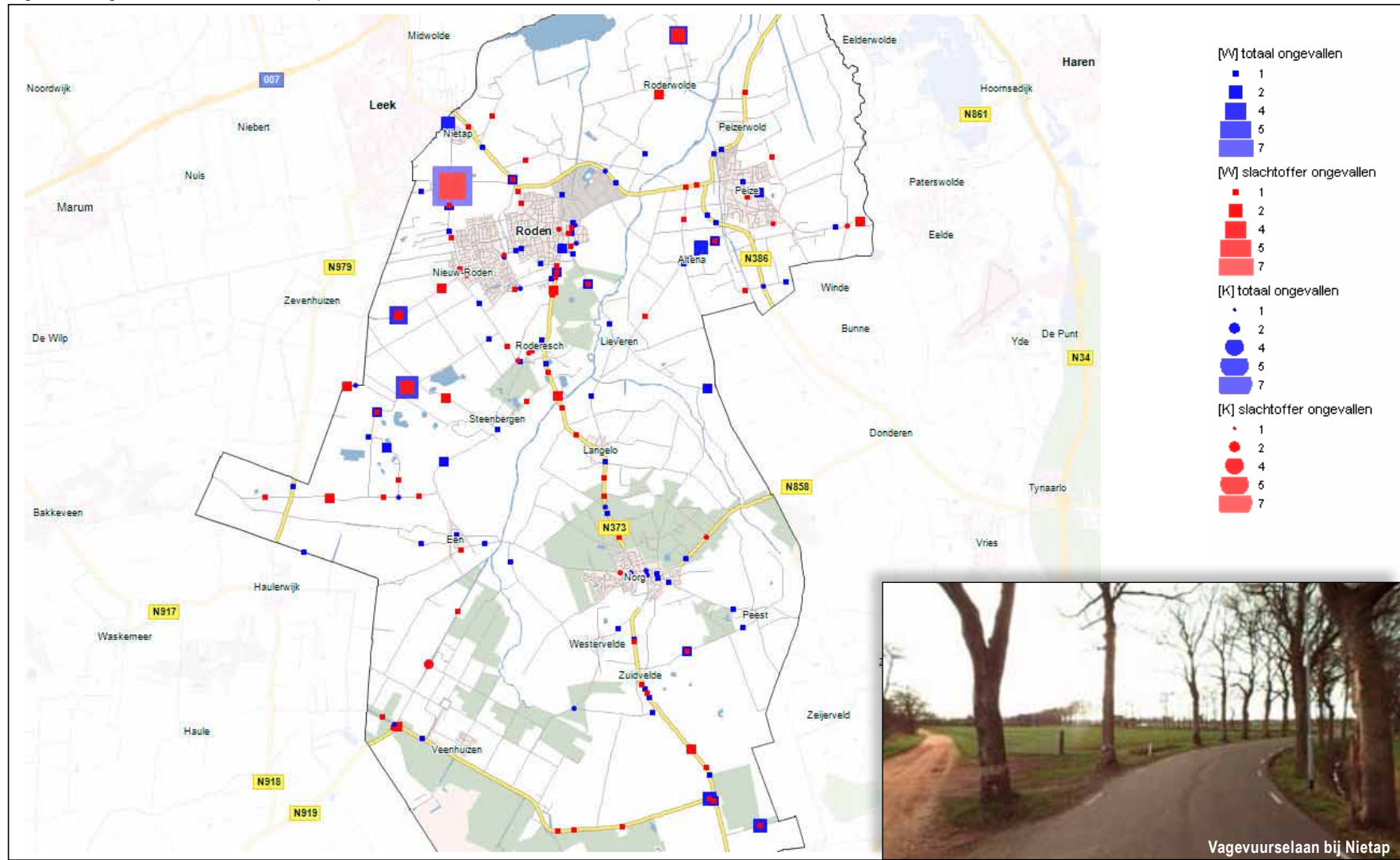
In de periode 2001-2010 zijn 249 verkeersongevallen gemeld waarbij een boom betrokken is ²⁰. Figuur 4 laat zien dat het totale aantal ongevallen per jaar een dalende lijn vertoont. Dit hangt waarschijnlijk samen met verkeersmaatregelen die de laatste jaren genomen zijn ²¹ en de verbetering van de verkeersveiligheid van voertuigen.

²⁰ GVVP 2007 - 2017

²¹ Uitgevoerde maatregelen die hierbij mogelijk relevant zijn: verlaging van de maximum snelheid, aanpassing van de weginrichting en gedragsbeïnvloeding door communicatie

Figuur 5: Ongevallen met bomen in de periode 2001-2010

In figuur 5 zijn de locaties weergegeven van alle geregistreerde ongevallen met bomen. De rode blokjes geven een ongeval aan waarbij letsel is opgetreden, de blauwe blokjes geven een ongeval met alleen materiële schade weer.

Er zijn een tiental plekken waar relatief veel aanrijdingen zijn met bomen. De meeste aanrijdingen gebeurden in de hiernaast afgebeelde haakse bocht in de Vagevuurselaan. Het probleem is na 2010 overigens sterk verminderd door de plaatsing van een lantarenpaal in de binnenbocht.

Dodelijke ongevallen

Van de in totaal 249 botsingen met bomen tussen 2001-2010 hadden er 9 een dodelijke afloop. Deze slachtoffers maakten meer dan de helft uit van het totale aantal verkeersdoden in de periode 2001-2010 in de gemeente. In het aantal doden is helaas geen dalende trend te zien. Alle slachtoffers waren mannen. Hun leeftijd varieerde tussen de 19 en de 55 jaar. Oorzaken die in de politierapporten genoemd worden zijn te snel rijden (3x), fouten met inhalen of inschatten van de bocht (3x) en te veel rechts rijden (1x). In 6 rapporten (waaronder alle slachtoffers jonger dan 30) wordt gemeld dat er geen alcohol in het spel is. In 3 rapporten is hierover niets vermeld.

De meeste ongevallen met dodelijke afloop vonden plaats op wegvakken waar ten tijde van het ongeval 80 km per uur mocht worden gereden. Bij deze maximumsnelheid geldt volgens de richtlijn een minimum afstand van 4,5 meter en een adviesafstand van 6 meter tot een obstakel. Deze afstanden werden in geen van de betrokken wegvakken gehaald.

Op de wegvakken uit deze groep waar de gemeente wegbeheerder is, is de snelheid inmiddels teruggebracht naar 60 kilometer per uur. Hierdoor is het risico op ongevallen afgenomen, hoewel de minimum afstand nog niet overal wordt gehaald. Op de Bakkeveenseweg is het verschil met de aanbevolen afstand het grootst en bedraagt de werkelijke afstand slechts de helft van de aanbevolen afstand.

Op de wegen in beheer bij de provincie blijft 80 kilometer per uur toegestaan. De plantafstand is hier 2 meter, dat is minder dan de helft van de minimale afstand volgens de richtlijn.

Op twee wegvakken waar ten tijde van het ongeval een lagere maximum snelheid gold dan 80 kilometer per uur voldeed de plantafstand aan de richtlijn. Het respecteren van de richtlijn voor obstakelvrije afstanden is dus geen garantie dat er geen ongevallen met bomen meer kunnen gebeuren.

Er is op dit moment geen vastgesteld gemeentelijk beleid over de relatie tussen laanbeplanting en verkeersveiligheid.

Verbeterpunten

Er zijn door de gemeente al veel maatregelen genomen die het risico op verkeersongevallen met bomen verminderen. Dit risico zou verder kunnen worden teruggebracht door het opnemen van de richtlijn voor obstakelvrije afstanden als norm voor de aanplant van nieuwe laanbomen. Hier zou waar mogelijk ook bij herplant binnen bestaande laanbeplantingen rekening mee moeten worden gehouden.

Langs wegvakken waar de afgelopen 10 jaar bovengemiddeld veel botsingen met bomen geweest zijn zouden plaatselijk enkele bomen kunnen worden verwijderd. Dit kan in overleg met de omwonenden worden opgepakt.

4.9 Contact met de inwoners

Het contact met de inwoners over bomen in de gemeente verloopt grotendeels via drie wegen. De eerste is het meldpunt, waar klachten en meldingen binnenkomen. De tweede is de telefonische informatie uitwisseling rond specifieke vragen, bijvoorbeeld over het onderhoud van monumentale bomen en algemene informatie over kapaanvragen. De derde is schriftelijke informatie via de gemeentepagina en de website. Hier zijn mededelingen te vinden over lopende kapaanvragen en onderhoud aan bomen. Algemene informatie is te vinden op www.gemeentenoordenveld.nl. Hieronder wordt de stand van zaken rond deze 'contactpunten' weergegeven.

Andere vormen van contact tussen inwoners en de gemeente zijn burgerparticipatie, daadwerkelijke omgevingsvergunningaanvragen en bezwaar en beroep. Deze onderwerpen komen als laatste in dit hoofdstuk aan bod.

Meldpunt

Bijna de helft van de meldingen betreft overlast door een boom die eigendom van de gemeente is. In deze gevallen wordt de situatie ter plaatse bekeken en advies uitgebracht over een passende oplossing. Bij melding van een gevaarlijke situatie wordt binnen een dag actie ondernomen. Hiernaast gaan de meldingen over een breed aantal onderwerpen, van het opruimen van snoeiafval van bomen, boomstobben, tot aan overlast van insecten en interesse voor haardhout.

Telefonische informatie

Telefoontjes van inwoners die alleen informatie willen worden via het meldpunt beantwoord. Vaak gaat het hierbij om de vraag of wel of niet een vergunning nodig is om eigen bomen te mogen kappen of snoeien. Voor een goed oordeel is het vaak nodig om de situatie ter plaatse te bekijken. Ook worden veel vragen gesteld over de regeling van het onderhoud van monumentale bomen. De ervaring is dat particuliere eigenaren het op prijs stellen als een medewerker van de gemeente bij

hen langs komt om uitleg te geven. Naast gewaardeerde dienstverlening is het bovendien een effectieve vorm van communicatie. Dit draagt bij aan het draagvlak voor een goed particulier bomenbeheer.

Voorlichting

Met voorlichting wordt het geven van algemene informatie bedoeld die in principe bedoeld is voor alle inwoners. Op de gemeentepagina zijn mededelingen te vinden over omgevingsvergunningen voor kap, en onderhoudswerkzaamheden aan bomen.

Op de website van de gemeente is algemene informatie over bomen te vinden.

Burgerparticipatie

Als er een grootschalige renovatie is van een bestaande beplantingsstructuur of er een nieuwe groenstructuur wordt aangeplant worden omwonenden daarbij betrokken. In principe worden verschillende mogelijkheden aan de bewoners voorgelegd, waarna hun inbreng bij de besluitvorming wordt betrokken. Recente voorbeelden zijn onder andere de Binnenhof in Roden, de Giezenstraat in Roderesch, de Kipakkers in Peize en de Natuurschoonweg in Nietap.

Verbeterpunten

Er zijn veel vragen over het bomenbeleid. De regeling voor kap van particuliere bomen kan worden vereenvoudigd. Ook de voorlichting over dit onderwerp via de website kan duidelijker.

4.10 Klimaatbeleid

De gemeente heeft in 2011 een onderzoek uitgevoerd naar de maatregelen die nodig zijn om als gemeente in 2040 klimaatneutraal te zijn ²². De resultaten zijn gebruikt als basis voor de in 2015 vastgestelde Nota Duurzaamheid.

Wat uit het onderzoeksrapport naar voren komt is dat de CO₂ uitstoot flink omlaag moet, en dat er meer duurzame energie moet worden opgewekt. Een deel hiervan moet op de middellange termijn gerealiseerd worden door de opwekking van duurzame energie op gemeentelijke gebouwen en gronden.

Eén van de manieren waarop dat kan is door het gebruik van hout en snoeiafval voor energieopwekking. Dit gebeurt op dit moment al in het project 'houtsnippers voor recreatieondernemers'. De gemeente ondersteunt dit initiatief door de eerste drie jaar gratis houtsnippers uit het eigen groenafval gratis ter beschikking te stellen. Dit levert een CO₂ reductie op van 190 ton per jaar.

Deze reductie is meegenomen in de nulmeting voor het CO₂ beleid.

Daarnaast wordt hout dat vrijkomt bij het reguliere onderhoud aan gemeentelijke bomen als haardhout geleverd aan particulieren. De CO₂ besparing hangt af van het soort kachels waarin dit hout wordt gestookt. Een open haard levert weinig warmte en daardoor vrijwel geen besparing op, maar een zuinige houtkachel kan een hoog rendement halen. Gesteld dat alle particulieren het gemeentelijke hout verstoken in een zuinige kachel dan draagt dit bij aan een extra besparing van ongeveer 25 ton per jaar.

Het meeste hout dat vrijkomt bij bijzonder onderhoud en kap wordt op dit moment grotendeels via de zakelijke markt afgezet als biomassa

²² Aan de slag met CO₂ ! Nulmeting en routekaart, Gemeente Noordenveld, november 2011

voor energieopwekking. Tot slot wordt een deel van het hout dat vrijkomt bij het onderhoud van gemeentelijk bos afgezet voor energieopwekking. Tabel 5 geeft een overzicht.

Onderdeel	periode	m ³ per jaar	CO ₂ reductie ton/j
Houtsnippers voor recreatiebedrijven	2010-2012	1000	190
Haardhout particulieren	2008	10	5
	2009	28	15
	2010	54	29
	2011	41	22
Kap bij verminderde vitaliteit	2012-2032	187	101
Project dunning woorwijken	2015-2032	597	323
Bosbeheer (35% hout afgezet energieopwekking)	2012-2032	35	19

Samenvattend kan worden geconcludeerd dat, wanneer al het hout vrijkomend uit het reguliere bomenbeheer (exclusief bos) wordt ingezet voor een hoogrendabele energieopwekking, hiermee ongeveer 300 ton CO₂ kan worden bespaard op jaarbasis.

Verbeterpunten

De afzet van hout dat vrijkomt uit het reguliere beheer en dunningsprojecten kan worden gereguleerd zodat zeker gesteld wordt dat het ten behoeve van energieopwekking wordt ingezet.

Een ander verbeterpunt zou zijn om te onderzoeken of het snoeihout c.q. hout dat vrijkomt bij onderhoud en kap kan worden ingezet voor een duurzame energievoorziening ten behoeve van de gemeente Noordenveld zelf. Het mes snijdt dan aan twee kanten. Enerzijds wordt er dan bespaard op fossiele brandstoffen (gas) terwijl anderzijds de houtsnippers op een duurzame wijze kunnen worden aangewend voor de energievoorziening van de gemeente Noordenveld (bij sporthallen, zwembaden, gemeentehuis etc). Dit bespaart energie, geld en CO₂. Een en ander dient nader te worden onderzocht en uitgedrukt in meetbare eenheden.

Bij het opstellen van het bomenbeleidsplan (2012) is in deze paragraaf de overlast van bomen bij het rendement van zonnepanelen als verbeterpunt genoemd. Hierdoor is als toetsingspunt de overlast van het rendementsverlies van zonnepanelen en/of boilers door de aanwezigheid van bomen (schaduwwerking) toegevoegd aan de toetsingscriteria (met 3 overlastpunten). Vanaf 2013 tot 2018 zijn er in relatie tot de aanschaf van zonnepanelen circa 20 kapvergunningen voor particuliere bomen en 15 kapvergunningen voor waardevolle gemeentelijke bomen aangevraagd en verleend.

Evaluatie en herziening beleid

In 2017 is het toetsingspunt overlast van schaduwwerking op zonnepanelen door bomen geëvalueerd. Het inzicht in de waarde van bomen in relatie tot zonnepanelen is de afgelopen jaren vergroot.

Naast dat bomen beeldbepalend en belangrijk voor de leefomgeving zijn, leveren ze een belangrijke bijdrage aan een duurzame leefomgeving, zorgen voor de filtering van CO₂ (koolstofdioxide) en fijnstof en zijn hiermee belangrijk voor het welzijn en de gezondheid. Op basis van deze argumenten weegt het particulier belang van zonnepanelen niet meer op tegen het maatschappelijk en landschappelijk belang van bomen.

In deze herziening van het bomenbeleidsplan (2018) wordt het toetsingscriterium hierop aangepast. De overlast van schaduwwerking in relatie tot zonnepanelen/zonneboilers komt in de toetsingscriteria voor kap van particuliere bomen en een verzoek tot kap van gemeentelijke bomen bij het vaststellen van de herziening Bomenbeleidsplan 2018 te vervallen.

5 Analyse

In dit hoofdstuk wordt ingaan op de verbeterpunten en de oplossingen die we daarvoor kiezen. Maar als eerste wordt in beeld gebracht wat er goed gaat. Dit is de basis van waaruit verbeteringen kunnen worden aangebracht.

In dit hoofdstuk wordt de stand van zaken zoals geschetst in de voorgaande hoofdstukken met elkaar in verband gebracht, zodat er integrale oplossingen naar voren komen. Soms is het nodig hierbij zaken uit de eerdere hoofdstukken te herhalen. Dit is beperkt tot wat nodig is voor de leesbaarheid. Daarnaast wordt naar eerdere hoofdstukken verwezen.

Ook de actualisatiepunten die uit de evaluatie in 2017 (vastgesteld op 21 december 2017) zijn gekomen, zijn toegevoegd in dit hoofdstuk.

5.1 Een goede basis

De belevingswaarde van het bomenbestand

Uit de inventarisatie die voor het opstellen van de Visie op Noordenveld gemaakt is komt naar voren dat de gemeente ervaren wordt als een groene gemeente. Hoewel de inwoners geen onderscheid maken tussen gemeentelijk en ander groen, lijkt het aannemelijk dat het gemeentelijk groen - en de bomen in het bijzonder - hier een substantieel aandeel in heeft. Bij het opstellen van de Omgevingsvisie (vastgesteld in 2017) is groen als één van de 5 kernwaarden van de gemeente opgenomen.

Wat de belevingswaarde betreft krijgt het gevoerde beheer dus een voldoende. Waarschijnlijk betreft dit vooral de omvang en de vormgeving van nieuwe groenstructuren en de staat van het onderhoud van de oudere bomen.

Zoals in hoofdstuk 2 van dit plan is uiteengezet is de waarde van oudere bomen hoger dan die van jonge. Het merendeel van het gemeentelijk bomenbestand bereikt na 2010 een leeftijd van 50 jaar of meer. In dat licht bezien zal de belevingswaarde van deze bomen de komende decennia fors toenemen.

Periodieke VTA en digitalisering van data

Sinds 2002 wordt periodiek een VTA uitgevoerd. Hiermee is informatie beschikbaar gekomen over de toestand van het gemeentelijke bomenbestand. Deze informatie is de basis voor het bomenbeleidsplan. Alle gegevens van de boominspecties zijn digitaal te raadplegen binnen het GBI.

Goed opgeleide boomverzorgers in eigen dienst

Binnen de eigen organisatie is deskundig personeel beschikbaar dat onderhoudswerkzaamheden en visuele inspecties op een professioneel niveau uit kan voeren.

Zij kunnen snel worden ingezet bij incidenten en kunnen bijzonderheden die ze bij hun werk waarnemen direct terugkoppelen naar de binnendienst. Hiermee kunnen ze een belangrijke oog- en oorfunctie vervullen.

Voorlichting en burgerparticipatie

Veel informatie wordt uitgewisseld via telefonisch contact met een medewerker. Zo nodig wordt een afspraak gemaakt om de situatie ter plaatse te bekijken.

Particuliere eigenaren waarderen de mogelijkheid dat een medewerker van de gemeente ter plaatse uitleg kan geven. Het is een effectieve aanvulling op schriftelijke communicatie.

Ook de recente ervaringen met burgerparticipatie in de vormgeving van beplantingen zijn positief.

5.2 Noodzakelijke verbeteringen

In de volgende paragrafen worden de in hoofdstuk 4 gesignaleerde verbeterpunten en oplossingsrichtingen samengevat tot een integrale analyse. Vervolgens wordt aangegeven welke verbeteringen nodig zijn om de in hoofdstuk 1 gestelde doelen te kunnen bereiken. Op basis hiervan worden keuzes gemaakt voor aanpassingen in het beleid.

Voor de analyse in dit hoofdstuk is gekozen voor een indeling in de volgende drie hoofdthema's van het bomenbeleid:

1. Zorgplicht, veiligheid en risico's
2. Behoud van waardevolle bomen
3. Ontwikkeling van het bomenbestand

5.3 Zorgplicht, veiligheid en risico's

De prioriteit in het bomenbeheer moet worden gelegd bij het tijdig wegnemen van verhoogde risico's.

Werkzaamheden verbonden aan de verhoogde zorgplicht en de onderzoeksplicht moeten als eerste worden uitgevoerd.

Daarnaast mag de aandacht voor het reguliere beheer niet verslappen. Een goed regulier beheer werkt immers preventief voor het optreden van verhoogde risico's.

Op dit moment is sprake van een achterstand in werkzaamheden die voortkomen uit de verhoogde zorgplicht en de onderzoeksplicht. Omdat dit specialistisch werk is aan een klein deel van het bomenbestand is de uitvoering hiervan relatief kostbaar. Om de achterstand weg te kunnen werken tegen acceptabele kosten moet -waar dat verantwoord is- worden gedifferentieerd in uit te voeren taken. Extra middelen worden alleen ingezet waar een acuut verhoogd risico dreigt.

De inspectiefrequentie wordt standaard verhoogd van eens per 6 jaar naar eens per 3 jaar. Daarnaast geldt voor een periode van drie jaar een verhoogde inspectiefrequentie voor individuele bomen die bij de VTA de diagnose 'inspectieboom' krijgen.

Deze status heeft de boom voor maximaal drie jaar. In deze periode moet een definitieve diagnose worden gesteld. Als de boom na eventuele beheermaatregelen niet herstelt moet de boom worden gekapt.

Er moet worden geïnvesteerd in optimalisatie van het databeheer. De toegankelijkheid van de inspectiegegevens moet worden verbeterd.

Ze moeten digitaal te raadplegen en aan te vullen zijn met pda-apparatuur in het veld. Hiervoor is het nodig dat de plaatsaanduiding van individuele bomen met een nauwkeurigheid wordt geregistreerd.

Om de uitvoering van deze werkzaamheden in goede banen te leiden is een strakke regie en coördinatie noodzakelijk. Hier moeten voldoende uren voor worden gereserveerd.

Verkeersveiligheid en obstakelvrije afstanden

Noordenveld heeft veel prachtige oude lanen waar de bomen relatief dicht bij de weg staan. Omdat de plantafstand vaak te klein is in relatie tot de snelheid van de weggebruikers komen er veel aanrijdingen met bomen voor. Dit aantal neemt weliswaar af, met name door het verlagen van de maximum snelheid, maar het is nog steeds zo dat bij meer dan de helft van de dodelijke verkeersongevallen een boom betrokken is. De inwoners lopen meer risico op een aanrijding met een boom dan op het getroffen worden door een vallende tak. Daarom wordt in dit bomenbeheerplan ook aandacht besteed aan verkeersveiligheid.

Hierdoor ontstaat onmiddellijk een botsing -in figuurlijke zin- met de intentie om zwaar in te zetten op het behoud van de gemeentelijke bomen.

Omdat oude lanen een hoge landschappelijke waarde vertegenwoordigen wordt ervoor gekozen om in bestaande lanen alleen bomen weg te nemen als met een gering aantal bomen een belangrijk knelpunt kan worden opgelost. Een belangrijk knelpunt is een wegvak waar het aantal aanrijdingen met bomen aantoonbaar hoger is dan in wegvakken met een vergelijkbare plantafstand tussen boom en weg.

Daarnaast wordt bij het aanplanten van nieuwe lanen of het vervangen van delen van bestaande lanen tenminste de minimale obstakelvrije afstand gerespecteerd. Deze afstanden worden opgenomen in de ontwerprichtlijn voor beplantingen in de openbare ruimte (bijlage 6).

5.4 Behoud van waardevolle bomen

In hoofdstuk 4 is geschetst hoe de huidige regelgeving rond de kap van bomen in de praktijk wordt uitgevoerd. Hierbij waren de belangrijkste conclusies:

1. De bescherming van de eigen bomen moet beter. De gemeente geeft het goede voorbeeld en laat zien dat ze zorgvuldig omgaat met het eigen bomenbestand. Dit doet de gemeente door op tijd aandacht te besteden aan de bescherming van bomen bij planontwerp en werkzaamheden en nieuwe aanplant;
2. De regelgeving voor de kap van particuliere bomen moet worden vereenvoudigd tot een helder afwegingskader waarbij de bescherming zich beperkt tot het behoud van de oudere bomen bij (voorheen) agrarische bebouwing en monumentale panden, waardevolle bomen en bomen in bosachtige recreatieterreinen en bomen op brinken en in laanstructuren.

Hieronder worden deze punten verder uitgewerkt.

Gemeentelijke bomen

Voor de gemeentelijke bomen in Noordenveld wordt voorgesteld het “nee, tenzij”-principe te hanteren. Dit houdt in dat gemeentelijke bomen niet worden gekapt, tenzij daar goede redenen voor zijn. Op deze manier genieten alle gemeentelijke bomen een basisbescherming. Inwoners worden tijdig geïnformeerd over de kap van gemeentelijke bomen. Hierbij wordt volledige informatie gegeven over het beleid, de gemaakte afweging en de eventuele herplant. Hiermee laat de gemeente zien dat ze haar eigen beleid ook uitvoert. Als de kap volgens de regels in dit beleidsplan wordt uitgevoerd vervalt de vergunningplicht voor gemeentelijke bomen. Voor kap van gemeentelijke bomen op de monumentale bomenlijst geldt de vergunningplicht wel.

Er zijn een aantal redenen op basis waarvan een gemeentelijke boom die niet op de monumentale bomenlijst staat zonder omgevingsvergunning mag worden gekapt;

A *Beheertechnische redenen:*

- veiligheid (de boom levert een gevaar op voor zijn omgeving en het gevaar kan niet anders worden weggenomen dan door de boom te verwijderen)
- besmettingsgevaar (de boom is aangetast door een zeer besmettelijke ziekte of plaag, waardoor hij een besmettingsbron vormt voor andere bomen)
- standplaatsverruiming (de boom vormt veel concurrentie voor andere bomen en moet worden verwijderd, zodat andere bomen tot volle wasdom kunnen uitgroeien)
- onevenredig veel onderhoud (er moet structureel zo veel onderhoud aan de boom worden gepleegd, dat de kosten onevenredig hoog zijn)

B *Overlast voor inwoners*

C *Ten behoeve van een project of planvorming*

Voor de gevallen waarin gemeentelijke bomen voor overlast voor inwoners zorgen is een beoordelingsmatrix opgesteld. Deze is opgenomen in dit plan als bijlage 4. Met de matrix kan op een objectieve manier worden afgewogen wat in individuele gevallen zwaarder weegt, de waarde van de boom of het oplossen van schade of overlast voor de burger.

Voor de bescherming van bomen bij projecten en planvorming is een groentoets opgesteld die wordt uitgevoerd in de startfase. De groentoets is opgenomen als bijlage 5 in dit plan.

Bij nieuwe aanplant wordt voldoende geïnvesteerd in de nazorg, zodat er zo min mogelijk aangeplante bomen dood gaan.

Bij de aanbesteding van werkzaamheden in de openbare ruimte geeft de gemeente aan dat de richtlijn boombescherming moet worden nagekomen. Deze richtlijn geeft aan welke maatregelen er moeten worden genomen ter bescherming van aanwezige bomen.

De richtlijn is opgenomen in bijlage 7 van dit plan.

Heerestraat in Roden

De Beoordelingsmatrix voor kap van gemeentelijke bomen, de Richtlijn boombescherming bij grondwerkzaamheden en de Groentoets zijn onderdeel van dit bomenbeleidsplan.

Particuliere bomen

In de Apv van 2016 is een algemene regeling opgenomen voor bomen dikker dan 30 centimeter binnen en buiten de bebouwde kom en voor bomen op bosachtige recreatieterreinen dikker dan 10 centimeter. Daarnaast zijn alle bomen op de monumentale bomenlijst beschermd.

De Apv geeft aan dat de monumentale bomenlijst regelmatig moet worden geactualiseerd. Omdat het actualiseren van deze lijst erg arbeidsintensief is wordt hier de komende jaren geen prioriteit aan gegeven.

De onderhoudsregeling van particuliere monumentale bomen bestaat uit een eigen bijdrage van 50% van de onderhoudskosten en beperkt zich tot een visuele boominspecties en een onderhoudssnoei. De kosten van nader onderzoek en kap vallen er niet onder. Particuliere eigenaren zijn vrij al dan niet deel te nemen aan de onderhoudsregeling.

Evaluatie

Het behoud van waardevolle bomen voor de leefomgeving en hiermee het groene karakter binnen en buiten de kom van de gemeente is belangrijk. Middels de regels en het beleid zijn deze bomen met een beschermwaarde (monumentale bomenlijst, landschappelijke waarde, natuurwaarde, waarde van dorpschoon en cultuurhistorische waarde) beschermd en blijven ze behouden. Uit de evaluatie in 2017 komt naar voren dat ondanks een aanpassing van het kapverbod in 2012, veel tijd wordt besteed aan kapvergunningaanvragen voor particuliere bomen met een dwarsdoorsnede van meer dan 30 centimeter (op 1,30 meter hoogte), die niet beschermwaardig zijn. Veel van deze vergunningaanvragen (ca 120 aanvragen per jaar) worden hierdoor verleend. Middels deregulering van het kapverbod is op dit onderdeel tijdswinst te behalen die kan worden besteed aan een verbetering in de kwaliteit van het gemeentelijk bomenbestand.

Omdat de beschermwaardige bomen middels andere regels goed zijn beschermd, is de verwachting dat de gevolgen minimaal blijven.

Concreet betekent het dat het algemene kapverbod voor particuliere bomen dikker dan 30 centimeter (op 1,30 meter hoogte) komt te vervallen, met uitzondering van de bomen dikker dan 30 centimeter zijnde erfbeplanting (bomen bij monumentale panden, agrarische bebouwing of voormalige agrarische bebouwing thans in gebruik voor woon- en/of andere doeleinden en bomen op brinken en in laanstructuren). De bescherming van bomen met een bepaalde beschermwaarde (monumentale bomenlijst, landschappelijke waarde, natuurwaarde, waarde van dorpschoon en cultuurhistorische waarde) worden middels de beleidsregels en de Apv behouden. De artikelen 4:10, 4:11 en 4:12a van de Apv, de beleidsregels en de toetsingscriteria zijn in deze herziening van het bomenbeleid hierop aangepast. De aangepaste instrumenten zijn opgenomen in bijlagen 1 tot en met 4).

De handhaving van het kapverbod is niet eenvoudig, zeker in het buitengebied van de gemeente. De maximale sanctie die de rechter op kan leggen na overtreding van het kapverbod is € 3.900,-²³. Hiermee wordt primair een preventief effect beoogd. Om dit effect maximaal tot zijn recht te laten komen zal hier regelmatig over worden gecommuniceerd.

5.5 Ontwikkeling van het bomenbestand

In de voorgaande hoofdstukken is naar voren gekomen dat er veel komt kijken bij een goed bomenbeheer. Goed bomenbeheer kost tijd en geld. Hoe meer bomen, hoe hoger de kosten.

De gemeente Noordenveld beschikt over een omvangrijk bomenbestand. De meeste gemeentelijke bomen zijn na de oorlog

²³ Maximale hoogte boete tweede categorie Wetboek van Strafrecht

aangeplant. De komende decennia zal de leeftijd van de gemeentelijke bomen sterk toenemen. Het bomenbestand 'vergrijs't. Dit brengt hogere onderhoudskosten met zich mee.

Dunning bomenbeplanting woonwijken

In veel woonwijken zijn boombeplantingen aanwezig die kunnen worden gedund tot een meer open beplanting. Hierbij wordt de beeldkwaliteit behouden of verbeterd.

Tweederde van de gemeentelijke bomen staan in de dorpen. Naar schatting kan het aantal bomen door gerichte dunning de komende 20 jaar met een vierde worden teruggebracht. Dit zijn ongeveer 8000 bomen. Deze dunning komt ten goede aan de bomen die blijven staan. De belevingswaarde van het bomenbestand zal hierdoor toenemen.

De besparing die met een inkrimping van de omvang van het bomenbestand kan worden gerealiseerd kan worden ingezet voor het onderhoud van het toenemende aandeel van oudere bomen.

Begrenzing omvang

Om de kosten van het onderhoud van het bomenbestand beheerbaar te houden wordt het maximum aantal bomen in de openbare ruimte begrenst tot 50.000.

Om de kwaliteit als groene gemeente te waarborgen wordt ook een minimum ingesteld. Omdat door dunningsprojecten naar schatting ca. 8000 bomen zonder verlies van beeldkwaliteit kunnen worden gekapt wordt dit minimum gesteld op 40.000 bomen.

Nieuwe beplanting

Bij groenrenovaties kan meer aandacht worden besteed aan het toekomstige beheer van de beplanting met het oog op de zorgplicht. Bomen zouden bij voorkeur moeten worden geplant in groenstroken met voldoende ruimte waar de gevaarstelling laag is. Hiermee wordt voorkomen dat er nieuwe beplanting bij komt waar een verhoogde inspectiefrequentie en snoei nodig zijn.

Ook is het belangrijk om voldoende ruimte te reserveren voor nieuwe bomen. De omvang van de boom na 30 jaar moet hierbij als uitgangspunt worden gekozen.

Bij de aanleg van sportvelden wordt rekening gehouden met schaduwwerking en bladval. Hiervoor is speciale aandacht vereist als er kunstgrasvelden worden aangelegd.

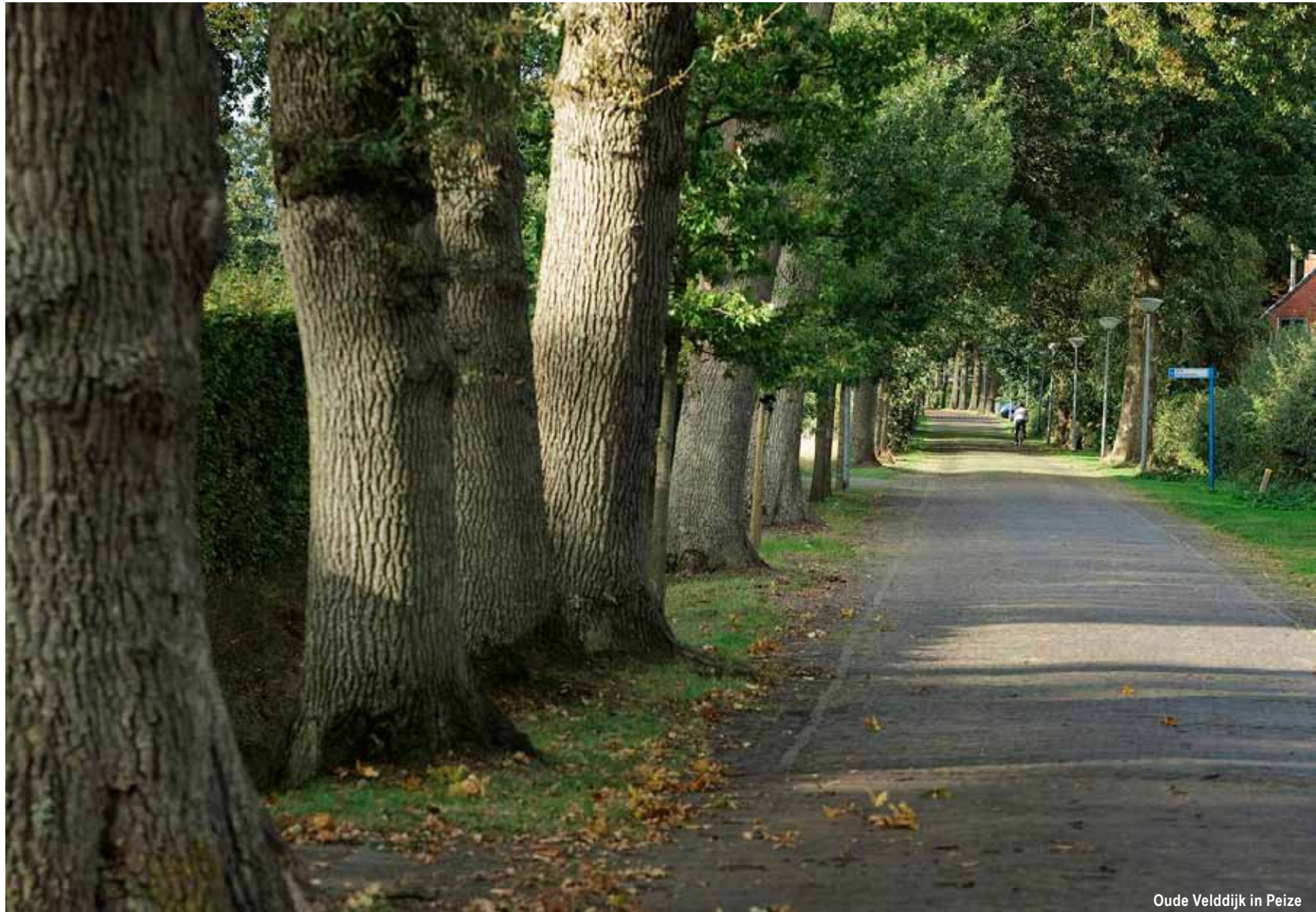
Wat betreft de soortkeuze bij de aanplant van nieuwe bomen wordt het bestaande beleid voortgezet. Dit houdt in dat de voorkeur uitgaat naar inheemse boomsoorten die passen bij de standplaats. In park- of wegbeplanting in woonwijken kan in verband met de sierwaarde of een afwijking van het microklimaat juist gekozen worden voor uitheemse soorten.

Bij jonge aanplant wordt voldoende aandacht besteed aan de nazorg, zodat een minder groot percentage verloren gaat.

6 Bomenbeleid (2018)

6.1 Regels en manier van werken

1. Er is meer aandacht voor het behoud van gemeentelijke bomen door verbetering van de boombescherming bij planvorming, projecten en werkzaamheden;
2. Voor kap van gemeentelijke bomen geldt een nee, tenzij beleid. Er is een beleidsregel opgesteld waarin is aangegeven wanneer een gemeentelijke boom moet worden behouden of gekapt. Omdat de gemeentelijke bomen hiermee voldoende beschermd zijn is er geen vergunningplicht voor kap van gemeentelijke bomen. De vergunningplicht blijft van kracht als de kap niet volgens deze beleidsregel plaatsvindt of als het gaat om een gemeentelijke boom die is opgenomen op de monumentale bomenlijst;
3. Over voorgenomen kap van gemeentelijke bomen wordt tijdig gecommuniceerd met inwoners. Hierbij wordt duidelijk aangegeven om welke bomen het gaat, wat het gemeentelijke beleid is en wat de reden is voor de kap;
4. De naleving van de zorgplicht wordt geborgd door het reguliere beheer te structureren en ruimte in te bouwen voor extra beheermaatregelen die voortkomen uit de verhoogde zorgplicht en de onderzoeksplicht;
5. De inspectiefrequentie wordt gerelateerd aan de gevaarzetting. Standaard worden bomen eens per 3 jaar geïnspecteerd;
6. De gemeentelijke onderhoudsbijdrage voor particuliere monumentale bomen heeft een eigen bijdrage van 50% voor de onderhoudskosten. De onderhoudsregeling wordt beperkt tot een visuele boominspectie en onderhoudssnoei. Eens per 3 tot 5 jaar vindt een actualisatie plaats van de monumentale bomenlijst;
7. Het algemene kapverbod voor particuliere bomen dikker dan 30 centimeter (op 1,30 meter hoogte) komt te vervallen, met uitzondering van de bomen dikker dan 30 centimeter als zijnde erfbeplanting (bomen bij monumentale panden, agrarische bebouwing of voormalige agrarische bebouwing thans in gebruik voor woon- en/of andere doeleinden), de bomen op brinken en in laanstructuren (gewijzigd vanaf 2018) en bomen die als herplantplicht zijn aangeplant;
8. Om illegale kap tegen te gaan wordt regelmatig gecommuniceerd over de maximale boete die die door de rechter kan worden opgelegd voor overtreding van het kapverbod;
9. Er wordt aandacht besteed aan de relatie laanbeplanting en verkeersveiligheid. Op wegvakken waar door het kappen van een gering aantal bomen een belangrijk knelpunt in de verkeersveiligheid kan worden opgelost worden deze bomen gekapt. Bij nieuwe aanplant van laanbomen wordt voldoende afstand tot de weg in acht genomen;
10. Bij groenrenovaties worden bomen bij voorkeur geplant op plekken met een lage gevaarzetting, bijvoorbeeld in groenstroken met voldoende ruimte;
11. Om de onderhoudskosten beheersbaar te houden wordt onder voorwaarde van behoud van beeldkwaliteit een maximum en een minimum omvang vastgesteld voor het gemeentelijke bomenbestand. Het maximum wordt gesteld op 50.000 bomen, het minimum op 40.000 bomen;
12. In woonwijken worden dunningsprojecten gestart om het aantal bomen te reduceren. De dunning komt ten goede aan de vitaliteit van de bomen die gehandhaafd worden en aan de beeldkwaliteit van het bomenbestand. De projecten worden voorbereid in overleg met de inwoners van de wijken;

Oude Veldijk in Peize

13. Er wordt ruimte geboden aan inwoners om op basis van een goed plan het beheer uit te voeren aan houtopstanden in de woonomgeving. Het initiatief hiervoor ligt bij de inwoners;
14. Onderzocht wordt of de biomassa die vrijkomt uit het bomenbeheer en het groenbeheer kan worden ingezet voor duurzame energieopwekking.
15. Vijf jaar na vaststelling van de herziening van het bomenbeleid wordt deze geëvalueerd, waarbij speciale aandacht geldt voor de aanpassing van de Apv en de toetsingscriteria voor kap.

6.2 Instrumenten

Aanpassing Apv

Aan de gemeenteraad wordt voorgesteld om de algemene regeling voor het kappen van bomen in de Apv van 2016 aan te passen met de tekst zoals opgenomen in bijlage 1 van dit plan.

Hiermee komt het kapverbod voor bomen met een dikte van 30 centimeter te vervallen. Voor bomen dikker dan 30 centimeter zijnde erfbeplanting (bomen bij monumentale panden, agrarische bebouwing of voormalige agrarische bebouwing thans in gebruik voor woon- en/of andere doeleinden) en voor bomen op brinken en in laanstructuren in de bebouwde kom blijft het kapverbod van kracht. Voor bomen op recreatieterrainen in bos blijft de ondergrens op 10 centimeter staan.

Beoordelingsmatrix kapaanvraag particuliere bomen

Bijlage 3 geeft aan hoe aanvragen voor kap van particuliere bomen worden behandeld.

Beoordelingsmatrix kapaanvraag bij overlast gemeentelijke bomen

In bijlage 4 is een beoordelingsmatrix opgenomen waarmee aanvragen voor de kap van gemeentelijke bomen bij overlast voor de burger en kap van particuliere bomen in openbaar gebied zullen worden beoordeeld.

Handhaving kapverbod

De huidige handhavingsintensiteit blijft ongewijzigd. Om illegale kap tegen te gaan wordt regelmatig gecommuniceerd over de maximale boete van € 3.900,- die door de rechter bij overtreding van het kapverbod kan worden opgelegd.

Richtlijn aanplant en boombescherming

In bijlage 6 is een richtlijn opgenomen voor de aanplant van nieuwe bomen in openbaar groen van de gemeente. Hierbij is veel aandacht voor het voorkomen van overlast of extra onderhoud in de toekomst. Bijlage 7 geeft aan welke boombeschermende maatregelen aan uitvoerend personeel of aannemers worden voorgeschreven bij werkzaamheden in de openbare ruimte.

6.3 Dunningsprojecten

Op initiatief vanuit de inwoners kunnen dunningsprojecten worden uitgevoerd daar waar het vanuit beheersoogpunt ten goede komt aan de bomen.

6.4 Participatie en communicatie

In dit hoofdstuk wordt ingegaan hoe de gemeente over het bomenbeleid wil communiceren met haar inwoners. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen de periode waarin het bomenbeleid tot stand komt en de periode dat het beleid wordt uitgevoerd.

Het opstellen van het bomenbeleid (2012)

Uit het participatietraject voor het ontwikkelen van de toekomstvisie was al bekend dat de inwoners van Noordenveld veel waarde toekennen aan groen en bomen. Dit gegeven vormt vanaf het eerste concept dan ook een belangrijk uitgangspunt van het bomenbeleidsplan opgesteld in 2012. Bij het ontwikkelen van dit eerste bomenbeleid is gekozen voor

participatieniveau 1; 'raadplegen'. Hierbij worden inwoners geraadpleegd over een kant en klaar beleidsvoorstel van het college van burgemeester en wethouders. Participatieniveau 1 is het laagste participatieniveau dat door de gemeente gehanteerd wordt ²⁴.

Een niveau hoger is participatieniveau 2; 'adviseren'. Hierbij wordt inwoners om advies gevraagd zonder dat al oplossingsrichtingen worden voorgelegd. Het bomenbeleid leent zich inhoudelijk minder goed voor niveau 2. Enerzijds omdat het zowel beheertechisch als juridisch erg specialistisch is, anderzijds omdat er weinig budgettaire speelruimte is.

De keuze voor participatieniveau 1 wil niet zeggen dat aan de inbreng van de inwoners weinig waarde wordt gehecht. Om de inbreng op dit niveau maximaal tot zijn recht te laten komen is gekozen voor raadpleging in twee fases; de eerste maal via raadpleging van betrokken organisaties voorafgaand aan de afronding van het conceptplan, en de tweede maal via raadpleging van individuele burgers bij de openbare terinzagelegging van het conceptplan.

De vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties zijn uitgenodigd voor een openbare informatieavond waarop de hoofdlijnen van het eerste beleid zijn toegelicht. De organisaties is gevraagd hierop te reageren, en eventueel alternatieven aan te dragen voor de oplossing van de geschetste problematiek.

Er zijn twee informatieavonden georganiseerd. Eén voor de bewonersverenigingen van dorpen en wijken, en één voor de groene sector. Dit zijn de IVN-afdelingen en agrarische natuurverenigingen, en terreinbeherende organisaties als Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, Stichting Drents Landschap, de Boermarkes en LTO. Ook raadsleden hebben een uitnodiging voor deze avonden ontvangen. Beide avonden waren openbaar toegankelijk.

De inbreng van de maatschappelijk organisaties heeft geleid tot bijstelling van het plan in 2012 op de volgende onderwerpen:

- 1) Onderzoeken hoe een evenwichtige leeftijdsopbouw van het bomenbestand bereikt wordt;
- 2) Informatie over soortensamenstelling betrekken bij het nieuwe beleid;
- 3) Nagaan of levensverwachting, belevingswaarde en kosten van instandhouding kunnen worden geïntegreerd in de beoordeling van een kapaanvraag;
- 4) De mogelijkheid van een herplantplicht in een omgevingsvergunning voor kap handhaven;
- 5) Voldoende aandacht besteden aan de verwachte effectiviteit van (nieuwe) regelgeving over kap, met name ook aan het handhavingsaspect;
- 6) Een diameter van 30 cm aanhouden als maximale maat voor bomen waarvoor geen omgevingsvergunning voor kap nodig is; (gewijzigd in 2018);
- 7) Inzetten op een efficiënte opwekking van duurzame energie uit afvalhout;
- 8) Visie agrarische natuurverenigingen tav normaal onderhoud van landschapelementen opvragen en hier kennis van nemen bij het formuleren van richtlijnen in het beleid;

De volgende voorstellen kregen bijval om mee te nemen bij de verdere uitwerking:

- de invoering van een eigen bijdrage voor het onderhoud van monumentale bomen (vrijwillige deelname)
- dunningsprojecten in woonwijken
- vereenvoudigen van de regelgeving voor kap

Met de informatie uit de informatieavonden in 2012 is door B&W een definitief concept vastgesteld om ter inzage van de bevolking te worden gelegd. In deze fase is ook de Milieud adviesraad Noordenveld (MARN) geraadpleegd.

Inwoners en organisaties hebben gedurende 6 weken de mogelijkheid op het concept bomenbeleidsplan te reageren. Bij de start van deze

²⁴ Noordenveld 2.0; participatie en communicatie in de gemeente Noordenveld, concept dec. 2011

periode is een algemene informatieavond georganiseerd waar een toelichting gegeven is op het conceptbeleidsplan. De reacties van de insprekers worden meegewogen bij het opstellen van het definitieve beleidsplan.

Op het concept-plan zijn 25 zienswijzen ingediend. De MARN heeft advies uitgebracht op 2 oktober 2012.

De inhoud van de zienswijzen kan als volgt worden samengevat:

- Verzocht wordt om het puntensysteem te verfijnen door het meewegen van boomhoogte of groeisnelheid (4x);
- Men vindt dat de afschaffing van het kapverbod voor bomen in eigendom van de gemeente leidt tot rechtsongelijkheid tussen burger en overheid (3x);
- Verzocht wordt om maatwerk te leveren bij de invoering van een eigen bijdrage voor monumentale bomen, dat men bijvoorbeeld met een beperkt aantal bomen kan deelnemen, of dat eigenaren van veel bomen korting krijgen per boom (3x) ;
- Er is waardering voor het hanteren van een puntensysteem bij de beoordeling van een omgevingsvergunning voor kap omdat dit inzichtelijk is voor belanghebbenden (3x);
- Men maakt uit de plannen op dat de eigen bijdrage voor het onderhoud van monumentale bomen als verplichting wordt opgelegd (2x);
- Er wordt waardering uitgesproken over de leesbaarheid van het plan (2x);
- Sommigen vinden een ondergrens voor het kapverbod van 30 cm te hoog (1x), anderen te laag (2x);
- Uitbreiding van de afwegingsgronden voor kap met molenbiotop (1x) en kunstgrasvelden (2x);
- Verzocht wordt om mogelijkheden te bieden aan vrijwilligers om onderhoud uit te voeren aan boombeplantingen (1x);
- De uitbreiding van het kapverbod naar bomen dikker dan 30 cm in tuinen binnen de bebouwde kom wordt als ongewenst gezien (1x);
- Waardering voor de aandacht voor duurzaamheid (1x);

Daarnaast zijn verzoeken ingediend om informatie of kap van individuele bomen die geen betrekking hebben op aanpassing van het bomenbeleid.

Antwoordkaarten monumentale bomen

Over de invoering van de eigen bijdrage voor monumentale bomen zijn 123 antwoordkaarten teruggestuurd. Van de deelnemers aan de onderhoudsregeling die de antwoordkaart hebben ingezonden geeft één op de zes aan dat men nog niet weet of men blijft deelnemen aan de regeling als een eigen bijdrage wordt ingevoerd. Van de overige inzenders geeft iets minder dan de helft aan dat zij in dat geval de deelname zullen stopzetten. Iets meer dan de helft geeft aan dat de invoering van een eigen bijdrage geen reden is tot het staken van hun deelname.

Naar aanleiding van de ingediende zienswijzen zijn de volgende wijzigingen doorgevoerd in het concept-bomenbeleidsplan:

- Het aanpassen van het puntensysteem zodat groeisnelheid van de te kappen boom wordt meegewogen;
- Het nuanceren van de beleidswijziging om gemeentelijke bomen uit te sluiten van het kapverbod met de voorwaarde dat het geen monumentale boom betreft en dat de kap noodzakelijk is volgens vastgesteld beleid;
- Het opnemen van een standplaats binnen een molenbiotop als factor op grond waarvan een omgevingsvergunning kan worden verleend voor kap;
- Onder voorwaarden ruimte bieden aan onderhoudsprojecten door vrijwilligers.

Het voornemen om een eigen bijdrage in te voeren voor het onderhoud van monumentale bomen blijft ongewijzigd. De besparing die hiermee bereikt wordt is nodig voor het beheer van de gemeentelijke bomen. Met het invoeren van een eigen bijdrage sluiten we aan bij wat gangbaar is in de rest van Drenthe. Dat het aantal deelnemers aan de regeling hierdoor afneemt is geen reden om hierop terug te komen.

Evalueren van het bomenbeleidsplan in 2017

In de beleidsregels van de Apv is opgenomen dat op verzoek van de IVN afdelingen het bomenbeleidsplan na enkele jaren zou moeten

Tabel 6. Informatie en participatie			
onderwerpen per participatieniveau	doelgroep	middel	moment
informereren			
1 Invoeren eigen bijdrage voor onderhoud monumentale bomen	eigenaren particuliere bomen	brief	eenmaal als onderdeel van vaststellingsprocedure bomenbeleidsplan , en nogmaals na vaststelling van het bomenbeleid
	alle inwoners	informatiepagina	enkele malen gedurende 2013 / eerste jaar na vaststelling
2 aanpassen kapregels Apv	alle inwoners	informatiepagina	besluitvorming gemeenteraad als onderdeel van vaststellingsprocedure bomenbeleidsplan
3 regelmatig communiceren over maximale boete bij overtreding van het kapverbod	alle inwoners	informatiepagina	na vaststelling, tenminste jaarlijks
4 kap gemeentelijke bomen om reden uit beleidsregel (bijlage 2)	alle inwoners	informatiepagina	voorafgaand aan kap
5 noodkap gemeentelijke bomen bij acuut gevaar	bewonersvereniging	brief/mail/telefoon	achteraf
	eventueel direct aanwonenden	persoonlijk, briefje in brievenbus	voorafgaand aan kap
6 kap gemeentelijke bomen ivm overlast	alle inwoners	informatiepagina	achteraf
	bewonersvereniging en omwonenden	i.o.m. bewonersvereniging	voorafgaand aan kap
7 regulier onderhoud en snoei	alle inwoners	informatiepagina	week voorafgaand t/m de weken tijdens de werkzaamheden
Participatieniveau 1: raadplegen			
8 verwijderen bomen uit lanen op knelpunten voor de verkeersveiligheid	bewonersvereniging en omwonenden	i.o.m. bewonersvereniging	één knelpunt per jaar in volgorde van urgentie
9 aanleg nieuwe boombeplanting in woonwijken	bewonersvereniging	i.o.m. bewonersvereniging	ontwerpfase
Participatieniveau 2: adviseren			
10 dunning bomenbestand woonwijken (nb spelen)	bewonersvereniging	i.o.m. bewonersvereniging	planfase
Participatieniveau 3: samenwerken			
11 Uitvoering beheer van houtopstanden in de eigen woonomgeving	inwonersgroepen	initiatief ligt bij inwoners	nav door inwonersgroep ingediend voorstel

worden geëvalueerd. In 2017 heeft de evaluatie plaatsgevonden. Het concept met de actualisatiepunten (verruiming kapverbod, laten vervallen van het toetsingscriterium zonnepanelen en het efficiënter inrichten van het beheerproces) is besproken met de IVN afdelingen. Zij hebben hun goedkeuring hieraan gegeven.

6.5 De uitvoering van het bomenbeleid

Bij de uitvoering van het bomenbeleid ligt het accent in de communicatie op informeren. De gemeente zorgt ervoor dat inwoners goed geïnformeerd worden over het beleid en de regelgeving.

Als de gemeente beheermaatregelen uitvoert bij gemeentelijke bomen worden de inwoners hierover tijdig geïnformeerd.

Als het gaat om ingrijpende beheermaatregelen als kap, het verplanten of de aanplant van bomen worden omwonenden vooraf geraadpleegd. De bewonersverenigingen dienen hierbij als eerste aanspreekpunt. Als de reacties leiden tot nieuwe inzichten wordt de beheermaatregel door de gemeente heroverwogen.

Uitzondering hierop vormt de kap van een gemeentelijke boom in verband met overlast voor een inwoner. In zo'n geval is de toepassing van de beoordelingsmatrix doorslaggevend.

In geval van acuut gevaar kan het voorkomen dat een boom direct moet worden verwijderd. In zo'n geval worden inwoners achteraf geïnformeerd.

In het project 'dunning bomenbestanden in woonwijken' worden de inwoners via de wijkschouw betrokken in de planfase. Hierbij krijgen ze veel ruimte om wensen en ideeën in te brengen over de voorgenomen dunningen. Dit is overeenkomstig participatieniveau 2 'adviseren'.

De gemeente staat positief tegenover betrokkenheid van inwoners bij de uitvoering van onderhoud aan houtachtige beplantingen. Zij ziet zich echter niet als organisator van dit type vrijwilligersprojecten. Het initiatief hiervoor ligt bij bewonersorganisaties. Als er een goed plan

wordt ingediend zal de gemeente dit serieus in overweging nemen. Als voorwaarde voor medewerking stelt de gemeente dat zaken als veiligheid, kwaliteit en aansprakelijkheid goed zijn geregeld. Bewoners kunnen hiervoor zonodig advies inwinnen bij gespecialiseerde organisaties als landschapsbeheer Drenthe

Tabel 6 geeft een overzicht van de verschillende communicatiemomenten bij het opstellen van het eerste bomenbeleidsplan in 2012.

Osbroeksweg tussen Lieveren en Langelo

7 Uitvoering vanaf 2018

Met het in 2012 opgestelde bomenbeleid is de zorgplicht meer geborgd in het bomenbeheer van de gemeente. Er wordt frequent een VTA inspectie uitgevoerd, het reguliere beheer is meer gestructureerd en er is ruimte ingebouwd voor extra beheermaatregelen die voortkomen uit de verhoogde zorgplicht en de onderzoekplicht. Op basis van het beschikbare budget en het aantal FTE's binnen de gemeente zijn in 2012 deze onderdelen in het uitvoeringsprogramma op elkaar afgestemd. Een start is gemaakt met de inhaalslag in het bomenbeheer.

Evaluatie en actualisatie 2017

Een aantal van de verbeterpunten in het uitvoeringsprogramma 2012-2032 konden echter onvoldoende tot uitvoering worden gebracht.

- In het uitvoeringsprogramma is rekening gehouden met de inzet en uitbreiding van het eigen personeel in het planmatig boomonderhoud. Door de toename van het aantal meldingen, het onderhoud van speciale snoei en geen extra inzet van personeel, is het reguliere onderhoud door het eigen personeel als taak komen te vervallen.
- In de begroting en planning is rekening gehouden met een 6-jarige onderhoudscyclus. Dit betekent dat jaarlijks bij 8.000 bomen een onderhoudssnoei moet worden uitgevoerd. (planmatig door een aannemer) Dit aantal is niet haalbaar gebleken door een te kort aan financiële middelen. Er is jaarlijks meer budget nodig voor extra onderzoeken en spoedwerkzaamheden. Met het huidige budget kunnen jaarlijks gemiddeld 4.000 bomen planmatig worden onderhouden.

Om toch te kunnen voldoen aan de zorgplicht zoals omschreven in het bomenbeleidsplan moet het gehele beheerproces efficiënter worden ingericht, vanaf het gegevensbeheer tot aan in de uitvoering. In combinatie met de actualisatie van de Apv (verruiming van het kapverbod) kan een verbeteringslag in de kwaliteit van het totale bomenbeheer worden gemaakt.

Taken buitendienst

De buitendienstmedewerkers krijgen met het nieuwe beheerproces een nieuwe taak erbij. Naast de service taken en taken waarbij specifieke kennis nodig is (bijzondere snoeivormen en nieuwe aanplant), worden de VTA-controles vanaf 2018 in eigen beheer uitgevoerd. Hiervoor is de aanschaf van goedwerkende apparatuur (ipad en programma) een vereiste.

De extra benodigde tijd voor de VTA-controles wordt verkregen door in het onderhoudscontract met aannemers taken zoals klachten en meldingen op te nemen die tot 2018 door het buitenpersoneel zelf werden behandeld.

In het gewijzigde beheerproces bestaan de taken van de buitendienstmedewerkers uit VTA-controles/ VTA-inspectiebomen, bijzondere snoeivormen, aanplant nieuwe bomen en nazorg en een gedeelte van de servicetaken (klachten en meldingen). De taak kap/onderhoud n.a.v. de VTA-inspectie wordt samen met een gedeelte van de servicetaken als onderdeel van de werkzaamheden in het onderhoudscontract opgenomen.

Taken binnendienst

Voor de efficiëntieslag in het beheerproces is goede regie en coördinatie door de boombeheerder nodig. Het verruimen van het kapverbod (zie hoofdstuk 5) en de meerjarige onderhoudscontracten leveren tijd op die kan worden besteed aan het optimaliseren van het beheerproces en het databeheer.

Meerjarige onderhoudscontracten

Naast alle interne verbeteringen is ook een efficiëntieslag in de onderhoudscontracten mogelijk. Met meerjarige contracten is tijd te besparen die kan worden besteed aan het op orde brengen en houden van o.a. de beheergegevens. De aanbesteding en de meerjarige contracten kunnen samen met de voorwaarden vanuit het gemeentelijk inkoopbeleid als volgt worden opgebouwd:

Wildbreien op de kerkbrink in Roden

- Er wordt een contractperiode aangegaan van meerdere jaren.
- Het werkareaal per onderhoudscontract zal bestaan uit circa 1/3 van het totale bomenbestand;
- De onderhoudscontracten worden meervoudig onderhands uitbesteed aan meerdere lokale/regionale marktpartijen.
- De aanbesteding is op basis van EMVI waarbij o.a. de inzet van sociale doelstellingen (SROI) ²⁵ een belangrijk onderdeel moet zijn.
- Gedurende de gehele periode moet worden voldaan aan de minimale kwaliteitseisen zoals omschreven in het bestek;

²⁵ Social Return is het koppelen van sociale doelstellingen aan het besteden van middelen voor allerlei diensten, werken en producten met als doel opleidingsmogelijkheden, werk- of stageplekken te realiseren voor werkzoekenden. De gemeente Noordenveld heeft een belangrijke wettelijke taak bij het integreren en re-integreren van werkzoekenden naar de arbeidsmarkt.

8 Kosten

Binnen de BOR is jaarlijks €182.500 beschikbaar voor het totale bomenbeheer. Hiervan wordt circa €95.000 (in 2017) besteed aan het planmatig onderhoud door een aannemer. Het overige budget van de posten Levering derden Voorbereiding en Uitvoering wordt gebruikt voor uitvoeringszaken die niet tot regulier planmatig onderhoud behoren zoals groenaanplant in projecten, inhuur van een hoogwerker voor de vormsnoei, klachten en meldingen en nieuwe aanplant. Voor het onderhoud van particuliere, gemeentelijke en provinciaal monumentale bomen is een apart budget van €25.000 beschikbaar. Met het budget VTA-controle bomen worden eens in de 6 jaar alle bomen deskundig door een aannemer gecontroleerd. In tabel 7 zijn deze budgetten onder elkaar gezet.

Evaluatie

Uit de evaluatie in 2017 komt naar voren dat het budget voor het planmatig onderhoud niet toereikend genoeg is. In het uitvoeringsprogramma 2012-2032 is rekening gehouden met het beheer van 8.000 bomen per jaar, echter is er budget voor het onderhoud van 4.000 bomen. Door behandeling van klachten, achterstallig onderhoud en projecten moeten er extra kosten worden gemaakt ten koste van het reguliere bomenbeheer. De kans op achterstallig onderhoud wordt hiermee vergroot.

Om een gezond bomenareaal te krijgen en te houden is voor het beheer van 48.000 bomen structureel €180.000 per jaar nodig. Met herstructurering van de buitendienst-taken en het toepassen van meerjarige onderhoudscontracten is er binnen de huidige budgetten €130.000 beschikbaar voor regulier onderhoud. Met het vaststellen van het Evaluatieplan Bomenbeleid 2017 heeft de gemeenteraad het overige benodigde budget van €50.000 beschikbaar gesteld om de verbeterslag in het bomenbeheer uit te kunnen gaan voeren.

In de tabel begrotingspost Bomen zijn de budgetten (van 2017) herschikt naar de nieuwe manier van beheer en uitvoering in 2018. Het budget Levering derden Voorbereiding wordt benut voor zowel het planmatig onderhoud (€180.000) als ook voor de groenaanplant in projecten (€20.000). Door de herstructurering van de taken in de buitendienst komen de budgetten VTA-controle bomen (€20.000) en Levering derden Uitvoering (€10.000) vanaf 2018 beschikbaar voor het planmatig onderhoud.

Tabel 7. Overzicht kosten bomenbeheer.

Begrotingspost Bomen (6721211)		2017	2018
Onderhoud bomen			
34720	Levering derden Voorbereiding	€ 115.000	€150.000
	Extra benodigd budget (structureel)		€50.000
34760	Levering derden Uitvoering	€ 20.000	€10.000
35726	VTA controle bomen	€ 25.000	€5.000
36726	Onderhoud monumentale bomen	€ 25.000	€20.000
35728	Bijdr derden in ond. monum. bomen op part. Terrein	-€ 2.500	€-2.500
	Totaal	€182.500	€232.500

Voormalige begraafplaats rondom kerk te Peize

Bijlage 1 (herzien 2018)

Aanpassing Apv Afdeling 3

Aanpassing Algemene plaatselijke verordening, Hoofdstuk 4, Afdeling 3, behoort bij het raadsvoorstel en besluit behorende bij zaaknr. 316980.

AFDELING 3. HET BEWAREN VAN HOUTOPSTANDEN

Artikel 4:10 Begripsomschrijvingen

1. In deze afdeling wordt verstaan onder:
- a. boom: een houtachtig, overblijvend gewas met een dwarsdoorsnede van de stam van minimaal 10 centimeter op 1,3 meter hoogte boven het maaiveld. Ingeval van meerstammigheid geldt de dwarsdoorsnede van de dikste stam;
 - b. houtopstand: een houtwal, een houtsingel, een solitaire boom, een boomgroep en een bosje kleiner dan 10 are;
 - c. laanstructuur: een verzameling van meerdere bomen die als een min of meer aaneengesloten beplantingseenheid een begeleidende lint- of rijbeplanting vormt langs wegen, paden of waterlopen. Tevens moet er een één of meerrijige bomenstructuur herkenbaar zijn;
 - d. brink: een vanuit de cultuurhistorie ontstane open ruimte in een dorp bestaande uit voornamelijk gras met bomen;
 - e. dunning: het selectief vellen van een houtopstand als verzorgingsmaatregel ter bevordering van de groei van de overblijvende houtopstand;
 - f. afzetten: het afzagen van een stam op een hoogte van 10-30 centimeter boven het maaiveld zodat de houtopstand opnieuw uitloopt;
 - g. erfbeplanting: een houtopstand gelegen bij monumentale panden, agrarische bebouwing of voormalige agrarische bebouwing thans in gebruik voor woon- en/of andere doeleinden;
 - h. bebouwde kom: de bebouwde kom van de gemeente, vastgesteld ingevolge artikel 4.1 lid a van de Wet Natuurbescherming (voorheen artikel 1 vijfde lid Boswet);
 - i. bevoegd gezag: bestuursorgaan als bedoeld in artikel 1.1 eerste lid van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht;
 - j. vellen: rooien, met inbegrip van verplanten, of het verrichten van handelingen die de dood of ernstige beschadiging of ontsiering van de houtopstand ten gevolge kunnen hebben;

Artikel 4:11

Omgevingsvergunning voor het vellen van houtopstanden

1. Het is verboden zonder vergunning van het bevoegd gezag de volgende houtopstand(en) te vellen of te doen vellen:
 - a. houtopstand op terreinen met recreatiewoningen gelegen in bos waarbij de bomen een dwarsdoorsnede hebben van meer dan 10 centimeter, gemeten op 1,3 meter hoogte boven het maaiveld;
 - b. bomen in een houtwal of houtsingel, laanstructuur of op brinken binnen de bebouwde kom als bedoeld in artikel 4:10 sub h;
 - c. bomen zijnde erfbeplanting als bedoeld in artikel 4:10 sub g met een dwarsdoorsnede van meer dan 30 centimeter op 1,3 meter hoogte boven het maaiveld;
 - d. bomen die staan vermeld op de lijst met waardevolle en monumentale bomen;
 - e. bomen buiten de bebouwde kom als bedoeld in artikel 4:10 sub h, die deel uitmaken van een zelfstandige eenheid met een oppervlakte kleiner dan 10 are of rijbeplanting van minder dan 20 bomen gerekend over het totaal aantal rijen;
 - f. een houtopstand die ter uitvoering van een herplantplicht als bedoeld in lid 3 of artikel 4:12c is geplant;
2. Het verbod geldt niet:
 - a. indien het bevoegd gezag vanwege acuut gevaar voor schade of letsel toestemming heeft gegeven voor het vellen;
 - b. voor bomen in eigendom van de gemeente, die niet zijn aangewezen als monumentaal en mits het vellen wordt uitgevoerd overeenkomstig het door het bevoegd gezag vastgestelde Bomenbeleid;
 - c. voor een houtopstand die bij wijze van dunning moet worden geveld;
 - d. voor het periodiek afzetten van een houtopstand ter uitvoering van het reguliere onderhoud;
 - e. voor wegbeplantingen en eenrijige beplantingen op of langs landbouw gronden, beide voor zover bestaande uit niet-geknotte populieren of wilgen;
 - f. voor een houtopstand waarop de Wet Natuurbescherming van toepassing is;

- g. voor een houtopstand die moet worden geveld krachtens de Plantenziektewet of krachtens een aanschrijving of last van het bevoegd gezag, zulks onverminderd het bepaalde in artikel 4:12c. aanwijzingen binnen een door hen te stellen termijn.
- 3. Het bevoegd gezag kan een herplantplicht opleggen onder nader te stellen voorschriften.
- 4. Op de vergunning is paragraaf 4.1.3.3 van de Algemene wet bestuursrecht (positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) van toepassing.

Artikel 4:12 Aanvraag vergunning

De vergunning moet worden aangevraagd door of namens dan wel met toestemming van degene die krachtens zakelijk recht of door degene die krachtens publiekrechtelijke bevoegdheid gerechtigd is over de houtopstand te beschikken.

Artikel 4:12a Weigeringsgronden

In afwijking van artikel 1:8 kan de vergunning worden geweigerd op grond van:

- a. de monumentale waarde van de houtopstand;
- b. de natuurwaarde van de houtopstand;
- c. de landschappelijke waarde van de houtopstand;
- d. de waarde van de houtopstand voor het dorpschoon;
- e. de leeftijd van de houtopstand;
- f. de cultuurhistorische waarde van de houtopstand;
- g. de waarde van de houtopstand als speelobject en/of voor de recreatie.

Artikel 4:12b Bijzondere vergunningsvoorschriften (toegevoegd aan artikel 4:11 lid 3)

Artikel 4:12c Herplant-/instandhoudingsplicht

1. Indien de houtopstand waarop het verbod tot vellen als bedoeld in deze afdeling van toepassing is, zonder vergunning van het bevoegd gezag is geveld dan wel op andere wijze tenietgegaan, kan het

bevoegd gezag aan de zakelijk gerechtigde van de grond waarop zich de houtopstand bevond dan wel aan degene die uit anderen hoofde tot het treffen van voorzieningen bevoegd is, de verplichting opleggen te herbepplanten overeenkomstig de door hen te geven aanwijzingen binnen een door hen te stellen termijn.

2. Het is verboden geveldde iepen of delen daarvan, met uitzondering van geheel ontschorst iepenhout en iepenhout met een doorsnede kleiner dan 4 cm, voorhanden of in voorraad te hebben of te vervoeren. Het bevoegd gezag kan ontheffing verlenen van dit verbod.

Artikel 4:12d Schadevergoeding (vervallen 2016)

Artikel 4:12e Bestrijding iepziekte (vervallen 2016)

Artikel 4:12f Waardevolle en Monumentale bomen

1. Het bevoegd gezag kan lijsten opstellen met waardevolle en monumentale bomen en houtopstanden. Deze lijsten kunnen mede de nationaal en provinciaal geregistreerde monumentale bomen bevatten.
2. Het bevoegd gezag kan regels vast stellen met betrekking tot de criteria voor plaatsing op de lijsten met waardevolle en monumentale bomen en houtopstanden.

HOOFDSTUK 6. STRAF-, OVERGANGS- EN SLOTBEPALINGEN

Artikel 6:1 Strafbepaling

1. Overtreding van het bij of krachtens de artikelen van deze verordening bepaalde en de op grond van artikel 1:4 daarbij gegeven voorschriften en beperkingen wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van de tweede categorie.
2. In afwijking van het eerste lid is artikel 1a van de Wet op de economische delicten van toepassing op overtreding van het bij of krachtens de artikelen 2:10, vijfde lid (nieuw), 2:11, tweede lid, 2:12, eerste lid en 4:11 eerste lid.

Bijlage 2 (herzien 2018)

Beleidsregel ter uitvoering van afdeling 3 Apv.

Met deze beleidsregel geven burgemeester en wethouders aan hoe uitvoering wordt gegeven aan de vergunningverlening voor kap van bomen die onder het kapverbod in de Apv vallen. Daarnaast geeft de beleidsregel aan in welke situaties kap van de eigen bomen is toegestaan en wanneer niet.

Typen en beschermde status van bomen in Noordenveld

Binnen de gemeente Noordenveld wordt onderscheid gemaakt tussen vier verschillende categorieën bomen;

- A. gemeentelijke bomen
- B. bomen in de openbare ruimte die geen eigendom van de gemeente zijn
- C. beschermenswaardige particuliere bomen
- D. alle overige particuliere bomen

A. Gemeentelijke bomen

Voor de gemeentelijke bomen in Noordenveld wordt voorgesteld het “nee, tenzij...”-principe te hanteren. Dit houdt in dat gemeentelijke bomen niet worden gekapt, tenzij daar goede redenen voor zijn.

Op deze manier genieten alle gemeentelijke bomen bescherming. Het tenzij-principe treedt in werking in de volgende drie situaties:

1. Beheertechnische redenen; veiligheid, besmettingsgevaar, standplaatsverruiming of onevenredig veel onderhoud;
2. Overlast voor inwoners of verslechtering van het molenbiotoop;
3. Ten behoeve van een project of planvorming.

Hieronder wordt de afweging die gemaakt wordt in deze situaties uitgewerkt.

1 Beheertechnische redenen voor kap

1.1 Veiligheid: Als eigenaar van ca. 48.000 bomen moet de gemeente voldoen aan haar zorgplicht. Hiervoor worden alle bomen volgens de zogenaamde VTA-methode (Visual Tree Assessment) gekeurd. Dat houdt in dat de bomen structureel en op een objectieve wijze visueel

worden geïnspecteerd op veiligheid. Wanneer door de gecertificeerde controleur gebreken worden geconstateerd die een gevaar vormen voor de omgeving, worden deze weggenomen door het uitvoeren van de benodigde maatregelen. Wanneer het gevaar niet kan worden weggenomen, moet de boom worden gekapt. Tot kap kan eveneens worden overgegaan in wegvakken waar aantoonbaar meer aanrijdingen met bomen plaatsvinden in vergelijking met wegvakken met eenzelfde type laanbeplanting;

1.2 Besmettingsgevaar: Er bestaan een aantal ziekten en plagen die ofwel dodelijk zijn voor de boom, ofwel de stabiliteit van de boom in gevaar brengen. Voorbeelden hiervan zijn de iepziekte en de aanwezigheid van de boktor in een boom. Bij beide voorbeelden vormt een aangetaste boom een besmettingsbron voor andere bomen en moet meteen verwijderd worden.

1.3 Standplaatsverruiming: Het komt voor dat bomen in het verleden erg dicht op elkaar zijn aangeplant. In zo'n situatie vindt een concurrentiestrijd plaats tussen de bomen en belemmeren ze elkaars groei. Wanneer in een dergelijke situatie één of meer bomen worden verwijderd, kunnen de overige bomen zich tot volle wasdom ontwikkelen. Dit zelfde geldt ook voor het zogenaamde wijker-blijver systeem. Volgens dit systeem zijn wijkers (snelgroeiende soorten) en blijvers (langzaamgroeiende soorten) door elkaar aangeplant. Dit heeft als doel dat de wijkers snel een groen beeld vormen. Deze worden weer verwijderd wanneer de blijvers groot genoeg zijn.

1.4 Onevenredig veel onderhoud: Voor sommige bomen geldt dat ze zo veel en vaak moeten worden onderhouden, dat het niet realistisch is een dergelijke boom nog langer te behouden.

Ook als een verhoogde inspectiefrequentie nodig is voor een periode langer dan drie jaar mag de boom om deze reden worden gekapt. In een dergelijk geval wordt er indien mogelijk gekozen om de boom te vervangen door een jonge gezonde boom.

2 Overlast voor inwoners als reden voor kap

Door inwoners wordt regelmatig een verzoek ingediend voor de kap van een gemeentelijke boom. De redenen die worden aangevoerd lopen sterk uiteen. Het kan gaan om schaduwoverlast, het niet kunnen realiseren van een uitrit omdat er een boom in de weg staat, het opdrukken van bestrating of andere redenen. Als het gaat om bomen die beeldbepalend zijn als onderdeel van een laanstructuur of om anderszins bijzonder waardevolle bomen is overlast geen reden voor kap. In overige gevallen is de mate van overlast richtinggevend in de beoordeling. Verzoeken worden beoordeeld aan de hand van de toetsingscriteria in bijlage 3 en 4 van het bomenbeleid.

3 Kap ten behoeve van een project of planvorming

In de gemeente Noordenveld vinden veel projecten plaats. Het gaat hierbij vaak om herinrichting, revitalisering, reconstructie of nieuwbouwlocaties in zowel bestaande als nieuw te ontwikkelen gebieden. Bij reconstructies of herinrichtingen zijn vaak bestaande bomen aanwezig waar in een bepaalde mate rekening mee moet worden gehouden. Om een beeld te krijgen van de kwaliteit van de aanwezige bomen, wordt vooraf onderzoek gedaan naar de conditie van de bomen en de ondergrondse groeiomstandigheden. Aan de hand van deze inventarisatiegegevens wordt bepaald welke maatregelen moeten worden getroffen voor de bomen. Hierbij wordt uitgegaan van een minimale levensverwachting van 10 jaar. Afhankelijk van de onderzoeksgegevens en de aanbevelingen naar aanleiding van de onderzoeksgegevens, kan worden besloten groeiplaatsverbetering of een extra snoeibeurt toe te passen, de bomen te verplanten of te kappen.

Herplant

Wanneer ergens gemeentelijke bomen worden gekapt, worden minimaal 50% van de bomen herplant. Deze herplant vindt zo veel mogelijk plaats in de omgeving van de gekapte bomen. Wanneer dit niet mogelijk is, worden elders in de gemeente bomen aangeplant.

Communicatie over de kap van gemeentelijke bomen

De gemeente publiceert de voorgenomen kap tenminste 2 weken voordat de kap plaatsvindt met motivatie in de media. Een uitzondering op deze termijn geldt voor kap bij acuut gevaar. Hierbij wordt achteraf over de kap gecommuniceerd.

Groenvisie

Binnen de gemeente komen verschillende gradaties van belangrijkheid van de verschillende bomenrijen en boomgroepen voor. De hoofdgroenstructuur van de gemeente is vastgelegd in de groenvisie. Dit groen vormt de belangrijkste kern van het Noordenveldse groenbestand. Ze is daarmee belangrijker dan de andere, ondergeschikte, groenstructuren en dient daarom in stand te worden gehouden.

B. Bomen in de openbare ruimte die geen eigendom van de gemeente zijn

Bomen in de openbare ruimte die geen eigendom zijn van de gemeente, zoals de bomen van de Boermarkes, vallen onder het kapverbod indien ze aangemerkt zijn als beschermingswaardig. Aanvragen voor kapvergunningen voor dergelijke bomen worden getoetst aan de toetsingscriteria zoals genoemd in deze beleidsregel onder 'gemeentelijke bomen'.

C. Beschermenswaardige particuliere bomen

Particuliere bomen zijn aangemerkt als beschermenswaardig als;

- 1) ze dikker zijn dan 10 centimeter en op terreinen met recreatiewoningen gelegen in bos staan;
- 2) ze deel uitmaken van een houtwal, houtsingel, laanstructuur of op brinken staan binnen de bebouwde kom;
- 3) ze dikker zijn dan 30 centimeter en ze behoren tot erfbeplanting;
- 4) ze als monumentale boom op de vastgestelde monumentale bomenlijst staan;
- 5) ze deel uitmaken van een houtopstand buiten de bebouwde kom.

1. Particuliere bomen op terreinen met recreatiewoningen in het bos

De gemeente Noordenveld beschikt over een groot areaal aan recreatieterreinen in bos- en natuurgebieden. De ligging in deze gebieden wordt gezien als een belangrijke kwaliteit die behouden moet blijven. Omdat bomen in een bos of natuurgebied dicht op elkaar staan groeien ze eerst de hoogte in en duurt het langer voordat de dikte toeneemt. Om deze reden geldt voor bomen in bos en natuurgebieden een vergunningplicht voor kap voor alle bomen dikker dan 10 centimeter.

2. Particuliere bomen binnen een houtwal, houtsingel, laanstructuur of op een brink binnen de bebouwde kom

Onder een houtwal of houtsingel wordt een randbeplanting van bomen en struiken verstaan in agrarisch gebied, in natuurgebied of als (cultuurhistorisch) landschapselement binnen de bebouwde kom. Houtwallen, houtsingels, laanstructuren en brinken zijn beeldbepalende landschapselementen die bescherming verdienen. Voor kap als dunning in een houtwal of houtsingel die bedoeld is als onderhoudsmaatregel en gericht op behoud van het groenelement is geen vergunning nodig. Voor kap gericht op het rooien en definitief verwijderen van een houtwal, houtsingel, laan of bomen op een brink is wel een vergunning vereist. Waar een houtwal, houtsingel, laan of brink mag worden aangeplant of gerooid, wordt geregeld in het bestemmingsplan. Aanvragen worden getoetst aan de cultuurhistorische, landschappelijke en/of natuurwaarden. Voor het rooien van een houtwal, houtsingel, laan of brink is compensatie vereist

3. Bomen zijnde erfbeplanting

Erfbeplanting is een houtopstand op het erf van agrarische bebouwing, voormalige agrarische bebouwing of een monument thans in gebruik voor wonen en/of andere doeleinden. Deze beplanting is vaak beeldbepalend en verdient bescherming (niet alle bomen op erven zijn monumentaal echter zijn wel beschermingswaardig). Om deze reden geldt voor bomen zijnde erfbeplanting, een vergunningplicht voor kap van bomen met een dikte van 30 centimeter of meer op 1,30 meter hoogte.

4. Monumentale particuliere bomen

De monumentale bomen die zijn opgenomen op de vastgestelde monumentale bomenlijst zijn beschermingswaardig en mogen niet zonder vergunning worden gekapt.

5. Bomen in een houtopstand buiten de bebouwde kom

Bomen buiten de bebouwde kom als bedoeld in artikel 4:10 sub h, die deel uit maken van een zelfstandige eenheid met een oppervlakte kleiner dan 10 are of rijbeplanting van minder dan 20 bomen, gerekend over het totale aantal rijen mogen niet zonder vergunning worden gekapt.

Uitzonderingen

In uitzondering op wat boven vermeld is, hoeft in enkele bijzondere gevallen geen kapvergunning te worden aangevraagd. Wegbeplantingen en eenrijige beplantingen langs landbouwgronden, beide voor zover bestaande uit niet geknotte populieren of wilgen.

Als de te kappen bomen deel uitmaken van een houtopstand buiten de bebouwde kom die groter is dan 10 are of deel uitmaken van een aaneengesloten rij van 20 of meer bomen, vallen deze onder de Wet Natuurbescherming (voorheen Boswet). In deze gevallen moet er een kapmelding worden gedaan bij provincie Drenthe.

Beoordeling vergunningaanvraag

Een vergunning voor de kap van een boom waar een vergunningplicht voor geldt wordt alleen afgegeven als daar een bijzondere reden voor is.

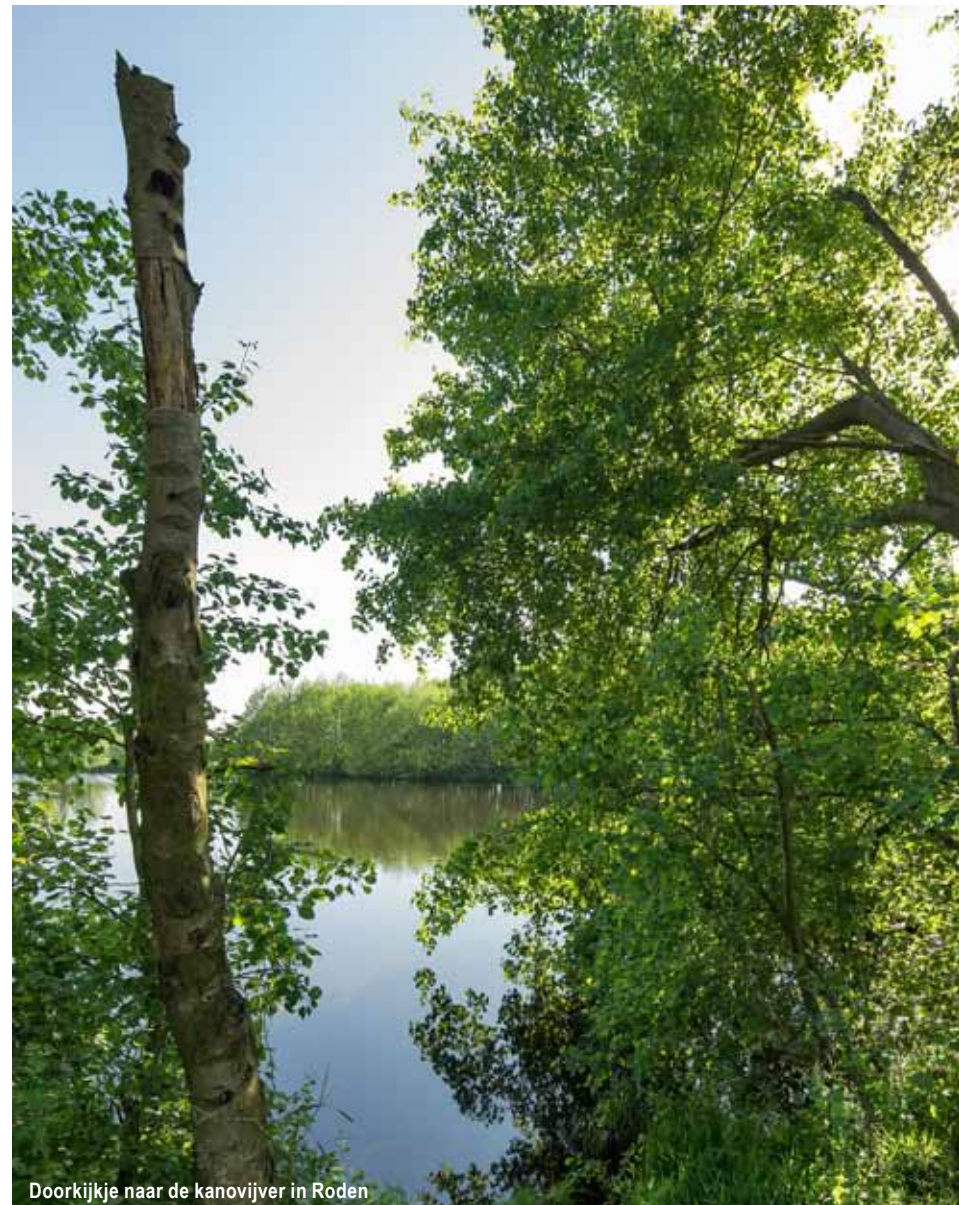
Een kapvergunning kan worden verleend om de volgende redenen:

1. de veiligheid van een boom kan niet langer worden gegarandeerd;
2. de boom is aangetast door een besmettelijke ziekte of plaag, waardoor hij een besmettingsbron vormt voor andere bomen;
3. de boom kan alleen in stand gehouden worden door bijzonder onderhoud uit te voeren en de levensverwachting van de boom is minder dan 10 jaar;
4. de eigenaar ondervindt onevenredige overlast van een boom;

5. het gaat om het rooien van een houtwal of singel waarvoor compensatie van landschappelijke en natuurwaarden als voorwaarde wordt gesteld in de vorm van heraanleg cq herplant.
6. De standplaats van de boom bevindt zich binnen een molenbiotoop zoals aangegeven in het bestemmingsplan. De aanvrager kan aannemelijk maken dat het behoud van de molen door de aanwezigheid van de te kappen boom of bomen in gevaar komt.

D. Overige particuliere bomen

Alle particuliere bomen die niet aangemerkt zijn als beschermenswaardig mogen zonder vergunning worden gekapt.

Doorkijkje naar de kanovijver in Roden

Bijlage 3 (herzien 2018)

Toetsingscriteria voor het kappen van particuliere bomen (uitgezonderd bomen die in de openbare ruimte staan)

In deze bijlage zijn de toetsingscriteria opgenomen aan de hand waarvan de gemeente een aanvraag om vergunning voor het kappen van een particuliere boom beoordeelt. Deze criteria zijn niet van toepassing op particuliere bomen die in de openbare ruimte staan, zoals bijv. bomen op een brink. De toetsing vindt plaats door per onderwerp aan te kruisen welke situatie van toepassing is. Hieruit volgt of er een vergunning nodig is voor het kappen en of deze verleend kan worden. Voor 'boom' kan ook 'bomen' worden gelezen.

A. Bomen waarvoor een omgevingsvergunning vereist is voor het kappen:

1. De boom staat op een terrein met recreatiewoningen gelegen in het bos en de diameter op 1.30 meter hoogte, is *groter* dan 10 centimeter;
2. De boom maakt deel uit van een houtwal of houtsingel binnen de bebouwde kom en de kap wordt niet uitgevoerd als dunning of als normaal onderhoud gericht op de instandhouding van de houtwal of singel. NB. Gaat het om wegbepanting of eenrijige bepanting op of langs landbouwgronden bestaande uit niet geknotte populieren of wilgen dan is geen vergunning nodig;
3. De boom maakt deel uit van de erfbeplanting bij monumentale panden, agrarische bebouwing of voormalige agrarische bebouwing thans in gebruik voor woon- en/of andere doeleinden en de diameter op 1.30 meter hoogte is *groter* dan 30 centimeter;
4. De boom staat buiten de bebouwde kom²⁶ en maakt deel uit van een houtopstand met een oppervlakte *kleiner* dan 10 are of de boom maakt deel uit van rijbepanting en de kap betreft *niet meer* dan 20 bomen (waaronder ook boomstobben) gerekend over het totale aantal rijen.

²⁶ Bebouwde kom: de bebouwde kom als bedoeld in artikel 4.1 sub a juncto artikel 9.1 van de Wet Natuurbescherming (vastgesteld o.g.v. artikel 5 van voorheen de Boswet). Deze kan afwijken van de 'gewone' bebouwde komgrenzen.

NB. Bij houtopstanden groter dan 10 are of wanneer het gaat om de kap van meer dan 20 bomen in rijbepanting moet een kapmelding worden gedaan o.g.v. de Wet natuurbescherming bij de provincie;

- 5 De boom staat op de door het bevoegde gezag vastgestelde lijst met waardevolle en monumentale bomen;
- 6 De bepanting is ter uitvoering van de herplantplicht/instandhoudingsplicht aangeplant (art. 4:11 lid 3 en 4:12c Apv).

Conclusie:

- Géén van de punten onder A is van toepassing. Er is geen omgevingsvergunning nodig voor de kap.
- Eén van de punten onder A is van toepassing. Er is een omgevingsvergunning nodig voor de kap. Ga verder naar B.

B. De vergunning kan worden geweigerd om de volgende redenen:

1. De boom staat op de lijst met waardevolle en monumentale bomen;
2. De boom is van waarde voor de natuur;
3. De boom draagt bij aan de landschappelijke waarde;
4. De boom is van waarde voor het dorpsbeeld;
5. De boom heeft een cultuurhistorische waarde;
6. De boom is van waarde als speelobject en/of voor de recreatie.

Conclusie:

- Géén van de punten onder B is van toepassing: de gevraagde omgevingsvergunning wordt verleend.
- Eén of meerdere punten onder B zijn van toepassing. Ga verder naar C.

C. Als één of meer van de redenen onder B van toepassing is, wordt alleen medewerking verleend aan het kappen van de boom als sprake is van één van de hieronder genoemde situaties:

1. De veiligheid van een boom kan niet langer worden gegarandeerd;
2. De boom is aangetast door een besmettelijke ziekte of plaag, waardoor hij een besmettingsbron vormt voor andere bomen;
3. De boom kan alleen in stand gehouden worden door bijzonder

onderhoud uit te voeren en de levensverwachting van de boom is minder dan 10 jaar;

- 4 De eigenaar ondervindt onevenredige overlast van een boom. Van onevenredige overlast is sprake als 10 punten of meer worden gescoord volgens onderstaande kwantificering:

Kwantificering overlast:

Schaduwwerking:

- Boom aan noordzijde van de woning	0 punten
- Boom aan de noordoost of noordwestzijde van de woning	1 punt
- Boom aan de westzijde of oostzijde van de woning	2 punten
- Boom aan de zuidwest of zuidoostzijde van de woning	3 punten
- Boom aan de zuidzijde van de woning	4 punten
- De kroon komt tot 10 meter van de woning	0 punten
- De kroon komt tot 5 tot 10 meter van de woning	2 punten
- De kroon komt tot 0 tot 5 meter van de woning	3 punten
- De kroon reikt over de woning	4 punten
- De boom is een snelle groeier (wilg, populier, els of berk)	2 punten

Overige aantoonbare overlast ²⁷:

- Luis, elzenproppen, bladafval, vogelpoep	0 punt
- Veel wortelgroei in de tuin	2 punten
- Vocht en schimmelvorming in woning	5 punten
- Fundering aangetast door wortelgroei	10 punten
- De standplaats van de boom bevindt zich binnen een molenbiotop zoals aangegeven in het bestemmingsplan. De aanvrager kan aannemelijk maken dat het behoud van de molen door de aanwezigheid van de te kappen boom of bomen in gevaar komt.	10 punten
+	
Totaal aantal punten:	punten

²⁷ Verzoeker dient aannemelijk te maken dat de overlast wordt veroorzaakt door de boom.

5. Het gaat om het rooien van een houtwal of singel waarvoor compensatie ²⁸ van landschappelijke en natuurwaarden in de nabije omgeving kan plaatsvinden. Er wordt een herplantplicht in de vergunning opgenomen.

Conclusie:

- Eén van de bovengenoemde situaties is van toepassing. De omgevingsvergunning wordt verleend.
- Er is géén sprake van één van de hierboven genoemde situaties. Het behoud van de boom/bomen vanwege zijn/hun waarde zoals vermeld onder B weegt zwaarder dan het belang bij het kappen. De vergunning wordt geweigerd.

²⁸ (Of compensatie mogelijk is hangt af van de aanwezige landschappelijke- en natuurwaarden van het te rooien landschapselement ter plaatse en de mogelijkheden die er zijn om deze waarden in de nabije omgeving te compenseren door nieuwe aanleg).

Bijlage 4 (herzien 2018)

Toetsingscriteria kap gemeentelijke bomen bij gestelde overlast door de burger en kap particuliere bomen in openbare ruimte

Een gemeentelijke boom wordt alleen gekapt als daar een zwaarwegende reden voor is. In deze bijlage zijn de toetsingscriteria opgenomen aan de hand waarvan de gemeente een verzoek om een gemeentelijke boom te kappen vanwege overlast toetst. Daarnaast worden deze criteria ook gehanteerd om een aanvraag om vergunning voor de kap van particuliere bomen die in de openbare ruimte staan (bijv. op een brink) te beoordelen. De toetsing vindt plaats door per onderwerp aan te kruisen welke situatie van toepassing is. Hieruit volgt of medewerking kan worden verleend aan het kappen van de boom. Voor 'boom' kan ook 'bomen' worden gelezen.

A. Het gaat om een bijzondere, waardevolle of beeldbepalende boom die:

- staat vermeld op de lijst met waardevolle en monumentale bomen;
- die deel uit maakt van een laanstructuur of een brink ²⁹

Conclusie:

- Er is een punt onder A van toepassing; de boom wordt niet gekapt tenzij blijkt dat er sprake is van een situatie zoals vermeld onder punt C 1, 2 en/of 3. Ga verder naar C.
- Er is géén punt onder A van toepassing. Ga verder naar punt B.

B. Waarde van de boom:

- De boom is van waarde voor de natuur;
- De boom draagt bij aan de landschappelijke waarde;

²⁹ Een laanstructuur is een verzameling van meerdere bomen die als een min of meer aaneengesloten beplantingseenheid een begeleidende lint- of rijbeplanting vormt langs wegen, paden of waterlopen. Tevens moet er een één of meerrijige bomenstructuur herkenbaar zijn. Een brink is een vanuit de cultuurhistorie ontstane open ruimte in een dorp bestaande uit voornamelijk gras met bomen.

- De boom is van waarde voor het dorpschoon;
- De boom heeft een cultuurhistorische waarde;
- De boom is van waarde als speelobject en/ of voor de recreatie.

Conclusie:

- Er is géén punt onder B van toepassing; er wordt medewerking verleend aan het kappen van de boom.
- Er is een punt onder B van toepassing. Ga verder naar C.

C. Eén van de hieronder genoemde situaties is van toepassing:

- 1 De veiligheid van een boom kan niet langer worden gegarandeerd;
- 2 De boom is aangetast door een besmettelijke ziekte of plaag, waardoor hij een besmettingsbron vormt voor andere bomen;
- 3 De boom kan alleen in stand gehouden worden door bijzonder onderhoud uit te voeren en de levensverwachting van de boom is minder dan 10 jaar;
- 4 De eigenaar ondervindt onevenredige overlast van een boom. Van onevenredige overlast is sprake als 10 punten of meer worden gescoord volgens onderstaande kwantificering.

Kwantificering overlast:

Schaduwwerking:

- Boom aan noordzijde van de woning	0 punten
- Boom aan de noordoost of noordwestzijde van de woning	1 punt
- Boom aan de westzijde of oostzijde van de woning	2 punten
- Boom aan de zuidwest of zuidoostzijde van de woning	3 punten
- Boom aan de zuidzijde van de woning	4 punten
- De kroon komt tot 10 meter van de woning	0 punten
- De kroon komt tot 5 tot 10 meter van de woning	2 punten
- De kroon komt tot 0 tot 5 meter van de woning	3 punten
- De kroon reikt over de woning	4 punten
- De boom is een snelle groeier (wilg, populier, els of berk)	2 punten

Overige aantoonbare overlast ³⁰:

- Luis, elzenproppen, bladafval, vogelpoep	0 punten
- Veel wortelgroei in de tuin	2 punt
- Vocht en schimmelvorming in woning	5 punten
- Fundering woning aangetast door wortelgroei	10 punten
- De standplaats van de boom bevindt zich binnen een molenbiotoop en de aanvrager kan aannemelijk maken dat het behoud van de molen door de aanwezigheid van de boom in gevaar komt	10 punten
+
Totaal aantal punten:	punten

Conclusie:

- Eén of meer van de hierboven genoemde situaties is van toepassing; er kan medewerking worden verleend aan het kappen van de boom.
- Er is géén sprake van één van de hierboven genoemde situaties. Er wordt geen medewerking verleend aan het kappen van de boom.

³⁰ Verzoeker dient aannemelijk te maken dat de overlast wordt veroorzaakt door de boom.

Bijlage 5

Groentoets ruimtelijke plannen

Tijdens de verkenningsfase van ruimtelijke ontwikkelingen wordt een groentoets uitgevoerd voor de beoordeling of bestaande bomen worden behouden of vervangen. Hierbij wordt het groen in en om ³¹ de planlocatie geïnventariseerd waarbij de huidige kwaliteit van het groen en de beleidsstatus worden vastgesteld.

Als het om bomen van particulieren of andere instellingen dan de gemeente gaat betreft de toets alleen de bomen waarvoor een kapverbod van toepassing is.

De volgende uitgangspunten uit de richtlijn voor boombehoud zijn van toepassing:

1. In principe worden bestaande bomen op de huidige standplaats behouden. Eventuele verplantbaarheid vaststellen in overleg met de afdeling beheer.
2. Waardebepaling bomen bij kap b.v. voor nieuwe inrichtingsplannen via Methode Raad of de Nederlandse Vereniging Taxateurs Bomen.
3. Herplantplicht bomen: bomen 1 op 1 herplanten of de gekapitaliseerde waarde besteden aan de herplant van een kleiner aantal nieuwe bomen (bijvoorbeeld door toepassing van een grotere maat bomen)

Als er gemeentelijke bomen worden verplant, herplant of toegevoegd dient de ontwerprichtlijn voor bomen uit het bomenbeleidsplan te worden toegepast.

Bij de behandeling van de omgevingsvergunning wordt de informatie uit de groentoets betrokken.

³¹ Werkzaamheden op de planlocatie kunnen van invloed zijn op bomen en beplanting in de nabije omgeving.

Bijlage 6

Ontwerprichtlijn voor de aanplant van bomen in de openbare ruimte

Bronnen: Handboek ontwerprichtlijnen gemeente Noordenveld (augustus 2008) , GVVP (2015), bomenbeleidsplan (2018)

Nieuwe beplanting

1. Toepassen van duurzame boomsoorten die passen bij de standplaats;
2. In het buitengebied en in bosplantsoen gebiedseigen soorten kiezen die passen bij het landschap;
3. Bomen bij voorkeur situeren in gras of in beplanting waar de gevaarzetting laag is;
4. De afstand tussen bomen dient ten minste een halve kroondiameter bij volle wasdom te bedragen, zodat in de toekomst geen dunning of verplanting nodig is. Uitgangspunten hierbij is de kroondiameter na 30 jaar;
5. Bomen toepassen van een grootteklasse die afgestemd is voor de locatie; voldoende ruimte creëren om de bomen te laten groeien tot volle wasdom, dit geldt zowel boven de grond (voldoende onderlinge afstand en afstand tot verticale objecten) als onder de grond (bewortelbare ruimte);
6. Bij de aanleg van sportvelden speciale aandacht besteden aan het vrijhouden van kunstgrasvelden;
7. Bomen minimaal 2 meter uit de erfgrans planten;
8. Afstand tot wegdek ivm verkeersveiligheid (buitenrand verharding of kantmarkering);
 - Bij maximum snelheid van 80 km/u minimaal 4,5 maar bij voorkeur 6 meter
 - Bij maximum snelheid van 60 km/u minimaal 1,5 meter
9. Bij aanplant van vrijstaande bomen geldt als minimale afstand van stam tot gevels, lichtmasten of verharding;
 - 8.00 m bij bomen groter dan 15 meter
 - 6.00 m bij bomen met een hoogte van 10-15 meter
 - 4.00 m bij bomen van 6 tot 10 meter

10. Bij de aanplant van een houtwal, bij nieuwbouw of de aanleg van nieuwe verhardingen moet ten opzichte van de middellijn van de houtwal een minimale afstand van 7 meter worden aangehouden tot de rand van de verharding en van 10 meter tot de gevel van gebouwen of bouwwerken;
11. Geen soorten gebruiken die gevoelig zijn voor heersende ziekten, zoals bacterievuur, iepziekte en watermerkziekte;
12. Ontwerprichtlijnen in de ASVV 2012, voor toepassingen bomen in straten en wegen: tbv windvastheid minimale plantafstand vanaf ondoorlatend oppervlak 2 m (bomen > 12 m) of 1,5 m (bomen 6 -12 m); nadere specificering ondergrondse en bovengrondse ruimtebehoefte;
13. Aanleg richtlijnen voor het planten van bomen in CROW 2018 wat betreft aanbrengen beplanting, grondverbetering, behandeling plantgoed, plantverband en (afwijking van) plantafstanden, plantgaten, boompalen en boombanden, tak- en wortelsnoei.

Snoei

14. Opkroonhoogte maximaal 1/3 van de boomhoogte; de uiteindelijke vrije onderdoorgang langs fiets-/voetpaden is 2,5 meter en langs wegen 4,5 meter. Overige bomen worden dusdanig opgekroond zodat er geen overlast is voor onderhoudsmaterieel.

Bijlage 7

Richtlijn boombescherming bij (grond)werkzaamheden

Bron: Handboek ontwerprichtlijnen gemeente Noordenveld (augustus 2008)

1. Bij werkzaamheden binnen de kroonprojectie van een bestaande boom dient de afdeling beheer hiervan op de hoogte te worden gesteld.
2. Tenzij er een reden voor kap is volgens bijlage 2 punt 3 (gemeentelijke bomen)³² is de handhaving van de bestaande boom op de huidige standplaats het uitgangspunt. Eventuele verplantbaarheid vaststellen in overleg met de afdeling beheer.
3. Als dit niet mogelijk is (b.v. voor nieuwe inrichtingsplannen) de waarde vaststellen via Methode Raad of de Nederlandse Vereniging Taxateurs Bomen.
4. Herplantplicht bomen: minimaal de helft van de bomen herplanten. Indien dit ter plaatse niet mogelijk blijkt, zal de gekapitaliseerde waarde in de te herplanten nieuwe bomen worden besteed (bijvoorbeeld door toepassing van een grotere maat bomen)
5. Geen kabels en leidingen aanbrengen binnen de kroonprojectie van bestaande bomen. Eventueel grondwerk binnen de kroonprojectie dient met de hand te worden uitgevoerd.
6. Geen bermen schrapen binnen de kroonprojectie van bomen. Voor de afvoer van water in overleg met de afdeling beheer een andere oplossing kiezen (bijvoorbeeld het aanbrengen van geulen);
7. Maximale aandacht voor werkzaamheden binnen de kroonprojectie bij bestaande bomen. De poster 'Boombescherming tijdens de uitvoering' van Cobra is integraal van toepassing. De belangrijkste voorwaarden genoemd op deze poster zijn

hieronder in het kort samengevat. Voor de volledige voorwaarden wordt verwezen naar de poster "Boombescherming tijdens de uitvoering" in bijlage 10 of op www.Cobra-Adviseurs.nl. NB De richtlijnen op de poster zijn ook van toepassing op werkzaamheden in wegbermen buiten bouwlocaties.

Samenvatting:

- a. Bescherm de wortel- en kroonprojectie van de bomen op het werkterrein door een duidelijke afzetting (denk b.v. hekken, schutting enz);
- b. Binnen de wortel- en kroonprojectie van de bomen mogen geen bouw- of directieketen staan, materialen opgeslagen worden, grond worden verhoogd of verlaagd, grondverdichtende werkzaamheden plaatsvinden en mag niet gereden worden;
- c. Er mogen geen graafwerkzaamheden plaatsvinden binnen de wortel- en kroonprojectie van de boom en wortels mogen niet beschadigd of afgesnoeid worden;
- d. Een bouwput of sleuf tegen de wortel- of kroonprojectie van een boom mag niet langer dan 3 weken open liggen;
- e. Blootliggende wortels moeten beschermd worden tegen uitdroging en vorst;
- f. Bij grondwateronttrekking moeten bomen waarop dit van invloed is beschermd worden tegen uitdroging. Dit geldt ook voor de bomen die buiten het werkterrein staan;
- g. Cementresten, spoelwater en andere reststoffen (verpakkingen etc.) dienen zorgvuldig afgevoerd te worden; lozingen in bodem en/of oppervlaktewater of het begraven ervan is nooit toegestaan.

³² Beleidsregel bijlage 2 (gemeentelijke bomen, kap tbv plannen en projecten): Om een beeld te krijgen van de kwaliteit van de aanwezige bomen wordt vooraf onderzoek gedaan naar de conditie van de bomen en de ondergrondse groeiomstandigheden. Aan de hand van deze inventarisatiegegevens wordt bepaald welke maatregelen moeten worden getroffen voor de bomen. Hierbij wordt uitgegaan van een minimale levensverwachting van 10 jaar.

Bijlage 8

Omschrijving dunning en normaal onderhoud

Voor kap als dunning of normaal onderhoud is het kapverbod niet van toepassing.

De tekst in deze bijlage is bedoeld voor communicatie met de inwoners, bijvoorbeeld in brochures, op de website of op de informatiepagina.

Definitie dunning

Het selectief vellen van een deel van de houtopstand ter bevordering van het voortbestaan van de houtopstand. Bij dunning wordt maximaal 50% van de kroonbedekking verwijderd.

Bij dunning hoeft de afgezaagde beplanting niet weer uit te lopen.

Er wordt niet meer gekapt als nodig om te zorgen voor betere groeimogelijkheden van de resterende bomen en struiken. De term dunning wordt vaak gebruikt bij bospercelen.

Definitie afzetten

Bij houtwallen en singels gebruiken we vaak de term afzetten; het afzagen van een stam op een hoogte van 10-30 cm boven het maaiveld zodat de houtopstand opnieuw uitloopt.

In houtwallen en singels wordt vaak een groot deel van de beplanting afgezaagd om zo een dichte structuur van struiken te krijgen. Dit beheer hangt samen met de oorspronkelijke functie als vee kring en de opbrengst als geriefhout. (dampalen-bezem materiaal etc. etc.)

Singels of houtwallen waar de bomen jonger dan 30 jaar (ca. 30 cm) zijn hebben de meeste kans op nieuwe uitloop na afzetten.

Oudere houtwallen bestaan vaak alleen nog uit forse bomen met weinig of geen onderbeplanting. Hier kun je een "onderstandige" boom (= boom die groeit onder de kroonprojectie van grotere exemplaren) eventueel kappen maar voor de rest hoeft er voor het beheer van deze boomwallen niet te worden ingegrepen.

Wanneer de vitaliteit van de wal of singel terugloopt dient er tijdig met

verjonging begonnen worden. ***Kap van bomen dikker dan 30 cm in een verwaarloosde houtwal of singel geldt niet als normaal onderhoud. Hierop is het kapverbod daarom wel van toepassing.***

Definitie houtwal en houtsingel

Een houtsingel is een aaneengesloten lijnvormig beplantingselement bestaande uit boom-en/of struikvormers. De breedte kan sterk variëren. De houtwal onderscheidt zich van de houtsingel door de aanwezigheid van een aarden wallichaam. (zie ook tekst Landschapsbeleidsplan pag. 90)

Normaal onderhoud en beheer houtwal en houtsingels

Er zijn twee werkwijzen te onderscheiden met betrekking tot het beheer van houtsingels en houtwallen:

1. In meer open gebied kan men het beheer richten op ontwikkeling van een opgaande beplanting van struiken en hier en daar een boom,
2. In een kleinschaliger gebied kan men houtwallen met opgaande beplanting afwisselen met houtwallen met een hakhoutbeheer. Het is belangrijk om bij de bepaling van de werkwijze het eindbeeld voor ogen te hebben.

Normaal onderhoud van houtwallen en singels bestaat uit het eens in de 15 à 20 jaar afzetten van de beplanting met behoud van overstaanders. Overstaanders zijn bomen die worden gespaard om uit te groeien tot volle wasdom met een mooie grote kroon. Opgaande bomen ogen landschappelijk fraai en geven structuur aan een singel.

In het beheer van de opgaande beplanting wordt er periodiek gedund in de boometage, zodat zich een goed ontwikkelde struiketage kan ontwikkelen. Hiervoor zullen in de jeugdfase de bomen 5 tot 10 meter uit elkaar staan. In de volgroeide fase staan boomvormers uiteindelijk 15 tot 30 meter uit elkaar.

Bij hakhoutbeheer wordt alle beplanting eens in de 10 à 15 jaar afgezet. Het eindbeeld dat hierbij ontstaat is een dichte beplanting van relatief lage meerstammige bomen met daartussen struiken en kruiden.

Bij het beheer van houtwallen en singels is het van belang om stam- en takhout te verwijderen, zodat de beplanting goed uit kan lopen. Ook moet gezorgd worden voor een goede afrastering voor het vee.

Zowel uit landschappelijk als uit ecologisch oogpunt heeft een gefaseerd beheer de voorkeur, zodat er afwisseling aanwezig blijft tussen recent onderhouden en meer ontwikkelde houtwallen en singels.

Bijlage 9

Toedeling van taken in het bomenbeheer

Bij de afweging of een beheermaatregel door de eigen dienst moet worden uitgevoerd of niet wordt in principe gebruik gemaakt van de volgende richtlijn:

Taken worden uitbesteed als:

- a) ze voldoende omvang hebben voor een aanbestedingstraject;
- b) ze duidelijk zijn te omschrijven in een bestek of prijsaanvraag;
- c) ze door een aannemer zelfstandig kunnen worden aangestuurd;
- d) of als er specialistische kennis en/of materieel vereist is die niet in de eigen organisatie voorhanden is.

Taken worden door de eigen dienst uitgevoerd als:

- a) er veel flexibiliteit in tijdsplanning vereist is;
- b) de afstemming met andere interne werkzaamheden complex is;
- c) er specifieke kennis nodig is over het bomenbestand van de gemeente;
- d) de contacten met klanten / betrokkenen van grote invloed zijn op de waardering van de gemeente.

Taken die daarom het beste in eigen beheer kunnen worden uitgevoerd zijn:

- a) het regisseren van de uitvoeringstaken als geheel in relatie tot de beleidsdoelen;
- b) de coördinatie van de verschillende werkzaamheden en het voorbereiden van werken;
- c) werkzaamheden die met spoed moeten worden uitgevoerd en die daarom flexibiliteit in planning vereisen, waaronder service taken;
- d) de oog- en oor-functie ; het opmerken en registreren van bijzonderheden binnen het gemeentelijke bomenbestand.

Volgens bovengenoemd onderscheid komt het reguliere onderhoud in aanmerking voor aanbesteding aan een marktpartij. Voor het grootste deel van het gemeentelijk bomenbestand is eens in de 3 à 4 jaar

regulier onderhoud nodig, dit zijn ongeveer 12.000 bomen per jaar. Dit zou gekoppeld kunnen worden aan het uitvoeren van een VTA, mits er vanuit de organisatie een goede regie is op de wijze van dataregistratie.

Voor het uitvoeren van nader onderzoek is specialistische kennis en instrumentarium nodig die niet binnen de gemeente voorhanden is. Dit werk moet dus ook worden uitbesteed.

De overige taken vallen onder de categorie die het beste in eigen beheer uitgevoerd moeten worden. Dit zijn allereerst de regie over het databeheer. De ervaring die de afgelopen jaren is opgedaan met dataregistratie van de VTA-controles door externe bureau's leert dat deze nog niet optimaal is voor het gebruik dat de gemeente ermee voorheeft. Zowel de wijze van registratie als de vertaling ervan naar werkplannen vereisen een specifieke kennis van beleid en uitvoeringsplannen die niet bij de externe partijen aanwezig is. De regie op het databeheer moet de komende jaren worden geïntensiveerd.

De acties die uit de reguliere VTA voortkomen, zoals een verhoogde frequentie van VTA, bijzonder onderhoud of kap, hebben gemeen dat het specifieke bomen of boomgroepen betreft die verspreid in het bomenbestand aanwezig zijn. Dit vereist specifieke kennis van het bomenbestand en het goed kunnen omgaan met de bijbehorende dataregistratie. Daarnaast is een flexibele inzetbaarheid van belang (bijv. voor noodkap).

Wanneer de eigen medewerkers op deze wijze verspreid over de hele gemeente werkzaamheden uitvoeren zijn ze ook goed in staat om de oog- en oor-functie maximaal tot zijn recht te laten komen. Bijzonderheden, zoals aantasting van parasitaire houtzwammen of mechanische overbelasting van de kroonprojectie, kunnen snel worden geregistreerd, waarna zo nodig tijdig actie kan worden ondernomen.

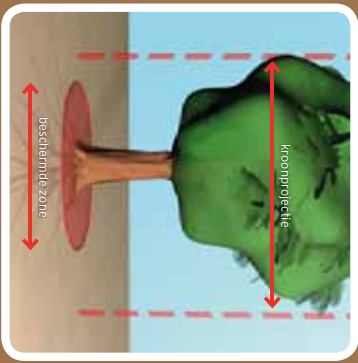
Zie ook de andere posters in deze serie:
Boombescherming tijdens de werkvoorbereiding
 en:
Boombescherming tijdens de planvorming

Boombescherming tijdens de uitvoering

Beschermde zone

belangrijk!

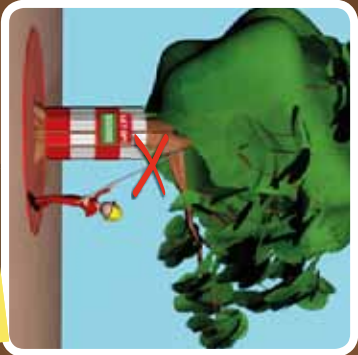
De beschermde zone is de ruimte rond de boom waarin geen of slechts beperkt ingrepen mogen plaatsvinden. In de beschermde zone bevinden zich de belangrijkste wortels. Deze zijn van essentieel belang voor de vochtvoorziening en verankering. Beschadiging van deze wortels kan leiden tot onherstelbare schade. Instabiliteit of het afsterven van de boom. Niet elke beschermde zone is afgezet met hekken! Check daarom het bestek en de tekeningen, of vraag de boomtechnisch toezichthouder hierna.

Regels

Respecteer de boombescherming
 Hekken en stambeschermers zijn aangebracht voor de bescherming van de boom en zijn groeiplaats.

Let op!

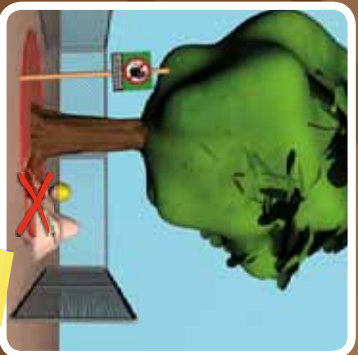
niet verboden

Vervijder zelf geen dikke takken of wortels
 Takken of wortels dikker dan 5 cm mogen alleen door een boomverzorger met het certificaat 'Europeaan Tree Worker' worden verwijderd.

belangrijk!

Geen voertuigbewegingen binnen de beschermde zone
 Rijden over de groeiplaats van een boom zorgt voor verdichting van de bodem. Hierdoor ontstaat bijvoorbeeld zuurstofgebrek en sterven wortels af. Ook door laden en lossen en bij hijswerk kunnen bomen beschadigd raken.

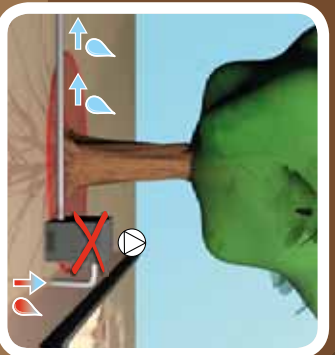
Let op!

Geen graatwerk binnen de beschermde zone
 Graven leidt tot wortelschade. Meest er toch worden gegraven? Dan mag dit uitsluitend na overleg met of onder toezicht van een boomtechnisch toezichthouder.

Let op!

Gebruik de ruimte onder een boom niet voor materiaalopslag
 Bouwmaterialen en grondopslag zorgen voor verdichting van de bodem. Hierdoor ontstaat zuurstofgebrek voor de wortels en sterven deze af. Loos daarom ook geen afval- of spoelwater bij bomen.

Wet- en regelgeving

Houdt tijdens de werkzaamheden rekening met de Flora- en faunawet. Verstoring van beschermde diel- en plantensoorten is verboden.

Wortelschade

Is wortelschade onvermijdelijk? Laat dan een boomtrek-plooi uitvoeren om de boomveiligheid te bepalen. Een nulmeting voorafgaand aan de werkzaamheden en een referentiemeting na oplevering van het werk geven een beeld van de gevolgen van de werkzaamheden op de bomen.

Boomwaarde en schade

Ter info

Een gemiddelde stadsboom heeft al snel een waarde van €10.000,-. De waarde van een monumentale boom loopt al snel op richting €50.000,- of meer. Schades aan kroon, stam of wortels worden getaxeerd volgens het rekenmodel van de NVTB (Nederlandse Vereniging van Taxateurs van Bomen en houtrijke gewassen) en verhaakt op de veroorzaker.

€50.000,-

Evaluatie

Evalueer
 Kom je bijzondereheden tegen tijdens de uitvoering? Over het bestek, de uitvoering of de bomen zelf? Meld dit aan de opdrachtgever. Dit is waardevolle informatie.

Let op!

Voor kom bronnen in het groeiseizoen
 Bronnen in het groeiseizoen kan ernstige schade toebrengen aan bomen. Is bronnen toch nodig? Laat dan het bodemvocht rond de beworteling, de grondwaterstandverandering en neerslag monitoren. Ga niet zelf ongestuurd water geven! Teveel water leidt tot onherstelbare wortelschade.

Centraal postboks
 Rechtersteak 12
 5495 GE, Wilhelmoord
 T. 088-262.72.00
 www.cobra-adviseurs.nl
 info@cobra-adviseurs.nl